

EESTI
STATISTIKA

KUUKIRI

1922

Recueil mensuel
du
Bureau
Central Statistique
de l'Esthonie

Nr. 5

Riigi
Statistika
Keskbüroo
väljaanne

Nr. 5

TALLINN.

*St
2. kuni
M. P. K. K. K.
Tallinn 1923
1504*

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

*BUREAU CENTRAL STATISTIQUE
DE L'ESTHONIE*

1922

Nr 5

TALLINN

Nr 5

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
VÄLJAANNE

Redaktor A. Tooms

Riigi Statistika Keskbüroo väljaanne.

SISUKORD — TABLE DES MATIÈRES.

	Lhk. Page	<i>Résumé français Page</i>
I. DEMOGRAAFIA ALALT.		
Opteerimisliikumine ja Eesti jõudnud optandid. A. Tooms.	5	<i>I. Démographie.</i> <i>Le mouvement d'option et les optants arrivés en Esthonie . . . . .</i> 20
II. PÖLLUMAJANDUSE ALALT.		
Väljavaated tänavuse talurukki saagi kohta 1. juuniks. J. Kurkus.	23	<i>II. Statistique agricole.</i> <i>L'état de la culture du seigle d'hiver en Esthonie au 1. juin 1922 . . . . .</i> 34
III. ÜLDMAJANDUSE ALALT.		
Eesti väliskaubandus. 1912—1921 a. H. Kukk.	35	<i>III. Statistique économique.</i> <i>Commerce extérieur de l'Esthonie 1919—1921</i>
IV. JOKSEV OSA.		
1—2. Elanikkude arvu liikumine E. V. linnades aprillis	66	<i>VI. Partie courante.</i> <i>1—2. Mouvement de la popul. dans les villes de l'Esthonie en avril 1922</i> 66
3—4. Seesama mais	68	<i>3—4. Le même en mai . . . . .</i> 68
5. Sissevedu aprillis	70	<i>5. Importation en avril . . . . .</i> 70
6. Väljavedu aprillis	72	<i>6. Exportation en avril . . . . .</i> 72
7—8. Tallinna sadama tegevus aprillis	74	<i>7—8. Mouvement du port de Tallinn en avril . . . . .</i> 74
9—10. Seesama mais	78	<i>9—10. Le même en mai . . . . .</i> 78
11—12. Töö börsete tegevus aprillis ja mais	82	<i>11—12. Activité des bourses du travail, avril, mai . . . . .</i> 82
13—15. Eesti pangaasutused	86	<i>13—15. Etablissements financiers en Esthonie . . . . .</i> 86
16. Valuuta hinnad mais	92	<i>16. Cours du change à Tallinn, mai</i> 92
17—18. Turuhinnad aprillis ja mais	94	<i>17—18. Prix du détail, avril, mai . . . . .</i> 94
19. Liikumas olev paberraha	98	<i>19. Circulation fiduciaire en Esthonie</i> 98
20. Eesti panga seis	98	<i>20. Banque d'Esthonie . . . . .</i> 98
Keskbüroos saadud statistiline kirjandus	99	<i>Ouvrages et publications reçus par le Bureau Central . . . . .</i> 99

V. RAHVUSVAHELISED STATISTILISED
ANDMED.

1. Sündivus, surevus ja rahvaarvu juurekasv Euroopas	102
2. Malmi ja terase toodang maailmas	104
3. Loomade arv Lätis	105
4. Loomade arv Daanis	105
5. Elukalliduse indeks numbrid maa- ilmas	106
6. En-gros kaupade indeks numbrid maailmas	107
7. Turuhindade indeks numbrid maa- ilmas	108

V. Statistique internationale.

1. Naissances, décès et l'exédent de nais- sance dans les pays d'Europe	102
2. Production de l'acier et de la fonte dans les différents pays	104
3. Bétail en Lettonie	105
4. Effectif du bétail en Danemark	105
5. Nombres-indices des prix du coût de la vie	106
6. Nombres-indices des prix de gros	107
7. Nombres indices des prix de détail	108

I. DEMOGRAAFIA ALALT. DEMOGRAPHIE.

OPTEERIMISLIIKUMINE JA EESTI JÕUDNUD OPTANDID.

Le mouvement d'option et les optants arrivés en Esthonie.

Opteerimisliikumise uurimiseks seati 1921 a. Keskbüroo poolt opteerimismaterjaali põhjaliku statistilise ümbertöötamise plaan kokku, ja asuti Moskva opteerimiskommisjoni selleaegsete jõudude algatusel ka vastavale tööle. Tööd kavatseti ühendada Venemaal asuvate eestlaste olukorra uurimisega laiemal alusel.

Alustatud töö jäi krediitide ja vastavate tööjõudude puudusel ajutiselt seisma ja saab loodetavasti veidi muudetud kavaga peale opteerimismaterjalide Eestisse toomist jätkatud.

Kuid kuna nüüd opteerimisliikumine laial Venemaal pea lõppenuks tuleb lugeda, sest Ukrainast, kus ta veel kestab, suuremaid optantide hulke oodata ei tule, saaks see töö juba rohkem akadeemilist, kui praktilist laadi olema.

Tegelikkudeks vajadusteks mitmesuguste opteerimiskäiku puutuvate küsimuste arutamiseks tundub aga ju praegu vajadus mõnede tähtsamate üldarvude järele.

Selle praktilise vajaduse täitmiseks toome senini läbitöötatud materjalide ja Narva karantiini kokkuvõtete järele kõige tähtsamad vastavad arvud, neile ainult kõige tarvilisemaid märkusi juurde lisades, ja põhjalikumalt valgustust ja analüüsi veel edaspidiseks jättes.

1.

Opteerimistegevus Venemaalt algas 1920 a. mai kuus. Tööle asusid korraga kaks komisjoni — Peterburis ja Moskvast. Opteerimistung oli esimestel kuudel väga elav. Peterburi O.-K., mille tegevus alguskuudel elavam oli, võttis esimesel kuul 3882 palvet 6988 isiku kohta vastu, ja järgmisel 4589—8269 is. kohta — keskmiselt 183,5 palvet päevas. Üldse Peterburis enamjagu opteerijatest andis oma palved ju esimestel kuudel sisse: kolme kuu jooksul palusid opteerimist 15.248 inimest — 41,7% kõigist Peterburi opteerinutest, mis muidugi sellega seletatav on, et sealsed opteerijad enamjagu Peterburi ja selle ümbruste elanikud olid.

Juuli kuul jõudis Moskva O.-K. Peterburi omast opteerijate arvu poolest ette, sel kuul oli Moskvast 3090 palvet 6083 isiku kohta sisseantud.

Augustis olid arvud veel kõrgemad (3428—7197), ja siis hakkas ka Moskva O.-K. opteerijate hulk vähenema, tõustes veel korra — detsembris — kaunis kõrgele (2357—5060), mis sel kuul olnud kongressiga seletatav on.

Novembris asus tegutsema veel Siberi O.-K., mille tegevus algusest peale kitsamates piirides liikus

Aastalõpuks oli palveid sisse antud 38 440, milles 76.841 isikut opteerimist palusid. Nii oli esimesel opteerimisaastal kahe aasta üldarvust 73,4% palvetest 72,4% opteerijate kohta sisse antud.

1921 a. oli opteerimistung juba vähem. Veel kord veebruaris, enne opteerimisaja rahulepingu järele kindlaksmääratud lõppu, tõustes, kahanes opteerijate arv järkjärgult. Suvekuudel, mil teadmatus valitsemas oli edaspidiste opteerimisvõimaluste kohta, kahanes ta minimumini, et aastalõpul, opt-tähtaja pikendamisel, veel kord veidi elavamaks muutuda.

Üldse oli 1 jaan. 1922 opteerimispalveid sisse tulnud 52.345, 106.067 isiku kohta. Kuude järele oli see käik järgmine:

		abs. arv	‰/‰
mai	1920 a.	9 131	8,6
juuni	„	13.830	13,0
juuli	„	11.060	10,4
august	„	9.890	9,3
september	„	7.847	7,4
oktoober	„	5.657	5,3
november	„	8.511	8,1
detsember	„	10.915	10,3
KOKKU	1920 a.	76.841	72,4

		abs. arv.	‰/‰
Jaanuar	1921 a.	7.210	6,8
veebruar	„	10.048	9,5
märts	„	3.298	3,1
aprill	„	2.666	2,5
mai	„	1.251	1,2
juuni	„	719	0,7
juuli	„	713	0,7
august	„	671	0,6
september	„	351	0,3
oktoober	„	541	0,5
november	„	484	0,5
detsember	„	1.274	1,2
KOKKU	1921 a.	29.226	27,6
ÜLDSE		106.067	100

Kõigerohkem oli opteerijaid Moskva O-K. (48.026), siis Peterburi (36.569) ja Siberi O-K. (21.472).

Sellest arvust on sellesama aja kestvusel kodakondsusse vastu võetud O-K-de poolt 81.027 isikut — 76,4% opteerijate hulgast.

Kodakondsusse vastuvõetute arv esimesel opteerimisaastal oli niisama, kui opteerijategi hulk, suurem kui järgmisel, — 1920 a. võeti kodakondsusse vastu 54.959 is. — 67,8%.

Kuude järele oli kodakondsusse vastuvõetute arvu liikumisel veidi teistsugusem järjekord, kui opteerijate arvul: kuna viimane esimestel kuudel kõige suurem oli, suurenes kodakondsusse vastuvõetute arv kordkorralt, septembri kuul maksimumini jõudes (12.161—15%). See on muidugi loomulik nähtus, — kuna palvete arutamine, järelepärimised jne. aega võtsid, veeres vastuvõtmise raskuspunkt esimeste kuude pealt järgnevate peale. Üldkäik oli järgmine:

Kodak. vastuv.	abs. arv	% %
1920 a. mai	1.040	1,3
„ juuni	4.380	5,4
„ juuli	9.313	11,5
„ august	10.799	13,3
„ september	12.161	15,0
„ oktoober	4.641	5,7
„ november	6.129	7,6
„ detsember	6.496	8,0
KOKKU	54.959	67,8
1921 a. jaanuar	4.941	6,1
„ veebruar	4.967	6,1
„ märts	6.633	8,2
„ aprill	3.692	4,6
„ mai	1.386	1,7
„ juuni	850	1,0
„ juuli	601	0,7
„ august	356	0,4
„ september	548	0,7
„ oktoober	284	0,4
„ november	707	0,9
„ detsember	1.103	1,4
KOKKU	26.068	32,2
ÜLDSE	81.027	100

Enam detailiseeritud andmed on toodud tabelis Nr. 1

1 jaan. 1922 a. lõppes ametlik opteerimisaeg. Mõned opteerimisoperatsioonid kestsid veel peale seda mõne aja, mille kohta meil täpsad arvud

puuduvad. Igatahes olid nad väga kitsapiirilised, nii et muutused, mis nad üldarvudesse võiksid tekitada, mõne saja peale võib arvata, milline arv üldpilti tuntavalt ei suudaks muuta.

Nii siis oleks meie kaheaastane opteerimistegevus jämedates joontes:

106.067 opteerimist palunud,

81.027 kodakondsusse vastuvõetud isikut.

Arvud on, meie riigi maastaabiga võrreldes, väga imposantsed, esimene on 8,5% ja teine 6,5% Vabariigi rahva üldarvust. Need on opteerimisliikumise resultaadid. Niipalju on Venemaalt Eesti kodakondsusse vastuvõetud. Kuid nende arvude ja opteerimisliikumise tegelikkude tagajärgede — Eestisse jõudnud optantide arvu vahel asub määratu hulk muutvaid asjaolusi: pea alalised tõkked ja takistused Vene poolt, ja O-K. ja meie diplomaatide püüded neid kõrvaldada — meie poolt, plus — opteerijate eneste muutunud tahted ja Eesti sõidust loobumine.

Nende asjaolude pärast on ka optantide arv nii opteerijate kui ka kodakondsusse vastuvõetute arvust märksa vähem.

Kahe aasta jooksul on Eesti jõudnud (läbi Narva karantiini) 36.013 isikut. Arvates neile juurde veel

1922 a. jaanuaris tulnud	. . . . .	372
„ veebruaris „	. . . . .	265
„ märtsis „	. . . . .	624
„ aprillis „	. . . . .	481
„ mais „	. . . . .	414

saame opteerimistegevuse reaalsed saavutused — juuni kuuni Eesti jõudnud 38.169 uut kodanikku.

2.

Kuna 1922 a. karantiini jõudnud isikute kohta veel vara oleks üldkokkuvõtteid tegema hakata, vaatleme eelmise kahe aasta jooksul karantiinist läbi käinud isikute arvu koosseisu, mille kohta juba täielikumad teated olemas.

Kõige pealt tuleb ära märkida, et selles arvus osa isikuid on, kes mitte Eesti kodanikkude arvu suurendanud pole.

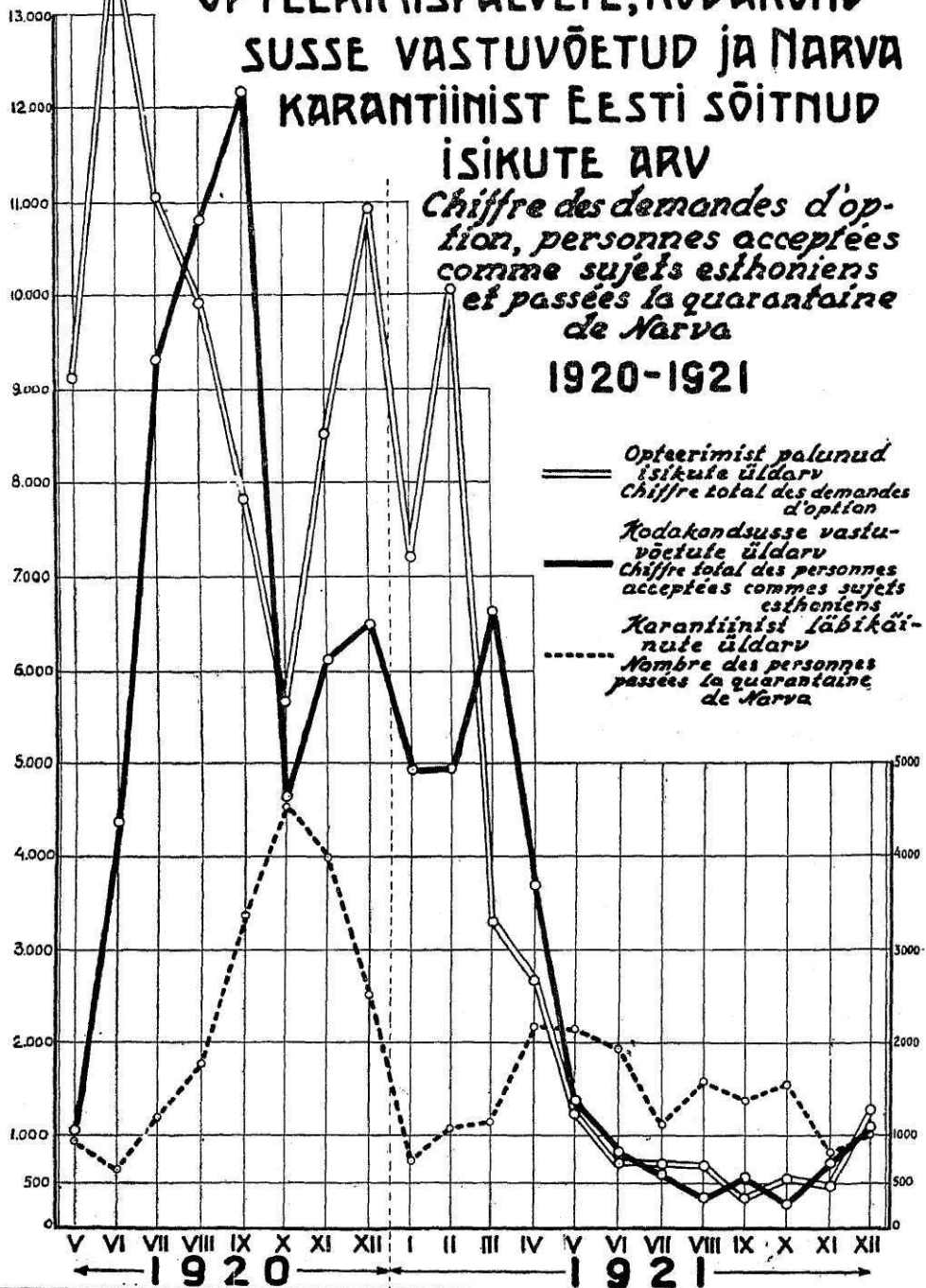
Nimelt on:

	1920 a.	1921 a.
Eestis peatanud läbisõidul		
väljamaale	66	60
Tagasi saadetud Venemaale	129	23
Surnud	—	9
KOKKU	195	92 = 287 isikut.

OPTEERIMISPALVETE, KODAKONDSUSSE VASTUVÕETUD JA NARVA KARANTIINIST EESTI SÕITNUD ISIKUTE ARV

Chiffre des demandes d'option, personnes acceptées comme sujets esthoniens et passées la quarantaine de Narva

1920-1921

Kuid kuna karantiinis statistiline materjaal ainult kõigi karantiinist läbikäinute kohta ühtlaselt on läbi töötatud, pole võimalust seda arvu eritada. Sel pole ka nii suurt tähtsust, kuna 287 isikut — 36.013 ainult 0,8% on

Karantiinist läbikäinute kontingent jaotub formaalsete tundemärkide järele 4 ossa. Temas on kõige pealt optandid selle sõna otsekohehes tähenduses — neid läks kahe aasta jooksul karantiinist läbi 30.775 isikut — 85,5% üldarvust. Sõjapõgenejaid oli 4419 — 12,3% ja sõjavangisid 606 — 1,7%. Need kolm gruppi — 35.800 isikut — 99,5% üldarvust — olid legaalselt karantiini jõudnud. Ülejäänud osa — 213 isikut — 0,5% olid salaja üle piiri tulnud.

Vool Eesti algab ju jaanuaris 1920, kuna esimesed sõjapõgenejad karantiini jõudsid. Aprilli kuus, ühenduses tehtud rahuga, tulid neile ka sõjavangid lisaks ja juba siis tuli karantiinil ka salaja üle piiri tulnuid hakata vastu võtma.

Esimesed optandid jõudsid karantiini ju juulis, millisest ajast, kuni oktoobrini, juurdevool aina kasvas, jõudes maksimumini (12,6% üldarvust). Sellest ajast peale on see arv ju vähenemisel, jäädes iseäranis väheseks külmadel talvekuudel 1921 a. alguses ja lõpus. 1920 a. jõudsid karantiini 54,1% ja 1922 a. 45,9% kõigist optantide hulgast.

Loomulik, et sõjapõgenejatest ja sõjavangidest suurem hulk esimesel aastal läbi käis, kuna optantide ja salaja üle piiri tulnud isikute arv pea ühetasaselt mõlema aasta pääle jaotus. Nii oli %/0

	1920	1921
optante	48,4	51,6
sõjapõgenejaid	88,4	11,6
sõjavange	91,4	8,6
salaja tulnuid	49,8	50,2

1922 a. tulnud isikud jaotusid järgmiselt:

	Opteeritud kodanikke	Sõjapõgenejaid	Sõjavange	Salaja üle piiri tulnuid	KOKKU
1922. Jaanuaris	295	64	—	13	372
Veebruaris	217	39	—	9	265
Märtsis	574	41	—	9	624
Aprillis	443	17	21	—	481
Mais	376	25	—	13	414

Üksikasjalised vastavad andmed toob tab. nr. 2.

Sedamoodi Eestisse valgunud 36 tuhandeline rahvahulk, suurem kui Pärnu ja Viljandi kokku, on faktiliselt Vabariigi juurde tulnud kodanikkude arv.

Tab. 2. SİSSEÕIT EESTI LÄBI NARVA KARANTIINI 1920—1921.
 Nombre des personnes entrées en Esthonie par la quarantaine de Narva en 1920—1921.

	Optante Optants				Sõjapõgenejad Réfugiés de guerre				Sõjavangisid Prisonniers de guerre				Salaja üle piiri tulin. Passé la frontière sans permission				Uude karantinit läbi käinud Total des personnes passées par la quarantaine				
	M.		N.		M.		N.		M.		N.		M.		N.		M.		N.		
	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	Abs.	%	
1920 a.																					
Jaanuar	—	—	—	—	20	15	35	0,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	35	0,1
Veebruar	—	—	—	—	31	17	48	1,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	48	0,1
Märts	—	—	—	—	74	39	113	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	113	0,3
April	—	—	—	—	111	77	188	4,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	334	0,9
Mai	—	—	—	—	433	481	914	20,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481	952	2,6
Juuni	—	—	—	—	367	180	547	12,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	654	1,8
Juuli	—	—	—	—	269	141	410	9,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	654	1,8
August	—	—	—	—	77	122	199	4,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	548	1.189	3,3
September	—	—	—	—	1.441	786	2.227	7,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	861	1.752	4,9
Oktoober	—	—	—	—	2.139	2.955	4.394	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.628	3.375	9,4
November	—	—	—	—	1.742	1.836	3.578	11,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.265	4.525	12,6
Detsember	—	—	—	—	1.184	1.120	2.304	7,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.983	3.993	11,1
KOKKU 1920 a.	—	—	—	—	7.335	14.909	48,4	1.856	2.051	3.907	88,4	501	53	554	91,4	—	—	—	1.320	2.506	7,0
Total pour 1920	—	—	—	—	7.335	14.909	48,4	1.856	2.051	3.907	88,4	501	53	554	91,4	—	—	—	1.320	2.506	7,0
1921 a.																					
Jaanuar	344	346	690	2,2	12	2	14	0,3	15	15	2,4	—	—	—	—	—	—	—	353	734	2,0
Veebruar	582	449	1.031	3,4	30	4	34	0,8	1	1	0,2	—	—	—	—	—	—	—	453	1.066	3,0
Märts	561	543	1.104	3,6	17	1	18	0,4	7	7	1,2	—	—	—	—	—	—	—	553	1.141	3,2
April	1.083	1.044	2.127	6,9	8	24	32	0,7	8	8	1,3	—	—	—	—	—	—	—	1.073	2.173	6,0
Mai	1.052	1.048	2.100	6,8	2	2	2	0,3	8	8	1,3	—	—	—	—	—	—	—	1.050	2.123	5,9
Juuni	988	892	1.880	5,9	18	57	75	1,7	5	5	0,8	—	—	—	—	—	—	—	973	1.930	5,4
Juuli	535	497	1.032	3,4	14	34	48	1,1	6	6	1,0	—	—	—	—	—	—	—	537	1.101	3,1
August	765	685	1.450	4,7	2	90	92	2,1	1	1	0,2	—	—	—	—	—	—	—	774	1.555	4,3
September	664	638	1.302	4,3	20	33	53	1,2	1	1	0,2	—	—	—	—	—	—	—	691	1.364	3,8
Oktoober	724	753	1.477	4,8	23	35	58	1,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	754	1.542	4,3
November	392	393	785	2,6	12	9	21	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	405	807	2,2
Detsember	497	441	938	3,0	13	42	55	1,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	515	1.001	2,7
KOKKU 1921 a.	8.137	7.729	15.866	51,6	179	333	512	11,6	52	52	8,6	—	—	—	—	—	—	—	88	16.537	45,9
Total pour 1921	15.711	15.064	30.775	100	2.035	2.394	4.419	100	553	53	906	100	—	—	—	—	—	—	18.452	36.013	100
ÜLDARV -- Total	—	—	85,5	12,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	213	0,5

Kes on need uued juurde tulnud ja mida tõid nad kaasa Vabariigile oma isikuga?

Andmed, mis me senini läbitöötatud Narva karantiini materjaalidest leiame, iseloomustavad seda kontingenti soo, vanaduse, rahvuse, elukutse ja asukoha valiku järele Eestis.

Mehi on vaadeldava kontingendi keskel rohkem kui naisi —18.452 (17.561 vastu). See on nähtus, mis harilikult ikka väljarändajate hulkades märkub, olgugi, et praegusel ajal igalpool naisterahvaste ülekaal rahvaarvus palju suurem on, kui enne.

Optantide vanaduse järele jaotus (1921 a. andmete järele), oli järgmine:

	mehi	naisi	kokku
Kuni 10 a.	16,1	15,3	15,7
11—15 „	9,7	9,4	9,5
16—20 „	8,9	9,2	9,1
21—30 „	22,3	24,6	23,5
31—40 „	18,3	20,0	19,2
41—50 „	12,7	12,0	12,3
51—60 „	7,4	6,6	7,0
üle —60 „	4,6	2,9	3,7

Nii oli kõige suurem hulk — 23,5%—21—30 a. vanaduses, kuna võrdlemisi suur % ka (19,2%) 31—40 a. peale tuli. Üldse aga oli 16—50 a. vanaduses—tööjõu aastates—kaugelt üle poole—64,1% optantide koguhulgast. Pea samasugune vahekord märkub ka mõlemis sugudes.

Rahvuse järele jagunesid optandid järgmiselt:

NARVA KARANTIINIST LÄBIKÄINUTE ARV RAHVUSE JÄRELE.

Répartition des optants par nationalité.

	Eestlased. <i>Eston.</i>	Venelased. <i>Russes.</i>	Sakslased. <i>Alle.</i>	Lätlased. <i>Letton.</i>	Poolakad. <i>Polon.</i>	Juudid. <i>Juifs.</i>	Soomlased. <i>Finland.</i>	Muud rahv. <i>Autres.</i>	KOKKU.	Total.
Absoluut arvudes. — <i>Chiffres absolus.</i>										
1920	17.965	788	311	106	88	68	61	89	19.476	
1921	15.683	532	200	16	32	33	12	29	16.537	
KOKKU <i>Total</i>	33.648	1320	511	122	120	101	73	118	36.013	
Protsentides. %/0										
1920	92,3	4,0	1,6	0,5	0,5	0,3	0,3	0,5	100	
1921	94,8	3,2	1,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	100	
KOKKU	93,5	3,7	1,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	100	

On arusaadav, et 93,5% kõigist Eesti jõudnutest eestlased olid. Ülejäänud osas olid domineerivad venelased (3,7%). Sakslasi oli juba vähem—ainult 1,4% ja teisi rahvusi—lätlasi, poolakaid ja juute igaühete 0,3%.

Nii näeme, et tunnused, mille kohta andmed toodud, Eesti jõudnud optantide kontingenti lähendavad ja sarnastavad hariliku väljarännu vooluga. *Soo järele meeste ülekaaluga, vanaduse järele kõige rohkem täistööjõu aastates, rahvuse järele kõige rohkem sisserännu maal domineerivast rahvusest*, — kõik need tunnused iseloomustavad ka väljarändajate hulkasid, mis tõttavad riikidesse, millede tuleviku perspektiivid heledamad on, kui nendel kust nad lahkuvad.

Selles mõttes sarnastub meie opteerimisliikumine teataval määral hariliku väljarändamisele. Olgugi, et Venemaa olud enamjagu opteerimisajast võrdlemata rasketena püsisid, hoogu andes opteerimisele, ja opteerimisele rutanud hulk ligi 3 korda suurem oli, kui Eesti jõudnute arv, sündis siiski teatud differentseerumine — Eesti jõudsid need, kes ka harilikumatel oludel väljarändajate hulkades oleksid võinud olla—kõige tööjõulisemad. Selles mõttes on Eesti jõudnute koosseis niisugune, nagu ka väljarändajate koosseisu suhtes kõige nõudlikumad maad teda näha soovivad.

Kuid meie optantide koosseis on veel tähelepanuväärilisem hariduse järele vaadeltult.

Hariduse järele oli optantide üldarvu jaotus järgmine:

Répartition des optants par degré d'enseignement.

	Algharid. ja ilma harid. Enseignem. primaire.	Keskharidusega. Enseignem. second.	Kõrgema haridusega. Enseignem. supérieur.	Lapsed. Enfants.	KOKKU. Total.
1920 a.	13.499	2.937	448	2 592	19.476
%	69,3	15,1	2,3	13,3	100
1921 a.	11.646	1.994	297	2.600	16.537
%	70,4	12,1	1,8	15,7	100
KOKKU:	25.145	4 931	745	5 192	36.013
%	69,8	13,7	2,1	14,4	100

Nagu näeme, oli keskharidusega isikuid keskmiselt 13,7% (1920 a.—15,1), ja kõrgema haridusega — 2,1%. See on juba ilmuvus, mis väljarändamise nähtustes erineb. Niipalju isikuid kõrgema kui algharidusega ei leia me kuskil väljarändajate hulgas, sest harilikult on väljarändajad küll keskmisest tasapinnast rohkem tööjõulikumad ja ettevõtlikumad, kuid hariduse poolest ikkagi kaunis madalal järjel.

Siin selle vastu on tegemist kontingendiga, kes oma hariduse tasapinna poolest palju kõrgemal seisab, kui asumismaa rahvas. *See ei ole sellepoolest*

enam lihtne sisserüttnu vool, vaid suur osa neist edasipütüdjatest eestlastest, kes ükskord „Sarmaatia legendikkudele“ valgusid; see on nende tagasimaks ja tagasiand.

* * *

Elukutse järele jaotus on tegelikult muidugi kõige tähtsam. Jaotades optante nende eneste poolt ülesantud elukutsete järele, saame tab. nr. 3, kus üksikud tööalad ülesloetud on, mis optantide seas ette tulid.

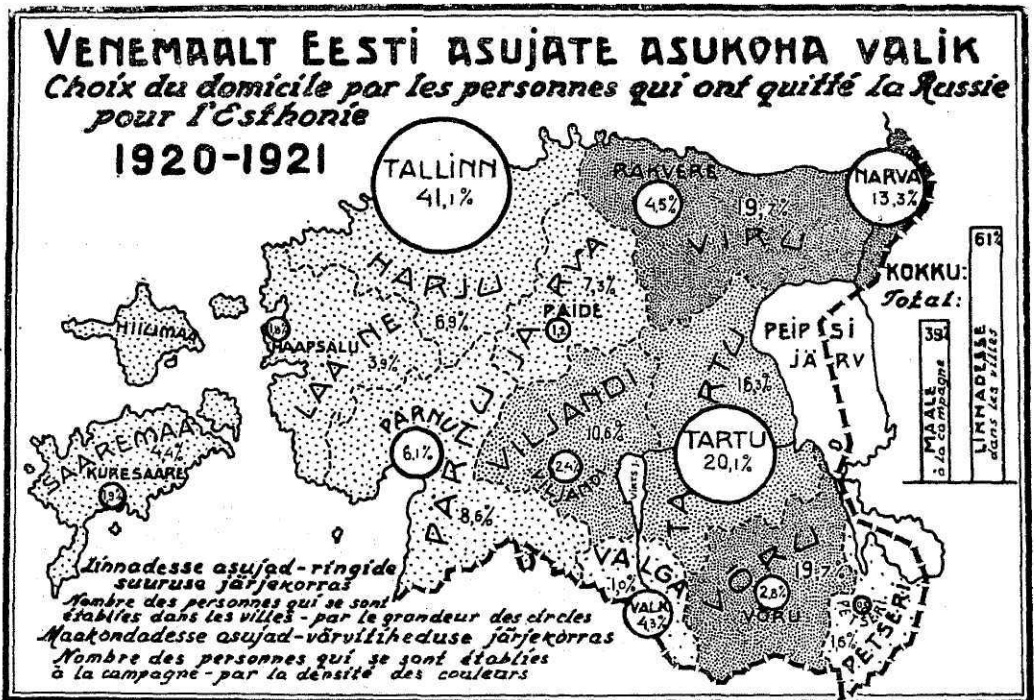
Väga laialdane see tööalade klassifikatsioon ei ole — väga suurt hulka erialasi meie optante keskel ettetulnud pole.

Kui me need tööalad Keskbüroos senini pruugitud tööalade gruppide järele ära jaotame, nagu see tabelis tehtud ja nagu veel selgemini tab. nr. 4 seda teeb, saame kaunis selge pildi sellest, kes nimelt meie optantidena on tulnud.

Kõige rohkem on tulnud muidugi põllutööstuse alal — nende arv on 17,6% üldarvust. Suured grupid on veel majateenistus (8,9), kontori teenijad (7,5%), õpilased (7,6%).

Kuna toodud tabelid igaühele võimaldavad üksikuid tööalasi ka teistel soovitataval sihtidel gruppeerida, ja sellekohaseid väiteid luua, ei hakka meie siin kohal pikemat analüüsi tegema.

Asukoha valikut valgustab tabel nr. 5, kus optantide ülesandmise järele nende tulevane asukoht on ära tähendatud.

Tab. 3. EESTI ASUJATE JÄRUTUS ÜKSIKUTE TÖÖALADE JÄRELE.

Répartition des optants arrivés par les professions.

TÖÖALAD	1920	1921	Kokku	TÖÖALAD	1920	1921	Kokku
1. Metall tööstus:	1568	885	2403	15. Transport:	774	522	1296
Valajad	96	48	144	Veduriühid.	50	58	108
Vasksepad	32	32	64	Autoühid	79	70	149
Rauatöömeistrid	8	32	40	Lendurid.	7	16	23
Rauatrelid.	244	106	350	Raudteeametnikud	115	92	207
Luksepad	764	434	1198	Laevakaptenid	33	1	34
Katalsepad	100	40	140	Merimehed	273	162	435
Plekkepad	138	38	176	Posti, telegrafi, telefoni teenijad.	217	123	340
Sepad	186	105	291				
2. Puu tööstus:	504	310	814	16. Tehnika:	657	460	1117
Puutöölised	504	310	814	Tehnikud ja mehaanikud	552	371	923
				Masinistid	105	89	194
3. Naha tööstus:	357	185	542	17. Kaubandus:	378	242	620
Kingsepad	257	146	403	Kaupmehed	175	115	290
Sadulsepad.	46	39	85	Kaubandusteadlased	8	16	24
Nahatöölised	54	—	54	Vabriku direktorid	38	25	63
				Äriteenijad	157	86	243
4. Kiu tööstus:	44	—	44	18. Põllu, karja ja aia asjatundjad:	109	131	240
Töölised kiutööstuses	40	—	40	Agronomid	36	19	55
Linapraaktjad	4	—	4	Maamõõtljad	18	47	65
				Mõisavallitsejad	55	65	120
5. Paberi ja trüki tööstus:	171	75	246	19. Tervishoid:	356	227	583
Trükitöölised	171	75	246	Arstid	87	26	113
				Haigeravitsejad	144	129	273
6. Keemia tööstus:	19	16	35	Rohuteadlased	125	72	197
Keemikud	19	16	35				

	2000	211	411	503	470	973
7. Toidu ja maitseainete tööstus:						
Mõldrid	70	60	130	19	5	24
Pagarid	107	75	182	338	303	641
Viinapõletajad	23	76	99	120	119	239
				26	43	69
8. Ehitus tööstus:	342	187	529	1400	911	2311
Müüritöölised	188	48	236	407	209	616
Maalrid	129	41	170	10	39	49
Ehitustöölised	25	98	123	8	2	10
				975	661	1636
9. Riiete valmistamine:	835	459	1294	225	139	364
Rätsepad	251	152	403	5	3	8
Õmblejad	584	307	891	27	13	40
10. Õppimata töölised:	—	123	123	27	35	62
Vabrikutöölised	—	123	123	57	—	57
				96	—	158
				13	26	39
11. Metsa tööstus:	53	64	117	909	1454	2363
Metsatöölised ja ametnik.	53	64	117	128	99	227
				781	1355	2136
12. Põllutööstus:	2024	3404	5428	83	65	148
Põllutöölised	1730	3171	4901	9	11	20
Karjaskasvatajad	49	84	133			
Piimatilajad	65	26	91			
Linnukasvatavad	1	—	1			
Fednikud	179	123	302	4149	1095	5844
13. Maja teenistus:	1099	1644	2743	16884	13937	30821
Kokad	110	—	110			
Kütjad	38	—	38			
Perenaised	951	1644	2595	2592	2600	5192
14. Mitmesugused tööd:	116	97	213	19476	16537	36013
Kullasepad	30	31	61			
Muusikariistade meistrid .	17	—	17			
Päevapiltmikud	45	44	89			
Juukseõõlkajad	24	22	46			
				ÜLDARV		

ÜLDARV . . . . .

KOKKU . . . . .

Lapsed . . . . .

ÜLDARV . . . . .

KOKKU . . . . .

Lapsed . . . . .

Tab. 4. EESTI ASUJATE JAOTUS TÖÖALADE GRUPPIDE JÄRELE.

Nombre des optants d'après les professions.

Töölalad. — Profession.	1920		1921		KOKKU Total	
	Absol. arv Chiffres abs.	%	Absol. arv Chiffres abs.	%	Absol. arv Chiffres abs.	%
1. Metalli tööstus — Industrie du metal	1568	9,3	835	6,0	2403	7,8
2. Puu tööstus — Industrie du bois.	504	3,0	310	2,2	814	2,6
3. Naha tööstus — Industrie du cuir	357	2,1	185	1,3	542	1,7
4. Kiu tööstus — Industrie textile.	44	0,3	—	—	44	0,2
5. Paberi ja trüki tööstus — Industrie du papier et ty- pographie	171	1,0	75	0,5	246	0,8
6. Keemia tööstus — Industrie chimique.	19	0,1	16	0,1	35	0,1
7. Toidu ja maitseainete tööstus — Industrie des aliments	200	1,2	211	1,5	411	1,3
8. Ehitustööstus — Constructions	342	2,0	187	1,3	529	1,7
9. Riiete valmistamine — Confection des vêtements	835	4,95	459	3,3	1294	4,2
10. Õppimata töölised — Ouvriers non-qualifiés	—	—	123	0,9	123	0,4
11. Metsa tööstus — Ouvriers forestiers	53	0,3	64	0,5	117	0,4
12. Põllu tööstus — Agriculture.	2024	12,0	3404	24,4	5428	17,6
13. Maja teenistus — Emplois domestiques	1099	6,5	1644	11,8	2743	8,9
14. Mitmesugused tööd — Emplois divers	116	0,7	97	0,7	213	0,7
15. Transport — Transport.	774	4,6	522	3,7	1296	4,2
16. Tehnika — Technique.	657	3,9	460	3,3	1117	3,6
17. Kaubandus — Commerce	378	2,2	242	1,7	620	2,0
18. Põllu-, karja- ja aia asjatundjad — Spécialistes en agriculture, élevage du bétail et horticulture	109	0,6	131	1,0	240	0,8
19. Tervishoid — Hygiène.	356	2,1	227	1,6	583	1,9
20. Rahvaharidus — Instruction publique	503	3,0	470	3,4	973	3,2
21. Kontori teenijad — Employés de bureaux	1400	8,3	911	6,6	2311	7,5
22. Vabad elukutsed — Professions libres.	225	1,3	139	1,0	364	1,2
23. Õpilased — Étudiants.	909	5,4	1454	10,5	2363	7,64
24. Ohvitserid — Officiers.	83	0,5	65	0,5	148	0,5
25. Kirikuõpetajad — Pasteurs	9	0,05	11	0,07	20	0,06
26. Kindla elukutseta — Sans professions.	4149	24,6	1695	12,13	5844	19,0
Kokku — Total	16,844	100	13,937	100	30,821	100
Peale selle lapsed — Outre cela enfants:	2592		2600		5192	

Üldse on soovinud linnadesse asuda 61% ja maale 39%. See fakt näitab veel korra, et Eestisse asujate keskel peaausjalikult ja linnas asuvatel tööstusaladel tegev vool valitses. Põllumajanduses tegev osa oli vähem ja enamjagu temast soovis esialgselt ka linnadesse sõita. Jseäranis iseloomustav oli see ilmuvus 1920 a. mil 67,1% linnadesse asujaid oli; järgmisel aastal vähenes see arv suhteliselt.

Kohaks, mis kogu aeg kõige ligitõmbavam on olnud, oli muidugi meie pealinn, kuhu esimesel aastal 28,6% ja järgneval 20,9% asujate üldarvust soovis sõita. Järgmiseks kohaks oli Tartu, oma 12,3% ja Narva — 8,2% — meie kõige rahvarikkamad ja tööstuslisemad keskkohad.

Maakondadest kavatseti asuda kõigerohkem laialisse Viru maakonda (7,8%), siis Võru (7,7%) ja Tartu (6,3%) maakondadesse.

Näitlikumalt kujutab asumistungi kartogramm, kus linnadesse asuvad hulgad eriti võrdlevalt äratähendatud on.

Muidugi olid need ainult esialgsed kavatsused, kohale jõudmisel võisid paljudki neist muutuda ja tegelik asumine arvuliselt kaunis lahkuminevat rada käia, kuid siiski jäi ligikaudne vahekord linnadesse ja maale asujate vahel selleksamaks — optantidena tuli Eestisse üldtasapinnaga võrreldes enam tööstuslisem, enam haritud ja enam tööjõulisem kontingent, kellest enamjagu loomulikult linnadesse püüdis asuda.

A. Tooms.

Le mouvement d'option et les optants arrivés en Esthonie.

La guerre esthono-russe fut terminée par le traité de paix du 2 février 1920, par une des clauses duquel le droit était accordé aux anciens habitants d'Esthonie et de Livonie émigrés en Russie d'opter pour leur pays natif devenu un état indépendant.

L'option commença au mois de mai 1920. Dans ce but deux comités furent créés simultanément, l'un à Pétrograd, l'autre à Moscou. Plus tard, au mois de novembre de la même année, un troisième comité fut envoyé à Omsk pour régler l'option des Esthoniens de Sibérie.

Pendant les deux années 1920 et 1921 (jusqu'au 1 janvier 1922) 52.345 pétitions d'option furent présentées à ces comités de la part de 106.067 personnes. De ce nombre 81.027 personnes (ce qui fait 76,4% des personnes qui avaient demandé l'option) furent acceptées comme sujets esthoniens par les Comités.

Pourtant de ce nombre ne sont arrivées effectivement en Esthonie (par la quarantaine de Narva) que 36.013 personnes. En y ajoutant les chiffres pour les premiers moi de 1922:

janvier	372
février	265
mars	624
avril	481
mai	414

nous obtenons les résultats effectifs de l'option: 38.169 nouveaux citoyens arrivés en Esthonie jusqu'au mois de juin 1922.

Le données rassemblées par l'Administration de la quarantaine de Narva caractérisent ce contingent à l'égard du sexe, de l'âge, de la nationalité, de la profession et du choix du domicile en Esthonie.

Quant au sexe, le nombre des hommes dépasse celui des femmes (18.452 contre 17.561).

Quant à l'âge, 23,5% étaient âgés de 21—30 ans, 19,2% de 31—40 ans. En général, plus de la moitié du nombre total des optants arrivés en Esthonie (64, 1%) étaient âgés de 16 à 50 ans, c'est-à-dire possédaient leur pleine capacité de travailler.

En groupant les optants d'après la nationalité, on obtient les pourcentages suivants:

Esthoniens	.	.	93,5%
Russes	.	.	3,7%
Allemands	.	.	1,4%
Lettons	.	.	0,3%
Juifs	.	.	0,3%
Polonais	.	.	0,3%
			etc.

Tab. 5. ASUKOHTADE VALIK EESTIS.

Choix du domicile en Esthonie.

Asukoht <i>Domicile choisi</i>	1920			1921			Kokku — Total		
	Abs arv <i>Chiffres abs.</i>	%/0 linnadesse ja maakondadesse asujate arvust <i>%/0 du nombre des personnes qui ont choisi pour domicile les villes (resp. les arrondissements)</i>	%/0 üldarvust <i>du nombre total</i>	Abs. arv <i>Chiffres abs</i>	%/0 linnadesse ja maakondadesse asujate arvust <i>%/0 du nombre des personnes qui ont choisi pour domicile les villes, (resp. les arrondissements)</i>	%/0 üldarvust <i>du nombre total</i>	Abs. arv <i>Chiffres abs.</i>	%/0 linnadesse ja maakondadesse asujate arvust <i>%/0 du nombre des personnes qui ont choisi pour domicile les villes, (resp. les arrondissements)</i>	%/0 üldarvust <i>du nombre total</i>
Linnad <i>Villes</i>									
Tallinn . . .	5.513	42,6	28,6	3.442	38,8	20,9	8.955	41,1	25,1
Tartu . . .	2.766	21,4	14,3	1.623	18,3	9,9	4.389	20,1	12,3
Narva . . .	1.619	12,5	8,4	1.313	14,8	8,0	2.932	13,3	8,2
Pärnu . . .	882	6,8	4,6	462	5,2	2,8	1.344	6,1	3,7
Viljandi . . .	309	2,4	1,6	207	2,3	1,3	516	2,4	1,4
Valk . . .	435	3,4	2,3	507	5,7	3,1	942	4,3	2,6
Rakvere . . .	546	4,2	2,8	433	4,9	2,5	979	4,5	2,7
Võru . . .	307	2,4	1,6	293	3,3	1,8	600	2,8	1,7
Kuresaare . . .	238	1,8	1,2	174	1,9	1,1	412	1,9	1,2
Haapsalu . . .	210	1,7	1,1	175	2,0	1,1	385	1,8	1,1
Paide . . .	90	0,7	0,5	161	1,8	1,0	251	1,2	0,7
Petseri . . .	13	0,1	0,1	91	1,0	0,5	104	0,5	0,3
Kokku -Total	12.928	100	67,1	8.881	100	54,0	21.809	100	61,0
Maakonnad <i>Arrondissements</i>									
Harju . . .	495	7,8	2,6	464	6,1	2,8	959	6,9	2,7
Viru . . .	1.232	19,4	6,4	1.510	20,0	9,2	2.742	19,7	7,8
Järva . . .	385	6,1	2,0	626	8,3	3,8	1.011	7,3	2,8
Lääne . . .	281	4,4	1,5	268	3,5	1,6	549	3,9	1,5
Saare . . .	389	6,1	2,0	224	3,0	1,4	613	4,4	1,7
Pärnu . . .	564	8,9	2,9	630	8,3	3,8	1.194	8,6	3,3
Viljandi . . .	788	11,6	3,8	737	9,7	4,5	1.476	10,6	4,2
Tartu . . .	956	15,1	4,9	1.307	17,3	8,0	2.263	16,3	6,3
Valga . . .	54	0,8	0,3	89	1,2	0,5	143	1,0	0,4
Võru . . .	1.190	18,7	6,2	1.558	20,6	9,5	2.748	19,7	7,7
Petseri . . .	69	1,1	0,3	151	2,0	0,9	220	1,6	0,6
Kokku -Total	6.353	100	32,9	7.564	100	46,0	13.917	100	39,0
Kogusumma <i>Total</i>	19.281	—	100	16.445	—	100	35.726	—	100

Ainsi, tous ces caractères rapprochent le contingent des optants esthoniens du courant ordinaire des masses émigrantes: un surplus d'hommes sur les femmes, quant à l'âge—la prépondérance des personnes capables de travailler, quant à la nationalité — la prépondérance de celle du pays où l'on immigre.

Quant à l'instruction d'école, 13,7% ont reçu l'instruction secondaire, 2,1% l'instruction supérieure. Ces chiffres méritent une attention spéciale: un si grand pourcentage des personnes avec l'instruction supérieure ne se retrouve nulle part dans les contingents des émigrants.

La répartition des optants d'après leurs professions, ce qui naturellement intéresse le plus le pays recevant les nouveaux-venus, est faite dans le tableau Nr. 3.

Le choix du domicile par les optants dans leur nouvelle patrie est montré par le tableau Nr. 5. 61% ont exprimé l'intention de s'établir dans les villes 39% à la campagne. La distribution du courant des optants selon les diverses villes et arrondissements est illustrée par le cartogramme annexé.

II. PÖLLUMAJANDUSE ALALT. (STATISTIQUE AGRICOLE).

VÄLJAVAATED TÄNAVUSE TALIRUKKI SAAGI KOHTA 1 JUUNIKS.

(Põllumajandusliste korrespondentide teadete põhjal kuni 1 juunini).

L'état de la culture du seigle d'hiver en Esthonie au 1 juin 1922.

(D'après les données des agents-correspondants agricoles du Bureau Central de Stat.)

Taliviljadest kasvatatakse Eestis rukist peamise leivaviljana. Tema all on tervelt 16,2% meie põllupinnast. Sellepärast ei saa meile mitte ükskõik olla, kas tema kasvu seis on häa või halb. Talirukki kasvu hea seisukord annab lootust omamaa leivaviljaga aasta läbi saada, kuna halb seisukord juba aegsasti mõtlema paneb mitte üksnes vilja kasvatajaid-põllumehi, vaid ka kõiki tarvitajaid. On ju leivaviljal mitte üksnes põllumajandusline, vaid ka üldine rahvamajandusline tähtsus.

Et taimekasvu seisukorra järele teatud silmapilgul otsustada võimaliku saagi üle, selleks peame taime kasvu jälgima juba külamise ajast peale ja tähele panema neid tingimusi, mis nii ehk teiseti kasvu seisukorra peale on mõju avaldanud. Ainult sarnane taimekasvu tähelepanek võimaldab, teataval määral, mineviku vaatluste varal, ettearvamisi teha ka võimaliku saagi kohta.

Talirukki külvi tingimuste, seemne idanemise ja oraste tõusu, siis oraste kasvu kohta kuni 1. okt. 1921 oleme juba ülevaate annud (v. „Kesa väetamine ja taliviljade külvmine Eestis 1921 a.“ Riigi Statistika Keskbüroo väljaanne).

Siin tahame seda ainult lühidalt meele tuletada:

I. RUKKI KÜLV.

1. Rukki külvi aeg (majapidamiste arvu järele).*)

Augusti kuu.			Septembri kuu.		
1— 5 päev.	1,0 prots.	majapid.	1— 5 päev.	19,5 prots.	majapid.
6—10	3,0	„ „	5—10	7,9	„ „
11—15	4,2	„ „	11—15	1,5	„ „
16—20	15,2	„ „	16—20	0,6	„ „
21—25	21,3	„ „	21—25	0,4	„ „
26—31	25,4	„ „	26—30	0,0	„ „

*) Aluseks on võetud teated külvi aja kohta 3,277 majapidamises.

Nende andmete järele võime rukki külvi aja suhtes järgmiselt jaotada:

Külvi algus	1—15 august.
„ hooaja algus	16—25 „
„ kõige kibedam hooaeg	26—31 „
„ hooaja lõpp	1—10 sept.
„ lõpp	11—25 „

2. JIMADE SEISUKORD KÜLVI AJAL.

Korrespondentide teateid ilmade seisuga kohta eeltoodud külvi aegade järele kokku võttes, järjestuvad need protsentides järgmiselt:

	Ilmade seis oli:		Ilmade seisuga tegid halvaks:			
	hea	keskmine	halb	vihmad	kuivus	tuuled
Külvi algul.	24,1	31,6	44,3	11,4	68,2	20,4
„ hooaja algul	31,1	31,1	37,8	11,8	72,2	16,0
„ kõige kibedamal hooajal	22,4	48,0	29,6	27,3	50,0	22,7
„ hooaja lõpul	30,3	50,7	19,0	52,6	25,6	21,8
„ lõpul	14,3	50,3	35,7	66,7	22,2	11,1
Kogu külvi ajal keskm.	28,5	45,2	26,3	29,5	52,4	18,1

Järgnevalt ilmade seis oli külvi algul kuivuse tõttu 44,3% korrespondentide teate järele halb. Külvi hooajal on küll ilmade seis paranenud, kuid ikkagi näitab suur protsent korrespondente halbu ilmu, mis kõige pealt muidugi seemne idanemise jõudsuse peale takistavat mõju avaldamata ei jätnud.

3. MULLA SEIS KÜLVI AJAL

Teateid mulla seisuga kohta kokku võttes,*) saame teadete arvu protsentides, mis näitavad, et mulla seis oli:

	kuiv	niiske	märg
Külvi algul.	65,2	30,2	4,6
„ hooaja algul	63,3	30,8	5,9
„ kõige kibedamal hooajal	50,7	39,7	9,6
„ hooaja lõpul	34,8	50,6	14,6
„ lõpul	33,3	54,5	12,2
Üldiselt	54,1	37,7	8,2

Nagu nendest andmetest näeme, on mulla seis külvi algul üldse ja külvi hooaja algul korrespondentide teadete enamuse järele otsustades, kuiv olnud. Mulla seis muutub külvi lõpu poole ikka niiskemaks, kuid kõige kibedama külvi aja kohta tähendatud teadetest ikkagi 50,7% märgivad kuiva mulla seisuga,

*) Kokkuvõtte on tehtud 1.149 korrespondendi teate järele.

mida seemne idanemiseks mitte hääks ei saa pidada. Ka märga mulla seis ei saa mitte alati hääks arvata. Kõige paremaks neist toodud kolmest mulla seisust oleks, muidugi, niiske seis, kuid seda leidub ainult üks kolmandik korrespondentide teadetest.

Kokku võttes korrespondentide teateid rukki külviaja tingimuste kohta, nimelt ilmade ja mulla seis suhtes, tuleme otsusele, et külvi hooaja algul need kaunisti keskmisest halvemad olid, külvi kõige kibedamal ajal keskmisest pisut halvemad, ja külvi hooaja lõpul keskmised.

II. TALIRUKKI SEEMNE IDANEMISE JÕUDSUS JA ORASTE TÕUSMINE.

Kogu Eesti kohta tõusid rukki orased 6. päeval peale külvi. Korrespondendid tähendavad selle kohta, et rukki seemne idanemine sündis (protsentides korrespondentide arvu järele).

	ruttu	keskmiselt	pikaldaselt
Külvi algul maha tehtud	13,0	32,5	54,5
„ hooaja algul maha tehtud.	6,4	32,5	61,1
„ kõige kibedamal ajal maha tehtud	7,4	45,2	47,4
„ hooaja lõpul maha tehtud.	10,8	56,5	32,7
„ lõpul maha tehtud.	3,5	37,9	58,6
Üldiselt	7,8	42,8	49,4

Need andmed on kinnituseks eeltoodutele, ja näitavad, et rukki seeme visalt idanes ja sellepärast ka tugevaid oraseid ei annud.

Orased olid:

tugevad	keskmised	nõrgad
20,0%	29,7%	50,3% korresp.

Külvi aja järele andsid kõige rohkem tugevaid oraseid need rukkid, mis olid külvi hooaja lõpul külitud. Külvi kõige kibedamal ajal mahatehtud rukkid andsid 20,9% tugevaid oraseid, kuid seal on ka 52,4% nõrku seas.)*

Sellega oleme siis lõpule jõudnud rukki kasvu esimese n. n. seemne idanemise ja oraste tõusu perioodi ülevaatega, nii nagu lubasid seda teha korrespondentide poolt saadud teated. Kokku võttes ei paku nad, nagu nägime, kaugeltki mitte head pilti. Rukki külvi hooaeg oli üldiselt kaunis kuivades ilmades tingimustes, mis seemne idanemist takistas ja häid tugevaid oraseid ei võimaldanud.

*) Vaata „Kesa väetamine ja taliviljade külvimine Eestis 1921“ lhk. 28.

III. ORASTE SEIS 1. OKTOOBRIKS JA ENNE LUME ALLA MINEKUT.

Põhjenedes eeltoodud andmetele, loomulikult, ei saa oletada, et oraste seis hea oleks, sest oraste kasvule mineku eeltingimusi ei saa heade hulka arvata, millest oraste seis 1. okt. suurel määdul ära ripub. Sellepärast andis korrespondentide teadete kokkuvõtte*) rukki oraste seisu hindamise kohta, hinnates viie ballilise süsteemi järele, maakondade jaoks järgmised ballid:**)

Viru maakond	2,7	Pärnu maakond	2,9
Järva „	2,8	Viljandi „	2,9
Harju „	2,8	Tartu „	2,9
Lääne „	2,9	Valga „	3,0
Saare „	2,8	Võru „	2,6

Kogu riigi kohta oli rukki seis 1. okt. keskmiselt 2,8 balli, mis keskmisest seisust pisut halvem on.

Pole põhjust oletada, et rukki oraste seis enne lume alla minekut üldse paraneda oleks saanud, keskmiselt 29. oktoobril läksid põllud juba lõpulikult lume katte alla

Et lumi väga vara maha tuli, siis ei jõudnud rukkis kõigis kohtades enne lume maha tulekut mitte ära põõsuda.

Korrespondendid tähendavad rukki põõsumise kohta, et nad

jõudsid ära põõsuda	} kõik	509	korresp. ehk	48,8	$\frac{0}{10}$
		286	„ „	27,4	$\frac{0}{10}$
		94	„ „	9,0	$\frac{0}{10}$
		154	„ „	14,8	$\frac{0}{10}$
ei jõudnud ära põõsuda					
	Kokku	1.043	„ „	100,0	$\frac{0}{10}$

IV. ORASTE LUME ALLA MINEK ***)

Korrespondentide teadete arvu järele otsustades sadas lumi lõpuliku kattena

sula maa peale	571	korresp. ehk	66,9	$\frac{0}{10}$
pool külmet. maa peale	189	„ „	22,2	$\frac{0}{10}$
külmetanud	93	„ „	10,9	$\frac{0}{10}$
Kokku	853	„ „	100,0	$\frac{0}{10}$

*) Kokkuvõtte on tehtud 1.035 korrespondendi teate järele.

**) Numbrid tähendavad järgmisi seise: 5 = hea, 4 = keskmisest parem, 3 = keskmine, 2 = keskmisest halvem, 1 = halb.

***) Oraste lume alla minekuga saab nende kasv pikemaks ajaks seisma pandud. Oraste lume alla mineku juures on väga tähtis, missuguse maa peale lumi lõpuliku kattena sadas, kas külmetanud, või sula maa peale. Selle järele missugune on maa seis lume maha tulekul, saab oras mitmesugustesse tingimustesse pandud. Kui lumi sula maa peale tuleb, siis tähendab lume eel ei ole külma olnud, mis oleks võinud maa ära külmetada ja ühtlasi

Nagu näeme on siin jälle saagi eitavate teguritega tegemist. Tervelt 66,9% korrespondente märgivad sula maa seisu lume mahatulekul. Külmetanud maa kohta annavad teateid ainult 10,9 0/0. Need korrespondendid on pärit rohkem läänepoolsetest maakondadest, suuremalt osalt Pärnu maakonnast.

Lumi sadas lõpuliku kattena maha keskmiselt riigi kohta 29 oktoobril ja keskmiselt 1 novembril algas juba saanitee, mis näitab, et lund saanitee jaoks tarvilikus paksuses maha sadas kohe peale lume lõpuliku mahatulekut. See on aga oraste lämbumise suhtes väga hädasohtlik nähtus, sest oraste kasv sula maa tõttu ei olnud mitte seisma pandud, iseäranis veel kui arvesse võtta, et õhutemperatuur mitte ei langenud.

Jõgede kinnikülmetamise teadetest aga näeme, et temperatuur alles 10–15 päeva pärast lume mahatulekut on alla langenud, mille tõttu ka jõed kinni külmetasid. Nii näituseks, külmetasid kinni:

Harju maakonnas	Jägala	jõgi keskmiselt	14 nov.
"	"	Keila	" " 13 "
Viru	"	Naroova	" " 15 "
Tartu	"	Emajõgi	" " 11 "
Pärnu	"	Pärnu	" " 15 "

Järgnevalt, rukki orased läksid lume katte alla halbades tingimustes. Lume paksu korrana mahatulek sula maa peale (nii et saanitee võis kohe alata) ja temperatuuri püsiv olek kuni 15 nov., mil alles jõed kinni külmetasid, ei jätnud mitte mõju avaldamata talirukki ja üldse talivilja seisukorra peale, nimelt halvenemise mõttes. Kui suured olid sellest vigastused, seda näitame eelpool. Nüüd aga vaatame, kui kaua tuli taliviljal lume katte all olla ja missugustes tingimustes.

V. ORASTE LUME KATTE ALL VIIBIMISE KESTVUS JA TINGIMUSED.

„Läinud talv oli oma kestvuse, suurte lumesadude ja tuiskude poolest õige haruldane“, kirjutab korrespondent A. K. Vana-Põltsamaa vallast. „Ümber 20 aastat tagasi olnud ka kord samasugune juhtumine, kus lumi nõnda vara maha tulnud, kuid siis on juba vana P.-Maarja päeva ümber (nüüd 7. apr.) jõed jääst vabad olnud, ning sellele kohe ilus kevade järgnenud. Kuid tänavu, selle peale vaatamata, et talv vara algas ja kevadel lumi kaua maas seisis, on praegu*) ilmad õige külmad.“

ka taime kasvu seisma panna. Taimed kasvavad samasel juhtumisel lume katte all edasi, hingavad seal niikaua vahetpidamata hapniku sisse ja söehapet välja, kuni nad viimaks enestest väljahingatud söehappe käes ära lämbuvad, sest värsket õhku takistab lume kate juure pääseda. Sellepärast arvame, et sula maa seis lume maha tulekul, talirukki jaoks meie ilma tingimustes on tema saagi negatiivseks faktoriks.

*) Kirjutatud 11. mail.

Ümber sarnaselt kirjeldavad korrespondendid möödaläinud talve kestvust ja iseloomu.

Esimene lumi sadas Põhja-Eestis 24 okt., Kesk-Eestis 26 okt. ja Lõuna-Eestis 25 okt. Esimesele lumesaole järgnesid peagi teised ja riigi kohta keskmiselt 29 okt. läks maa juba lõpulikult lume katte alla. Lumi püsis maas õige kaua.

Nähtav lume sulamine algas alles keskmiselt 13 aprillil ja põllud vabanesid lõpulikult lumest 26. aprillil.

Lume lõpuliku mahatuleku ja äramineku järele rehkendame oraste lume all viibimise kestvust. Riigi kohta on see aeg keskmiselt 179 päeva ehk pool aastat.

Talvistest lume all viibimise tingimustest on tähtsamad tähele panna: 1) kas lumekate küllalt paks ja püsiv oli oraste kaitsmiseks külmade eest, 2) kas ei puhunud mitte tuul oraseid lumest puhtaks, nõnda et nad välja tulid, 3) kas ei olnud sula ilmasid, ja 4) kas ei olnud jäätust talivilja orastel.

Lumekatte paksuse suhtes nimetavad korrespondendid möödaläinud talvet „õige haruldaseks“. Korrespondendid tähendavad lume rohkuse kohta et teda oli (korrespondentide arvu järele)

palju . . .	529	korrespond.	ehk	56,0	$\frac{0}{0}$
väga palju .	286	„	„	30,2	$\frac{0}{0}$
keskm. rohkem	118	„	„	12,5	$\frac{0}{0}$
keskm. . .	13	„	„	1,3	$\frac{0}{0}$

Et orased üldiselt külmade eest kaitstud olid, pole kahtlust, kuid vaevalt küll võis sarnane lume rohkus oma raskuse poolest igalpool oraste seisule hea olla.

Põldude paljaks puhumise juhtumisi, tähendavad korrespondendid, tuli ette harva. Ainult mõned kõrgemad kohad puhus tuul paljaks.

Oraste lumest paljaks puhumise juhtumisi

ei olnud üldse . . .	816	korrespond.	ehk	91,4	$\frac{0}{0}$
oli kõrgematel kohtadel .	77	„	„	8,6	$\frac{0}{0}$
Kokku . . .	893	„	„	100,0	$\frac{0}{0}$

Oraste puhumise juhtumisi kõrgematel kohtadel tuli ette (teadete arvu järele*)

nov.	dets.	jaan.	veebr.	märtsis	
17 $\frac{0}{0}$	30 $\frac{0}{0}$	15 $\frac{0}{0}$	16 $\frac{0}{0}$	3 $\frac{0}{0}$	korrespondent.

Kuid oraste paljaks puhumise juhtumiste kohta tähendavad korrespondendid, et need ärapuhutud kohtadele viga on teinud. Sellevastu nendel koh-

*) Teadete koguarv on rohkem, kui näidatud korrespondentide arv. See on sellepärast, et mõned korrespondendid näitavad kaks kuud).

tadel, kuhu tuul lume hange kuhjas nagu metsa- ja aia-äärsed kohad, siis lohukohad, said orased lume rohkuse all kannatada, iseäranis sula ajal, mil vesi lume alla tekkis. Nende kohtade kohta tähendavad korrespondendid, et seal lumi orased ära „magas“, sest et kevadel need kohad lume alt välja tulles mustad olid.

Sula ilmade kohta tähendavad korrespondendid, et täielikku lume äraminekut ei olnud, kuid sula ilmasid

oli . . .	243	korrespond.	ehk	28,7	%
ei olnud .	604	„	„	71,3	%
Kokku .	847	„	„	100,0	%

Sula ilmad olid korrespondentide teadete arvu järele

nov.	dets.	jaan.	veebr.	märtsis	aprillis	
14	24	4	124	82	4	korrespond.

Korrespondendid tähendavad suurema sula peale, mis algas 24–25 veebr. ja kestis kuni 10 märtsini. See sula oli üldiselt niivõrd suur, et lume alla vesi tekkis, mis õhukeselt külmetanud maapinna lahti sulatas. Peale 10 märtsi tulid külmad ja külmetasid sulale löönud lume pealmise korra ära. Kuid lumi oli sellegipärast veel väga paks ja selle tõttu ei saanud külmad teda mitte läbi külmetada. Orased, olles sula pinnal, läksid osalt uuesti kasvule, kuid, pealt paksu lume korruga kaetud, jäid umuksesse ja läksid hauduma.

Jäätust on talivilja põllul vähe olnud.

Jäätus talivilja orastel

oli . . .	197	korrespond.	ehk	27,8	%
ei olnud .	512	„	„	72,2	%
Kokku .	709	„	„	100,0	%

Jäätus oli orastel (korrespondentide arvu järele)

nov.	dets.	jaan.	veebr.	märts.	aprill.
2	13	5	36	103	44

Suurem osa korrespondente märgivad jäätust märtsi kuul. See oli peale märtsi suurt sula, kui külmad sula lume pealmise korra jääks külmetasid. Mõnede korrespondentide teadete järele olnud jääkord sel korral nii kõva, et hobust peal kannud. Muidugi sarnane jääkord oli õhukindlaks kaaneks orastele värske õhu eest ja selle tõttu aitas kaasa oraste hautamisele ja mädanema minekule.

Need on lühedalt korrespondentide poolt antud teated oraste lume all viibimise tingimuste kohta. Nagu näeme, ei ole ka need (talvised tingimused) oraste seisu jaoks mitte kõigiti soodsad olnud, mis oraste seisu peale halvendavas mõttes avaldusid. Selles mõttes on iseäranis alla kriipsutada talvist sula veebruari-märtsi kuul.

VI. ORASTE LUME ALT VÄLJATULEK.

Mis puutub oraste lume alt väljatuleku tingimustesse, siis kestva talve tõttu on loota lume rutulist ära sulamist, mida tuleks arvata saagi jaatavate tegurite hulka Eesti tingimustes, kus mulla niiskus kohati enim külluses, kui puuduses valitseb.

Korrespondentide teadete järele hakkas lumi nähtavalt sulama riigi kohta keskmiselt 13 aprillil ja lõpulikult vabanesid lumest

põllud . . .	26 aprillil
niidud . . .	28 „

Saanitee katkes keskmiselt 20 aprillil.

Korrespondendid iseloomustavad lume sulamist järgmiselt (korrespondentide arvu järele)

Lume sulamine oli:

keskmisest suurem ja suur . . .	837 korrespond.	ehk	93,6	$\frac{0}{10}$
keskmine ja keskm. väiksem . . .	57 „	„	6,4	$\frac{0}{10}$
Kokku . . .	894 korrespond.	ehk	100,0	$\frac{0}{10}$

Ehk küll kevade algus väga hiliseks jäi ja sellepärast kaunis rutuliselt läbi läks, jäi kevad korrespondentide teadete järele kaunis külmaks, mis ülearu märga maad ei soojendanud ja oraste pöösumist takistas.

VII. ORASTE SEIS PEALE LUME ALT VÄLJA TULEKU.

Arvesse võttes kõiki eeltoodud korrespondentide märkusi, mis oraste seisu kohta ainult enam-vähem halbu lootusi andsid, tuli loomulikult oodata, et oraste seis peale lume alt välja tuleku palju halvem pidi olema, kui ta enne lume alla minekut 1 oktoobril oli.

Korrespondentide teateid kokku võttes, andsid need viie ballilise süsteemi hindamise järele järgmise seisu:

Talivilja oraste seis peale lume alt välja tuleku:

	Oraste seis p. l. a. v. t.	Halvem kui 1 okt.
Viru maakond	1,4	1,3 balli
Järva „	2,0	0,8 „
Harju „	2,3	0,5 „
Lääne „	2,4	0,5 „
Saare „	2,5	0,3 „
Pärnu „	2,5	0,4 „
Viljandi „	2,0	0,9 „
Tartu „	1,5	1,4 „
Valga „	1,5	1,5 „
Võru „	1,4	1,2 „

Kogu riigi kohta, väljaarvatud Petseri maakond, mille kohta kokkuvõtte ajaks ei olnud tarvilikku teadete arvu saadud, talivilja seis oli lume alt välja tulles keskmiselt 1,9, mis keskmisest seisust halvem ja 0,9 balli vähem on, kui ta 1 okt. 1921 oli.

Ühtlasi näeme eeldoodud andmetest, et talivilja seis idapoolsetes (Vīru, Järva, Tartu, Valga ja Võru) maakondades võrdlemisi rohkem on halvenenud, kui läänepoolsetes.

Oraste seisu halvenemise peapõhjused selgusid juba osalt eelpool, kuid missugusel määdul igaüks neist põhjustest siin tegev oli, selle kohta tähendavad korrespondendid:

Lumi tuli sula maa peale	393	korrespond. ehk	63,7	$\frac{0}{10}$
Talvel vesi lume all	92	„ „	14,9	$\frac{0}{10}$
Jää	55	„ „	8,9	$\frac{0}{10}$
Päikese paistel lume sulamine	22	„ „	3,6	$\frac{0}{10}$
Öö külmad	20	„ „	3,2	$\frac{0}{10}$
Liiga paks lumi	14	„ „	2,3	$\frac{0}{10}$
Muud põhjused	21	„ „	3,4	$\frac{0}{10}$
Kokku	617	korrespond. ehk	100,0	$\frac{0}{10}$

Otsustades korrespondentide arvu järele (nagu oodata oligi) on oraste halvenemise peapõhjuseks lume tulek sügisel sula maa peale, mille tõttu orased vigastada said. Teistest põhjustest on rohkemal arvul tähendatud: vesi lume all talvel ja jää.

Vigastused on suuremad üldiselt olnud madalatel ja ainult savi maadel mis on oma loomu poolest plingimad ja soojemad, kui liiva ja kruusa maad. Sügisel lume mahatulekul savimaa külmetas võrdlemisi hiljem, see mõjus oraste lämbumise peale suuremal määdul, kui nendel maadel, kus maa külmetamise tõttu taimekasv ennem seisma jäi. Teiseks, talvel kõrgematelt ja läbilaskjatelt liiva ja kruusa maadelt võis sula ajal lume alla tekkinud vesi rutem ära nõrguda, kui madalatel, kuhu vesi nimelt veel kokku nõrgus, samuti plinkidelt savi maadelt ei saanud mitte ruttu ära nõrguda.

Orased on rohkem vigastada saanud (korrespondentide arvu järele):

Üldse madalatel maadel	72,8	$\frac{0}{10}$	korrespond.
Eriti savimaadel	39,1	$\frac{0}{10}$	„
Liivamaadel	13,4	$\frac{0}{10}$	„
Leete „	8,7	$\frac{0}{10}$	„
Pae „	5,2	$\frac{0}{10}$	„
Kruusa „	4,7	$\frac{0}{10}$	„
Muudel „	1,7	$\frac{0}{10}$	„

Üldse kõrgetel maadel	27,2	%	korrespond.
Eriti savimaadel	11,9	%	„
Liivamaadel	5,7	%	„
Leete „	0,5	%	„
Pae „	1,1	%	„
Kruusa „	7,8	%	„
Muudel,, ...	0,2	%	„

Peale tähenduste, et orased on vigastatud, 625 korrespondendi poolt on registreeritud 2.616 majapidamist, kus osa talivilja orastest talve kestvusel eeltoodud põhjustel päris otsa saanud. Registreeritud majapidamistel oli külitud talivilja 6.348,9 tiinu, sellest on otsa saanud 1.294,8 tiinu ehk 20,4 protsenti.

Muidugi seda otsasaanud talivilja protsenti ei saa laiendada mitte kõikide majapidamiste kohta, kuid pole kahtlust, et siin toodud majapidamised ainult üks osa neist majapidamistest on, kus talivilja otsa sai. Igatahes, talvel oraste hävinemise ja vigastuste läbi saadud kahju on väga suur.

Korrespondendid tähendavad oraste vigastuste kohta, et need olid (korrespondentide arvu järele)

suured	48,0	%	korrespondente
keskmised	38,8	%	„
väikesed	13,2	%	„

Külvi aja järele on vigastada ja otsa saanud rohkem hilise külvi orased. Seemne suhtes tähendavad korrespondendid, et vana seemnega tehtud külvel talvel paremini vastu seisnud. Ka hästi haritud ja väetud põldudel on oras paremini alal hoidunud.

Viimastes teadetes tõendavad korrespondendid, et oras ka kevadise kasvu ajal pole veel paraneda saanud mai kuu külmade ilmade tõttu, mis ülearu märga maad ei soojendanud ja kasvu täitsa takistasid.

Sellepärast annavad nende poolt saadetud juuni kuu esimestel päevadel tehtud rukkivilja seisu hindamise teadete kokkuvõtted rukki jaoks kaunis madala loodetava saagi.

VIII. TALIRUKKI LOODETAV SAAK.

Loodetav saak

viimase kümne aasta keskmise saagi protsentides *)

	Hindamiste arv	Loodetav keskmine saak %
Viru maakond	60	63,1
Järva „	28	78,5
Harju „	37	80,2
Lääne „	43	92,9
Saare „	44	90,8
Pärnu „	74	84,8
Viljandi „	71	79,2
Tartu „	107	65,9
Võru „	66	67,2
Valga „	24	53,5
Kogu riigi kohta	554	74,9

Nende andmete järele talirukki saak (kui seisukord ei parane) töötab olla viimase kümne aasta keskmisest saagist ainult 75 protsenti, mis ka täitsa õige paistab olevat, kui silmas pidada kõiki eeltoodud tingumusi, milles talirukki taimekasv sündis. Sel puhul üks korrespondent Valga maakonnast, kus saagi lootused sel korral iseäranis halvad, kirjutab: „Tänavune rukki põld on nii vilets, et ka vanemad inimesed sarnast ei mäleta.“ Üldiselt aga tähendavad korrespondendid, et rukis on viletsa poole, paiguti on põllud üles küntud ja suivili peale külitud.

* * *

Sarnased on väljavaated talirukki saagi kohta 1 juuniks. Põhjendades eeltoodud andmetele, võib öelda, et see saak tänavu hea ei või olla, ja ainult siis, kui seisukord veel peaks paranema, mille peale juuni kuu olud lootust näivad andvat, võib keskmist saaki oodata.

Viimase kümne aasta keskmise saagi esialgsete kokkuvõtete järele andis rukis viimase kümne aasta jooksul keskmiselt 1 tiinu kohta Eestis 71,4 puuda. Kui nüüd sellest 75 prots. võtame, siis teeb see keskmiselt 53—55 puuda 1 tiinu kohta, mida eeltoodud andmete põhjal tänavu rukkist loota on.

*) Põllutaime loodetav saak määratakse ära nende kasvu seisukorra s. t. nende väljanägemise järele hindamise silmapilgul. Selle juures võetakse aluseks viimase kümne aasta keskmine saak. Sarnane keskmine saak tähendatakse 100°/₁₀₀-lise saagina. Kui nüüd vilja üldise väljanägemise järele hindamise silmapilgul võib loota, et saak eelolevast lõikusest saab olema kõrgem sellest keskmisest, siis arvatakse võimalikult täpisealt, kuivõrd nimelt kõrgem, kas näit. 7 või 25 prots. jne. ja selle järele tähendatakse loodetav saak üles. (Käesoleval juhtumisel 107 ehk 115 ehk 125 prots. jne. keskmisest). Samuti, kui saak töötab saada halvem keskmisest, siis arvatakse võimalikult täpisealt, kuivõrra halvem, näit. kas 90, 85, 60 prots. keskmisest saagist jne.

L'état de la culture du seigle d'hiver en Esthonie au 1 juin 1922.
(D'après les données des correspondants-agents du Bureau Central de Statistique).

Le seigle d'hiver occupe 16,2% de la superficie totale emblavée de l'Esthonie. C'est donc la plus importante des céréales cultivées en Esthonie.

Les conditions de l'ensemencement en automne 1921 n'étaient pas très favorables, la germination eut à souffrir principalement de la sécheresse. L'état des semailles au 1 octobre était 2,8 c'es-ta-dire un peu au-dessous du moyen *).

L'hiver 1921-22 était exceptionnellement longue et sévère. La neige, tombée très abondamment sur le sol non encore congelé, couvrit les semailles d'une forte couche sous laquelle ces dernières commencèrent à pourrir. Le printemps, bien qu'il vînt tard, fut froid. L'état des semailles, après la sortie de la couche de neige, était 1,9, s'est-à-dire fortement au-dessous du moyen, s'étant empiré durant l'hiver, de 0,9 cotes. Outre les dommages partielles plus ou moins considérables, causés aux semailles du seigle d'hiver par les intempéries de l'hiver, 625 correspondants ont enregistré 2616 exploitations agricoles où les semailles du seigle d'hiver, en partie, ont été complètement détruites durant l'hiver (1294,8 dessiatines).

L'état du seigle d'hiver au 1 juin 1922, (exprimé dans le système d'évaluation de l'Institut International d'Agriculture) était:

L'arrondissement de Viru	63,1
„ „ Järva	78,5
„ „ Harju	80,2
„ „ Lääne	92,9
„ „ Saare	90,8
„ „ Pärnu	84,8
„ „ Viljandi	79,2
„ „ Tartu	65,9
„ „ Võru	67,2
„ „ Valga	53,5

Pour le total du territoire de l'Esthonie — 74,9.

*) D'après le système de classification où 5 — bon, 4 — supérieur au moyen, 3 — moyen, 2 — inférieur au moyen, 1 — mauvais.

III. ÜLDMAJANDUSE ALALT. STATISTIQUE ECONOMIQUE.

EESTI WÄLISKAUBANDUS 1919—1921 a.

(Lühike ülevaade).

Commerce extérieur de l'Esthonie 1919—1921.

Eesti väliskaubanduse kohta on raske täielikku ülevaadet anda, kuna selleks materjaalid puudulikud on, sest korrapäraselt läbitöötatud materjaalid on olemas ainult alates 1921 a. viimastest kuudest, mil Statistika Keskbüroo tööle asus ning andmeid enam vähem täielikult nii kaalu, kui ka väärtuse järele kokku võtma ja läbi töötama hakkas. Materjaalid endiste aegade kohta on küll sel ehk teisel kujul olemas, kuid nad ei ole mitte täielikud ning nõuavad põhilikku läbitöötamist nende ära kasutamiseks, kus juures iseäranis puudulikudeks selles suhtes tulevad lugeda 1919 a. kohta käivad andmed.

Arusaadav, et sarnane väliskaubandusse puutuva statistika seisukord ei ole jätnud oma eitavat mõju avaldamata alljärgnevate ridade peale, mis kokku seatud Eesti väliskaubanduse arenemise valgustamiseks riiklise iseseisvuse kestvusel, piirates nende sisu ja takistades neile põhjalikumat iseloomu andmast. Sellepärast saab ka 1921 a. võrdlemisi tõsisemat tähelepanu leidma, kuna eelmiste kohta peaaesjalikult ainult tähtsamaid andmeid toome, neid võimaluse järele 1921 a. omadega võrreldes.

I. WÄLISKAUBANDUSE BILANSID JA ÜLDLÄBIKÄIGUD 1919—1921 a.

Eesti väliskaubanduse bilansid on kõige kolme aasta kohta passiivsed. Passiivsus on kõige suurem olnud 1919 a. — mille väljavedu 50,2% võrra sisseveost vähem oli. Temale järgneb 1921 a. 48,2% passiivsusega. Ainult 1920 a. passiivsuse% oli võrdlemisi väikene, nimelt 11,9%.

SISSE- JA VÄLJAVEO BILANSID JA VASTASTIKUSED SUHTED.

Aastad.	Väljaveo väärtus.	Sisseveo väärtus.	Sisse- ja väljaveo läbikäigu summa.	%			Vastastiku- sed suhted.	
				Sissevedu.	Väljavedu.	Üldläbi- käik.	Sissev. %/0, väljavedu 100% arv.	Väljav. %/0, sissevedu 100% arv.
1919	389.361.600	782.442.200	1.171.803.800	33,2	66,8	100	200,1	49,7
1920	1.228.3.79956	1.395.185.291	2.623.565.247	46,8	53,2	100	113,6	88,1
1921	2.286.638 414	4.482.607.712	6.769.246.126	33,8	66,2	100	196,0	51
Keskmi- selt %/0	—	—	—	37,9	62,1	100	169	62,9

Ära märkides meie väliskaubanduse passiivsust, ei oleks ehk mitte üle-
arune juurde lisada, et see passiivsus ei ole mitte täpipealne ja ei peegelda
mitte kogu meie väliskaubanduse seisukorda, nõnda et meie ka bilansi ei või
otsustavaks lugeda. Esiteks, läbikäigu ametlikud andmed ei näita mitte kau-
pade liikumist aja järele, iseäranis sisseveo osas, sest lubade süsteemi tegeliku
ärakasutamise järel 1920 a. lõpul (vormiline ärakaotamine sündis 1. V. 21 a.)
algas elav kaupade sissevedu, et siseturu nälga igasugustes tarbeasjades kustu-
tada. Selle tagajärjel kuhjasid näit. 1920 a. lõpul kaubad suurel määral tolli-
aitadesse, kuhu hulk neist kuni 1921 aastani litsentside (ametlikud lubad) järge
ootama jäid, mille ametlikule sisseveole need kaubahulgad juurde said arvatud,
kuna nad tegelikult 1920 a. sisseveosse kuulusid. Teiseks, ei anna need amet-
likud andmed kaupade tõsisest väärtusest täielist pilti, iseäranis esimesel vaba
sisseveo (1921) aastal, mille praktika näitas, et sisseveetatavate kaupade hinnad
sihilikult maksude vähendamise otstarbel umbes 10% kõrgemad näidati, kui
nad tõepoolest olid, väljaveetatavate kaupade hinnad aga umbes samasugune
% madalamad.

Peab tähendama ka, et osa tegelikust väljaveost Venemaale ametlikkudes
andmetes fikseeritud ei ole, mille tõttu viimase väärtus tegelikult suurem on,
kui toodud arvud seda näitavad.

Eesti sisse- ja väljaveo koosseis tähtsamate ainete järele oleneb ülemineku aja
iseäraldustest. Kui osalt põllu, osalt vabriku tööstusemaa, veab Eesti loomu-
likult sisse aineid, mis tema põllumajandusele ja tööstusele tarvilikud ja, tei-
seks, neid esimese järgu tarbeaineid, mida kodumaal ei valmistata ehk mis siin
puuduvad, välja veab aga peaaesjalikult tooresaineid ja tööstuse saadusi, olgugi
viimaseid vähemal määral.

Missugused tähtsamad ained on moodustanud 1919 kuni 1921 a.a. sisse-
veo, näitab alljärgnev tabel, kus need kaubad kaalu järele on võetud:

EESTI SISSEVEO TÄHTSAMAD AINED 1919—1921 a. (puudades)

Kaupade nimetus	1919 a.	1920 a.	1919 a. % üldsisseveost	1921 a.	1921 a. % üldväljaveost
Teravili	—	132.288	2,5	416.805	4,4
Jahu	2.448.925	86.717	1,6	812.469	8,7
Suhkur	91.174	113.120	2,1	683.759	7,3
Sool	117.147	1.103.299	20,3	828.333	8,8
Petroleum	93.255	320.500	6,0	234.264	2,5
Heeringad ja silgud	—	563.000	10,4	859.030	9,1
Vill, puuvill ja vill. puuv. kaubad.	24.410	88.490	1,6	168.915	1,8
Raud ja raudkaubad.	—	186.525	3,5	761.287	8,1
Kivisüsi	73.943	809.629	14,9	1.654.798	17,7
Nahakaup	7.624	23.200	0,4	56.489	0,6
Põllutöomasinad	—	134.599	2,5	146.130	1,6
Muud masinad	—	78.839	1,5	217.961	2,3
Väetisained	—	481.285	8,9	214.922	2,3
Looma toit	—	2	0,0	37.059	0,4
Puumass ja tselluloos	—	155.959	2,9	264.590	2,8
Paber kõiksugune	—	44.287	0,8	34.247	0,4
Muud saadused	—	1.093.543	20,1	1.989.284	21,2
	—	5.415.282	100%	9.380.342	100%

Käesolevast tabelist on näha, et Eestisse on 1919—1921 a. jooksul sisse veetud — esiteks esimese järgu tarbeaineid — teravilja, jahu, suhkurt, soola, heeringaid, petroleumi, teiseks — tooresaineid — villa, puuvilla ja kolmandaks — vabriku tooteid — raua kaupu, masinaid, nahakaupu j. n. e. Seal juures on tähelepanemiseväärt see, et toidu ja tarbeaineid veeti sisse igal tähendatud aastal, kuna vabriku saaduste, masinate, väetisainete j. m. sissevedu algas alles 1920 aastast. Toidu ja tarbeainetest, mis 1919 a. sisse veeti, oli tähtsamad just need, mis siseturul puudusid ehk mida kodumaal ei valmistatud, kusjuures iseäranis suur hulk toodi sisse jahu — 2.448.925 puuda. Ainult järgmisel 1920 aastal algab toidu ja esimese järgu tarbeainete kõrval ka tooresainete, vabriku saaduste ja masinate sissevedu. Samal ajal on ka põllumajandusele tarvilikke masinaid, väetisaineid ja loomatoitu sisse vedama hakatud. Nii on sisse toodud põllutöomasinaid 1920 a. — 134.599 pd., 1921 a. — 148.387 pd., väetisaineid 1920 a. — 499.256 pd., 1921 a. — 214.923 pd.

Tab. 1. EESTI VÄLISKAUBANDUS
Commerce extérieur de l'Esthonie

Kaubagrupid	Daani <i>Danemark</i>	Heiveetsia <i>Suisse</i>	Hollandi <i>Pays-Bas</i>	Inglise <i>Angleterre</i>	Leedu <i>Lithuanie</i>	Läti <i>Lettonie</i>	Norra <i>Norvège</i>	Poola <i>Pologne</i>
S I S S E V E D U								
I. Toidu ja maitseained	203039,9	2,3	34883,2	54289,7	4442,0	72,7	292891,0	74326,4
II. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Saadused loomariigist	3384,1	55,2	0,1	10536,9	—	3,4	963,6	—
IV. Elustaimed ja seemned	5475,6	—	518,0	—	—	2,8	—	—
V. Puuja puutööstuse saadused	2579,5	—	—	1415,2	—	49099,1	10,0	—
VI. Paber ja trükitööd	148,9	—	—	156,8	—	1403,5	0,4	—
VII. Tekstiil- ja riidekaubad	4438,7	813,0	40,8	63391,5	—	323,1	1,3	—
VIII. Metallid ja metallkaubad	4648,7	—	—	16537,7	4646,6	3460,5	3,6	—
IX. Sõidu ja veoriistad, masinad, tööõud ja nende osad	1324,4	—	11,3	17076,5	118,2	5846,6	—	10,0
X. Kivid, mullad ja nende saadused	3949,5	—	22,9	754,9	—	8582,3	71185,7	—
XI. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	65003,2	—	9,8	1234263,5	—	0,5	26,4	—
XII. Keemia ained ja saadused	31786,2	—	—	19595,5	70,2	8741,2	57710,8	—
XIII. Pudu ja kunstikaubad	5,8	—	—	50,5	0,1	103,9	—	—
XIV. Muud kaubad ja segakaup	7354,7	—	—	1195,5	—	1718,5	0,6	—
K o k k u .	333139,2	870,5	35486,1	1419264,2	9277,1	79358,1	422793,4	74336,4
Protsendid .	6,1	—	0,7	26,2	0,2	1,5	7,8	1,4
V Ä L J A V E D U								
I. Toidu- ja maitseained	43568,1	—	—	362,3	14200,0	20439,1	—	—
II. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Saadused loomariigist	—	—	—	99,5	—	—	—	—
IV. Elustaimed ja seemned	—	—	—	11378,3	—	—	—	—
V. Puuja puutööstuse saadused	80901,7	—	475745,0	3429936,8	—	400,5	—	—
VI. Paber ja trükitööd	182291,9	—	22335,0	181730,3	—	111551,2	—	—
VII. Tekstiil- ja riidekaubad	38353,0	—	—	174790,9	—	14261,6	—	—
VIII. Metallid ja metallkaubad	0,4	—	—	8,6	—	—	—	—
IX. Sõidu- ja veoriistad, masinad, tööõud ja nende osad	—	—	—	286,5	—	139,5	—	—
X. Kivid, mullad ja nende saadused	440,0	—	—	10,8	—	11000,0	—	—
XI. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	—	21350,0	8476,9	—	810,0	—	—
XII. Keemia ained ja saadused	—	—	—	5,4	—	1006,7	—	—
XIII. Pudu- ja kunstikaubad	—	—	—	38,0	—	40,0	—	—
XIV. Muud kaubad ja segakaup	435,1	—	—	343,8	—	263,0	—	—
K o k k u .	345990,2	—	519430,0	3807468,1	14200,0	159911,6	—	—
Protsendid .	4,1	—	6,2	45,2	0,2	1,9	—	—

1920 AASTAL (PUUDADES).
en 1920 (en pouds).

Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisriigid États-Unis	Muud maad Autres pays	Kokku Total	%	Groupes des marchandises
IMPORTATION									
98,5	105481,1	1079191,9	120045,0	9100,0	75842,9	—	2053706,6	37,9	I. Denrées alimentaires
—	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Animaux vivants
0,5	3537,4	10005,8	3357,6	—	73,1	0,1	31917,8	0,6	III. Matières animales
—	976,4	163,5	387,5	—	—	—	7523,8	0,15	IV. Plantes et semences
—	1184,1	1835,1	1865,1	—	101,0	—	58089,1	1,1	V. Bois et ouvrages en bois
—	90072,7	12705,7	95460,6	—	298,4	—	200247,0	3,7	VI. Papier et ouvrages d'imprimerie
104,6	19494,6	4960,6	10841,6	—	7430,2	127,8	111967,8	2,1	VII. Matières textiles et vêtem
—	41263,7	113660,9	5830,2	—	10,1	714,0	190776,0	3,5	VIII Métaux et ouvrages en métal
20,9	61236,7	83049,9	4076,0	—	40258,2	0,6	213029,3	4,0	IX Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines
—	49730,1	92672,1	60693,1	—	3,0	0,2	287593,8	5,3	X Matières minérales
8,6	138888,1	10204,3	9331,3	—	87994,5	—	1545730,2	28,5	XI. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits
1,1	36799,4	192163,8	15916,6	—	331998,5	—	694783,3	12,8	XII Matières premières et produits chimiques
3,7	166,3	1873,1	277,6	—	3,3	—	2484,3	0,05	XIII. Mercerie et articles d'art
1,0	3646,6	980,2	2276,6	12,5	32,0	4,6	17222,7	0,3	XIV. Autres articles et articles non spécifiés
238,9	552477,2	1603466,9	330358,8	9112,5	544045,2	847,3	5415071,8	100,0	Total
	10,2	29,9	6,1	0,2	10,0	—	—	—	%0/0
EXPORTATION									
—	275132,7	224163,0	208525,3	921425,5	—	—	1707816,0	20,3	I. Denrées alimentaires
—	—	—	36,0	—	—	—	36,0	—	II. Animaux vivants
88,7	17,7	601,8	157,1	—	—	—	964,8	—	III. Matières animales
—	1,9	—	—	—	—	—	11380,2	0,2	IV. Plantes et semences
9763,8	43698,5	4921,0	74283,8	4750,0	—	83385	4207786,1	50,0	V. Bois et ouvrages en bois
196440,5	65425,4	41023,3	12293,1	372055,2	—	—	1185145,9	14,1	VI. Papier et ouvrages d'imprimerie
34430,4	21222,5	9863,2	23212,9	—	—	—	316134,5	3,75	VII Matières textiles et vêtem
—	15,5	14278,7	140348,5	—	—	—	154651,7	1,8	VIII Métaux et ouvrages en métal
—	285,0	482,6	2762,2	901,6	—	—	4857,4	0,05	IX Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines
55,0	196659,9	11992,0	423752,1	—	—	—	643909,8	7,7	X. Matières minérales
—	1188,4	3008,2	42198,2	347,0	—	—	77378,7	0,9	XI. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits
—	0,1	1398,0	5532,0	—	—	—	7942,2	0,1	XII. Matières premières et produits chimiques
—	3,0	115,9	28,7	5,0	—	—	225,6	—	XIII. Mercerie et articles d'art
61046,0	10826,7	13549,1	7469,9	6,5	—	—	93940,5	1,1	XIV. Autres articles et articles non spécifiés
301824,4	614477,3	325396,8	940594,8	1299491,2	—	83385	8412169,4	100	Total
3,6	7,3	3,9	11,2	15,4	—	1,0	—	—	%0/0

Sarnane sissevedu on seletatav sellega, et 1) meie turg oli sõju tõttu kaupadest tühi ja 2) sissetoodud toidu ja tarbeained läksid suuremalt osalt sõjaväe varustamiseks ja sõjast tekkinud kahjude katmiseks. Peale selle majanduslise sideme katkemisega Venemaaga, tuli kõige lihtsamaid tarbeasju, iseäranis alguses, sisse vedada, millest suur hulk oleks võidud kodumaal valmistada, mida aga meie tööstus enda ettevalmistamatuse ehk tooresainete puuduse pärast ei suutnud veel teha. Kahtlemata saab kodumaal valmistatavate tarbeasjade sissevedu tulevikus vähenema, missugune vähenemine võib sündida peaaesjalikult leivavilja ja segakaupade kulul. Et toiduvilja sissevedu nii teras, kui jahvatud kujul vähenema saab, võib konstateerida osalt eelpool seisva tabeli põhjal, kust näeme, et toiduvilja sissevedu oli 1919 a. 2.448.925 puuda, järgmisel 1920 a. aga ainult 219.005 pd. ehk 8,9% 1919 a. toiduvilja sisseveost. 1921 a. sissevedu tõusis küll võrreldes eelmise aasta sisseveoga märksa, ulatades 1.229.274 pd., kuid selle aasta sissevedu oli siiski ainult 50% 1919 a. toiduvilja sisseveo kogu hulgast. Siin juures peab tähendama, et 1921 a. sisseveo hulk ei läinud mitte kõik siseturu tarvituseks, vaid veeti suuremalt jaolt Venemaale välja. Mineval 1921 a. on toidu ja seemnevilja, siinhulgas ka jahu Venemaale välja veetud, kokku 390.839 puuda, mis 31,9% sisseveost välja teeb. Nõnda on siis sisemaa tarvituseks 1921 a. jäänud ainult 838.435 pd., missugust hulka, silmas pidades esimese aasta vaba sisseveo võimalust ja eelmise 1920 a. väikest sissevedu ning üldist 1920 a. viljaikaldust kodumaal mitte suureks ei või arvata. Mis puutub teiste toiduainete sisseveosse, siis on siin raske mingit kindlamat tendentsi nende sisseveo suurenemise ehk vähenemise suhtes leida, sest siin juures on mõõduandvad mitte ainult meie siseturu nõuded ja tarvitused, vaid ka Venemaale reeksporteerimise võimalused. Nii näeme nimetatud tabelist, et suhkru sissevedu on suurenemas, mis väga loomulik, sest suhkur on Venemaal praegusel ajal kõige nõuetavam ning kallim kaup, mille tõttu ta osalt tingimata sinna eksporteeritakse. Võrreldes 1921 a. sissevedu 1920 a. omaga, näeme, et ühest küljest on 1921 a. mõnda kaupa rohkem sisse veetud, mõnda aga vähem. Rohkem on 1921 a. sisse veetud — heeringaid, villa, puuvilla ja nende kaupasad, rauda ja rauakaupa, kivisüsi, koksi, nahakaupasad, põllutöömashinad, muid masinad, puumassi. Peale seda on 1921 a. sisse veetud loomatoitu 37.059 p. mis 1920 a. sisseveost puudus. Vähem on nimetatud aastal sisse veetud soola, petroleumi, väetisaineid ja paberit.

Sisseveo suurenemine nimetatud ainete suhtes on väga loomulik ning seletatav meie kodumaa tööstuse arenemisega ning jalule seadmisega, sest need ained (küte, masinad, poolvalmisained) on kõik enamalt jaolt tarvilikud meie tööstusele. Heeringate sisseveo suurenemine oleneb ka Venemaa turu nõuetest, kuhu seda kaupa meilt suuremal arvul edasi saadetakse.

Mis puutub väetisainete sisseveo vähenemisse, siis selle peale tingimata on mõjunud väetisainete suurenemine fosforiidi näol meie kodumaal.

Eesti väljaveo tähtsamad kaubad jagunevad kahte liiki: tööstussaadused ja tooresained. Esimesse liiki kuulub paber, piiritus, tsement, vineer j. n. e., teisse: kartulid, linad, linaseemned, metsamaterjaalid j. m.

Nimetatud kaupade väljaveo hulga kohta aastate järele 1919—1921 a. annab selgitust järgmine tabel :

EESTI VÄLJAVEO TÄHTSAMAD AINED 1919, 1920 ja 1921 a.

Kauba nimetus	1919 a.	1920 a.	%0/0 üld- väljaveost	1921 a.	%0/0 üld- väljaveost
	Puud.	Puud.		Puud.	
Paber ja papp	21.857	819.308	9,8	739.942	10,2
Paberi tooresaine.	—	350.800	4,2	52.474	0,7
Piiritus	83.355	84.500	1,0	42.615	0,6
	(1.667.100 liitr.)				
Tsement	66.500	325.600	3,9	448.807	6,2
Vineer	—	207.400	2,4	142.195	1,9
Kartulid	861.600	1.587.000	18,8	1.194.769	16,4
Kartuli jahu	—	—	—	23.262	0,3
Linad ja takud	665.550	228.200	2,7	339.885	4,7
Linaseeme	—	11.400	—	77.951	1,0
Metsamaterjaalid	431.310	—	—	—	—
(puuained)	(2.614 st)	4.048.800	48,2	3 468.413	47,6
Rukis (ja rukki jahu)	—	—	—	361.260	4,8
Kaer ja odrad	—	—	—	12.498	0,1
Puuvili (õunad)	—	15.134	0,2	74.451	1,2
Tekstiilkaup	—	316.134	3,8	60.313	0,8
Vana raud ja malm	—	139.589	1,7	144.707	2,0
Muud kaubad	—	275.351	3,3	107.790	1,5
Üldväljavedu.		8.409.216	100	7.291.332	100

Nagu näeme on 1919 a. tähtsamatest väljaveo kaupadest esimesel kohal olnud — tooresained — kartul, linad ja metsamaterjaal, järgmisel aastal olid aga esimesel kohal metsamaterjaalid — 48,1%, kartul — 18,7%, paber ja paberi tooresained — 13,8% ja tsement — 3,8% kogu aasta väljaveost. Mis puutub 1921 a. tähtsamate ainete väljaveosse, siis on nende protsendid kogu aasta väljaveost järgmised — metsamaterjaalid 47,6 prots., kartul — 16,4 prots., paber — 11,4 prots., tsement — 6,2 prots., linad — 4,7 prots., rukkis — 4,8 prots.

Võrreldes esimese kahe aasta andmeid näeme, et meie tähtsamate ainete väljavedu 1919 a. üsna väikene oli, kuna aga juba järgmisel 1920 a. ta märksa

tõusis. Nii on tähendatud aastal väljaveetud protsentuaalselt rohkem kui eelmisel aastal: paberit 97,4 prots., tsementi 79,6 prots., kartulaid 45,7 prots., metsamaterjaali 89,2 prots., mis seletatav on sõja ja iseseisvuse eest võitluse aja ning üldiste selleaegsete majandusliste tingimustega 1918 ja 1919 aastatel.

Peale seda ilmusid väljaveoks 1920 a. mõned kodumaa tööstuse tooted, mida 1919 a. sugugi välja ei veetud, nagu vineer, tselluloos j. m., mis vabrikute käimahakkamisega alles 1920 a. turule ilmusid. Võrreldes aga kahe viimase (1920, 1921) aasta andmeid, leiame, et väljaveoainetes iseäralisi muudatusi ei ole, kui maha arvata piirituse väljaveo vähenemine ligi 50% võrra ja metsamaterjalide vähenemine 580.387 p. võrra, niisamuti ka paberi tootesained ligi kolmsada tuhat puuda. Nimetatud ainete väljaveo vähenemine oli tingitud ilmaturu üldisest erakordsest seisukorrast ja tema nõudmistest, osalt aga muutustest meie enese tööstuses. See selgus iseäranis metsamaterjalide väljaveo juures. Ilmaturu nõuded metsamaterjalide vastu muutusid 1921 a. järsku ja suurel määdul, nõnda et turule oli võimalik tuua ainult niisugust metsamaterjaali, mis mitmesugustele tehnilistele tarvitajate maade poolt ette pandud tingimistele vastas, kuna eelmise 1920 a. nõuded olid võrdlemisi palju kergemad. Meie paberi tootesainete väljaveo vähenemine on seletatav uue tollipoliitikaga, mille järele kõikide poolvabrikatide väljavedu tolli määradega ta kistati, kuna valmis tooted ilma tollita välja lasti. Teisest küljest näeme, et mõnda ainet on 1921 aastal rohkem välja veetud, kui eelmisel aastal. Nii on 1921 aastal rohkem väljaveetud linu ligi 112 tuhat puuda, lina seemneid 66,5 tuh. puuda, tsementi 123,3 tuh. puuda. Peale seda on 1921 a. mitmeid aineid (teravilja, aiavilja j. n. e.) välja veetud, mis eelmise aasta väljaveos puuduvad. Need andmed lasevad oletada, et meie väljavedu üldiste majandusliste olude paranemisega tingimata paranema saab, ning veel elavamaks muutub, mida ka 1921 a. väljavedu tõendab, kus eelmise kahe aasta väljaveos puuduvad ained, nagu ülalnimetatud tera- ja puuvili, figureerima hakkavad.

II. 1921 AASTA VÄLISKAUBANDUS.

Väliskaubanduse alal võib 1921 aastat lugeda esimeseks enam vähem normaalseks aastaks iseseisvas Eestis, mille põhjuseks oli rahva majanduselu normaalsematesse rööbastesse nihkumine, mis kaasa tõi sisseveo vabanemise igasugustest takistustest, litsentsidest ja kulutollidest, ning sõja, revolutsiooni ja okkupatsiooni raskustest toibunud rahva ostujõu suurenemine ühelt poolt ja üldiste rahvusvaheliste majandus - poliitiliste konjunktuuride paranemine — teiselt poolt. Tähendatud põhjustega ja osalt ka kuludest tekkinud suure esimeste tarbeainete ja kaupade puudusega siseturul on seletatav 1921 a. võrdlemisi suur kaupade sissevedu, mille väärtus, nagu eelpool nägime, ületas isegi kahe eelmise aasta sisseveo koguväärtuse.

Kaubagruppide järele jagunes see sisseveo hulk järgmiselt:

Gruppide nimetus	Arv puudades	% üld- sissev.
1. Toidu ja maitseained	3.847.402,5	41,0
2. Elusloomad	60,0	—
3. Saadused loomariigist	56.978,1	0,6
4. Elustaimed ja seemned	8.607,2	0,1
5. Puu ja puutööstuse saadused	606.479,8	6,5
6. Paber ja trükitöö	467.007,6	5,0
7. Tekstiil ja riidekaubad	191.971,4	2,0
8. Metallid ja metallkaubad	789.874,4	8,4
9. Sõidu ja veoriistad, masinad ja tööriistad ja nende osad	361.640,2	3,9
10. Kivid, mullad ja nende saad.	360.449,9	3,8
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	2.239.975,0	23,8
12. Keemia ained ja saadused	428.472,9	4,6
13. Pudu ja kunstikaubad	7.735,7	0,1
14. Muud kaubad ja segakaubad	13.686,6	0,2
Kokku:	9.380.341,3	100

Kaalu raskuse järel olid sisseveetud kaupade tähtsamateks gruppideks:

I. gr. toidu ja maitseained	41,0 % ₁₀
XI. „ põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	23,8 % ₁₀
VIII. „ metallid ja metallkaubad	8,4 % ₁₀
V. „ puu ja puutööstuse saadused	6,5 % ₁₀
VI. „ paber ja trükitöö	5,0 % ₁₀
Kokku :	84,7 % ₁₀

Esimese grupi „Toidu ja maitseained“ võrdleva suuruse seletuseks olgu tähendatud, et see grupp sisaldab eneses peaaesjalikult esimese järgu tarbeaineid, mida siseriigis ei valmistata ehk vähe saadaval on ja mis osalt Venemaale edasisaatmiseks olid määratud. Sarnaste kaupade hulgas olid: heerin-

T a b. 2. E E S T I S I S S E V E D U

Importation de l'Esthonie

KAUBAGRUPID	Austria Autriche	Belgia Belgique	Daani Danemark	Daanrig Danzig	Helveetsia Suisse	Hollandi Pays-Bas	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	Norra Norvège	Poola Pologne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Toidu- ja maitseained . .	—	276,5	142913,9	160166,2	3950,0	73147,2	671483,5	89066,9	10139,6	30023,8
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist . .	—	14,1	652,9	28,2	13,5	2613,8	1774,3	1392,4	—	—
4. Elustaimed ja seemned . .	—	—	3916,9	34,2	—	6,6	166,6	115,5	—	—
5. Puu ja puutööstuse saad . .	—	—	1159,2	113,4	—	6,1	939,7	1199,3	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	1,2	33,0	1844,6	—	6,8	10121,7	3327,3	2,6	—
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup	23,9	12,6	6734,5	1369,2	66,5	62,4	89154,2	1123,7	2,1	—
8. Metallid ja metallkaubad .	135,0	—	12824,5	505,0	22,3	8620,9	32876,6	7392,7	407,1	81,1
9. Sõidu- ja veoriistad, masin. ja töö nõud ja nende osad	—	—	4101,0	401,4	35,2	187,0	7077,7	2745,8	89,0	—
10. Kivid, mullad ja n. saadus.	7014,6	—	799,5	315,0	—	619,0	2507,8	23927,4	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, ras- vad, vaigud ja n. saadused.	—	—	139219,6	2120,7	—	21690,6	1671896,5	4939,7	304,2	—
12. Keemia ained, värvid, par- fümeeria ja apteegi kaup.	15,8	35,6	6884,3	207,3	—	99508,0	116112,9	6063,0	322,4	—
13. Pudu- ja kunsti kaubad . .	0,2	—	93,3	—	—	—	158,5	644,3	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup .	—	15,5	453,0	105,4	0,2	96,8	1260,1	1820,9	1,0	—
K o k k u	7189,5	355,5	319785,6	167210,6	4087,7	206565,2	2605530,1	143758,9	102269,0	30104,9
%	0,1	—	3,4	1,8	0,05	2,2	27,9	1,5	1,1	0,3

P r o t s e n t i

1. Toidu- ja maitseained . .	—	—	3,7	4,2	0,1	1,9	17,5	2,3	2,6	0,8
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist . .	—	—	1,7	—	—	4,6	3,1	2,4	—	—
4. Elustaimed ja seemned . .	—	—	45,5	0,4	—	—	1,9	1,3	—	—
5. Puu ja puutööstuse saad . .	—	—	0,2	—	—	—	0,1	0,2	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	0,4	—	—	2,1	0,7	—	—
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup	—	—	3,5	0,7	—	—	46,5	0,5	—	—
8. Metallid ja metallkaubad .	—	—	1,6	—	—	1,1	4,2	0,9	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, ma- sinad ja töö nõud ja n. osad	—	—	1,1	0,1	—	—	1,9	0,8	—	—
10. Kivid, mullad ja n. saadus.	1,9	—	0,2	—	—	0,1	0,7	6,7	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, ras- vad, vaigud ja n. saadused.	—	—	6,2	—	—	0,9	74,7	0,2	—	—
12. Keemia ained, värvid, par- fümeeria ja apteegi kaup	—	—	1,6	—	—	23,4	27,0	1,4	0,1	—
13. Pudu- ja kunsti kaubad . .	—	—	1,2	—	—	—	2,0	8,4	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup	—	0,1	3,3	0,8	—	0,7	9,2	13,4	—	—

1921 AASTAL. (Puudades).

en 1921. (En pouds).

Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisriigid Etats-Unis	Muud maad Autres pays	KOKKU TOTAL		MARCHANDISES
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1502,1	264628,1	1957903,0	155251,3	39,6	194940,4	970,4	3847402,5	40,0	1. Denrées alimentaires
—	—	60,0	—	—	—	—	60,0	—	2. Animaux vivants.
1604,6	1695,4	43624,8	2298,9	—	1265,2	—	56978,1	0,6	3. Matières animales.
—	16,2	4079,9	271,2	—	0,1	—	8607,2	0,1	4. Plantes et semences.
—	459,6	17818,3	469257,7	115450,0	36,5	40,0	606479,8	6,5	6. Papier et ouvrag. d'imprim.
6,8	42482,7	75149,5	333212,4	—	818,9	0,1	467007,6	5,0	5. Bois et ouvrages en bois.
115,2	24963,9	55815,1	12049,6	80,0	349,9	48,6	191971,4	2,0	7. Matières textiles et vêtem.
16,6	11075,9	693233,9	22427,2	—	105,6	150,0	789874,4	8,4	8. Métaux et ouvrag. en métal
343,0	7239,4	315895,1	20623,0	10,8	2757,9	142,9	361640,2	3,9	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	18396,1	179140,2	127723,6	—	—	6,7	360449,9	3,8	10. Matières minérales.
390,1	55969,1	256501,8	43937,4	10007,8	32932,5	65,0	2239975,0	23,7	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
300,6	31829,8	159933,1	7217,1	—	35,5	7,5	428472,9	4,5	12. Matières premières et produits chimiques.
7,2	47,8	6094,2	686,7	—	1,6	1,9	7735,7	0,1	13. Mercerie et articles d'art.
119,8	515,5	6289,8	2522,6	321,7	95,0	69,3	13686,6	1,4	14. Autres articles et articles non spécifiés.
4406,0	459319,5	3771538,7	1197478,7	125909,9	233339,1	1502,4	9380341,3	100	
0,05	4,9	40,2	12,7	1,3	2,5	—	100%		

d e s 0/00

—	6,9	51,0	4,0	—	5,1	—	100	1. Denrées alimentaires.
—	—	100,0	—	—	—	—	100	2. Animaux vivants.
2,7	2,9	76,4	4,0	—	2,2	—	100	3. Matières animales.
—	0,2	47,5	3,2	—	—	—	100	4. Plantes et semences.
—	0,0	2,9	77,7	18,9	—	—	100	5. Bois et ouvrages en bois.
—	9,2	16,3	71,2	—	0,1	—	100	6. Papier et ouvrag. d'imprim.
—	13,2	29,2	6,3	—	0,1	—	100	7. Matières textiles et vêtem.
—	1,4	87,9	2,9	—	—	—	100	8. Métaux et ouvrag. en métal.
0,1	2,0	87,4	5,8	—	0,8	—	100	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	5,1	49,7	35,6	—	—	—	100	10. Matières minérales.
—	2,5	11,5	2,0	0,5	1,5	—	100	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
0,1	7,4	37,3	1,7	—	—	—	100	12. Matières premières et produits chimiques.
0,1	0,6	78,8	8,9	—	—	—	100	13. Mercerie et articles d'art.
0,9	3,8	46,0	18,2	2,4	0,7	0,5	100	14. Autres articles et articles non spécifiés.

gad (842.541 p.), sool (828.334 p.), nisujahu (708.021 p.), suhkur (683.759 p.) ja riis (208.952 p.), missuguste kaupade kogukaal 87,6 % selle grupi üldkaalust ja 35,9 % kogu 1921 aasta sisseveost välja teeb. Teiste gruppide tähtsamatest kaupadest võib nimetada: XI-mes kivisüsi, koks, briketid (1.652.302 p.), 72,4 % (üldsisseveost — 17,6 %), petroleumi (234.264 p.) 14,3 % ja tõrvasi ja õlisi (216.847 p.) 9,6 %; VIII-mas malmi, terast ja rauda toorest, ümbertöötamata ja poolvalmist (570.459 p.) 72,9 %; V-es kase ja kuuse palgid (191.030 p.) 31,4 % ja küttepuid (397.519 p.) 65,5 % (4,2% üldsisseveost) ja VI-es tselluloosi, puu ja paberimassi (365.250 p.) 78,2%.

SISSEVEDU KAUBA GRUPPIDE JÄRELE 1921 a. VÕRRELDUNA 1920 a.

	1920		1921		Kokku	
I. Toidu ja maitseained .	2.053.706,6	37,9	3.874.403,0	41,0	5.901.505	39,98
II. Elusloomad	—	—	60,0	—	60	—
III. Saadused loomariigist .	31.917,8	0,6	56.978,1	0,6	88.938	0,61
IV. Elustaimed ja seemned	7.523,8	0,15	8.607,2	0,1	16.130	0,11
V. Puu ja puutööstuse saadused	58 089,1	1,1	606.479,8	6,5	664.448	4,36
VI. Paber ja trükitöö . .	200.247,0	3,7	467.007,6	5,0	667.254	4,51
VII. Tekstiil ja riidekaubad .	111.967,8	2,1	191.971,4	2,0	303.938	2,06
VIII. Metall ja metallkaubad	190.776,0	3,5	789.874,4	8,4	980.256	6,63
IX. Sõidu- ja veoriistad, ma- sinad, tööõud ja nende osad	213.029,3	4,0	361 640,2	3,9	575.079	3,89
X. Kivid, mullad ja nende saadused	287.593,8	5,3	360.449,9	3,8	648.749	4,39
XI. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	1.545.730,2	28,5	2.239.975,0	23,8	3.785.704	25,59
XII. Keemia ained ja saa- dused	694.783,3	12,8	428.472,9	4,6	1.122.489	7,59
XIII. Pudukaubad ja kunsti- kaubad	2.484,3	0,05	7.735,7	0,1	10.165	0,07
XIV. Muud kaubad ja sega- kaubad	17.222,7	0,3	13.686,6	0,2	30.911	0,21
Kokku	5.415.071,8	100	9.380.341,3	100	14.795.626	100

TÄHTSAMATEKS GRUPPIDEKS 1920 a OLID :

	%
I. Toidu ja maitseained	37,9
XI. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	28,5
XII. Keemia ained ja saadused	12,8
X. Kivid, mullad ja nende saadused	5,3
IX. Sõidu ja veoriistad, masinad, tööõud ja nende osad	4,0

Mõlemal aastal sisseveo gruppide muutumine on üldselt ülekaalu annud 1921 aastale, kusjuures esimestele kohtadele on jäänud püsima enda võrdleva tähtsuse poolest grupid: I. „Toidu ja maitseained“ ja XI „Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused“, ainult selle vahega, et I-se grupi kaal võrdus 1921 aastal — 41,0 % , 1921 a. aga 23,8 % ja 1920 a. 28,5 % kogu sisseveost vastaval aastal. Teiste gruppide järjekord tähtsuse järele on nimetatud aastatel üksteisest lahkuminev. Kuna 1921 aastal kolmandamal kohal seisis VIII grupp „Metallid ja metallkaubad“, (8,4 %) võttis 1920 a. selle koha enesele grupp XII „Keemia ained ja saadused“ (12,8 %); järgmine tähtsus oli 1921 aastal V grupil „Puu ja puutööstuse saadused“ (6,5 %), 1920 a. aga grupp X „Kivid, mullad ja nende saadused“ (5,3 %). Ülejäänud gruppide võrdlev tähtsus 1920 ja 1921 a. oli väikeste kõikumistega pea ühesugune.

Mis puutub gruppide tähtsamatesse sisseveetud kaupadesse, siis olid nad mõlemal aastal peaaegu ühesugused, nimelt (gruppide järele): I gr. — teravili, jahu, suhkur, heeringad, silgud, sool; XI gr. — kivisüsi, petroleum; VIII gr. — malm, teras, raud ümbertöötamata (toores); V gr. — tarbepuud (ümbertöötamata — tööstuse tarvis); VI gr. — puumass, tselluloos ja paber; XII gr. — väetisained ja parkimise ekstraktid; X gr. — kivid, mullad (ümbertöötamata — tööstuse jaoks), klaas, fajans ja portsellan kaubad; IX gr. — põllutööriistad, masinad ja nende osad; VII gr. — tooresained — lina, vili ja puuvili ja III gr. — nahad toored ja pargitud. Muutunud on ainult nimetatud kaupade kaalu % nii gruppide kogukaalust, kuhu nad kuulusid, nii ka vastava aasta üldsisseveost.

Välisriikidest, kes Eestiga kaubanduslises läbikäimises seisvad, on sisseveo alal esimesel kohal Saksamaa — 3.471,5 tuh. p. (40,2 % üldsisseveost), temale järgnevad: Inglismaa — 2.605,5 tuh. p. (27,9 %), Soome — 1.197,5 tuh. p. (12,7 %), Rootsi — 459,3 tuh. p. (4,9 %). Sissevedu neljast nimetatud riigist võrdub 85,7 % Eesti üldsisseveost kõikidest riikidest kokku. Teistest riikidest, millede arv oli 17, on kaupu sisse veetud ainult 14,3 % üldsisseveost.

Sisseveo alal Eestiga kauplejad riigid seisavad järgmises järjekorras:

Riikide nimetus	1921		1920	
	kaal tuh. puud.	% üld-sisseveost	kaal tuh. puud.	% üld-sisseveost
Saksa	3.771,5	40,2	1.603,5	29,6
Inglise	2.605,5	27,9	1.419,3	26,2
Soome	1.197,5	12,7	330,4	6,1
Rootsi	459,3	4,9	552,4	10,2
Daani	319,8	3,4	333,1	6,1
Ameerika	233,3	2,5	544,0	10,0
Hollandi	206,6	2,2	35,5	0,7
Danzig.	167,2	1,8	—	—
Läti	143,8	1,5	79,4	1,5
Vene	125,9	1,3	9,1	0,2
Norra	102,3	1,1	422,8	7,8
Poola	30,1	0,3	74,3	1,4
Muud	17,5	0,2	11,1	0,2
	9.380,3	100	5.415,3	100

Sellest tabelist näeme, et sissevedu 1921 a. on võrreldes 1920 a. vähenenud järgmiste $\frac{0}{10}$ võrra:

Norrast	75,8
Poolast	59,9
Rootsist	16,9
Soomest	4,0

Suurenenud on aga sissevedu samal aastal järgmistest riikidest:

Danzig.	100 $\frac{0}{10}$ võrra
Vene	92,9 " "
Hollandi	82,8 " "
Soome	72,5 " "
Saksa	58,0 " "
Läti	51,5 " "
Inglise.	45,5 " "

Suuremate kaubamuretsejate riikide Saksa ja Inglise vahel on märgata tõsist võistlust, mille käik nimetatud kahel aastal esimese võitu näitab. Teistest tähtsamatest sissevedajatest riikidest tuleb veel nimetada Soomet, mille sissevedu oli tõusnud 1921 a. 72,5 $\frac{0}{10}$ võrra ja mis tulevikus, arvatavasti oma kaubanduslist läbikäimist Eestiga kaubalepingu sõlmitemisega saab märksa suurendama.

Sisseveo kohta riikide ja kaubagruppide järele annab pildi tabel nr. 2.

See tabel iseloomustab sissevedu tähtsamatest riikidest, nagu Saksamaalt, Inglismaalt ja Soomest kauba gruppide järele. Saksamaalt sisseveetud tähtsamad kaubad kuuluvad järgmistesse gruppidesse; VIII gr. „Metallid ja metallkaubad“ — 87,9 % selle grupi kaupadest, gr. IX „Masinad, sõidu ja veoriistad“ — 87,4 %, gr. XIII „Pudu- ja kunstkaubad“ — 78,8 %, gr. III „Saadused loomariigist“ (nahad igasugused ja nahakaup) — 76,4 %, gr. I „Toidu- ja maitseained“ (suhkur, sool), gr. X „Kivid, mullad ja nende saadused“ — 49,7 %. Tähtsamatest Inglismaalt toodud kaupadest olid aga kivisüsi, koks, briket (gr. XI) — 74,7 % selle grupi kaupade kogukaalust, tekstiil ja riidekaup (gr. VII) — 46,5 %, keemia ained, värvid (XII gr.) — 27,0 %, toidu- ja maitseained (heeringad — gr. I) — 17,5 %. Sissevedu Soomest sisaldab eneses kaupu, mis kuulusid V gruppi „Puu ja puutööstuse saadused“ (metsamaterjal tööstuse jaoks ja küttepuud) — 77,7 %, VI gr. „Paber ja trükitöö“ (tselluloos, paberimass, paber) — 71,2 % ja X gr. „Kivid ja mullad“ — 35,6 %.

2. VÄLJAVEDU.

1921 aasta väljaveo üldkaal 7 291.332 p. väärtusega 2.286 638.414 marka. Selle kauba hulga väljaveo kohta arvete gruppide ja nende tähtsamate kaupade järele toome alljärgneva tab nr. 3, kus väljavedu on jaotatud Riigi Statistika Keskbüroo gruppide järele võrreldes 1920 aastaga puudades ja % väljaveo kaalust.

Tähtsamateks gruppideks väljaveetud kaupade raskuse poolest olid järgmised:

	1920	%	1921	%orohkem ehk vä- hem
V. Puu ja puutööstuse saadused	4.219.133	50,0	3.468 412	47,6
I. Toidu ja maitseained	1.707.816	20,3	1.813.491	24,9
VI. Paber ja trükitöö	1.185 146	14,1	793.770	10,9
VII. Tekstiil ja riidekaubad	316.135	3,75	405 986	5,5
X. Kivid, mullad ja nende saadused	643.908	7,7	397.731	5,4
Kokku:	8.072.138	95,85	6.879 390	94,3

Nagu näha, veeti 1921 aastal nimetatud 5 grupi järele välja 6 879.390 p. ehk 94,3 % aasta üldsisseveost, väljavedu aga 1920 a. samade gruppide järele oli 8.072 138 p. ehk 95,8% selle aasta üldsisseveost. Grupide tähtsusline järjekord oli mõlemal aastal peaaegu sama, ainult selle muutusega, et 1921 a. neljandal kohal seisev gr. VII „Tekstiil ja riidekaubad“ oli 1920 a. annud oma koha grupp X-le „Kivid, mullad ja nende saadused“. Teised grupid, millede

Tab. 3. EESTI VÄLJA

Exportation de

KAUBAGRUPID	Belgia <i>Belgique</i>	Daani <i>Danemark</i>	Danzig <i>Danzig</i>	Hollandi <i>Pays-Bas</i>	Inglise <i>Angleterre</i>	Leedu <i>Lithuanie</i>
1	2	3	4	5	6	7
A. P u u d a d e s						
1. Toidu ja maitseained	41.556,8	1995,3	11.256,8	1000,0	15.901,0	147,6
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist	—	5,4	1,0	—	64,0	—
4. Elustaimed ja seemned	—	234,8	—	—	41,0	—
5. Puu ja puutööst. saad.	2984,9	99.387,0	—	604.912,5	2725.376,5	—
6. Paber ja trükitöö	—	694,7	730,9	—	31,9	5,2
7. Tekstiil ja riidekaub.	8067,4	54.513,8	1084,4	—	102.749,9	—
8. Metallid ja metallkaub.	—	233,4	96.355,5	—	3,1	—
9. Sõidu ja veoriist., masinad, tööõud ja nende osad	—	65,0	1,0	—	32,3	—
10. Kivid, mullad ja nende saadused	—	55,9	—	—	11,0	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	0,6	63,1	—	1851,2	—
12. Keemia ained ja saadused	—	—	—	—	775,3	—
13. Pudu- ja kunstikaub.	—	—	—	—	1,0	—
14. Muud kaubad ja segakaup	—	900,0	214,3	55,9	820,0	17,9
KOKKU	52.609,0	158.085,9	109.707,0	605.968,4	2847.658,2	170,7
	0,7	2,2	1,5	8,3	39,1	0,0

B. P r o t s e n

1. Toidu ja maitseained	2,3	0,1	0,6	0,1	0,9	—
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist	—	0,1	—	—	1,4	—
4. Elustaimed ja seemned	—	0,3	—	—	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	0,1	2,9	—	17,4	78,6	—
6. Paber ja trükitöö	—	0,1	0,1	—	—	—
7. Tekstiil ja riidekaubad	2,0	13,4	0,2	—	25,3	—
8. Metallid ja metallkaubad	—	0,1	34,5	—	—	—
9. Sõidu ja veoriistad, masinad, tööõud ja nende osad	—	0,4	—	—	0,3	—
10. Kivid, mullad ja nende saadused	—	—	—	—	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	—	1,2	—	34,0	—
12. Keemia ained, värvid, parfümeer. ja apteegi kaubad	—	—	—	—	12,2	—
13. Pudu- ja kunstikaubad	—	—	—	—	0,5	—
14. Muud kaubad ja segakaup	—	3,7	0,9	0,2	3,3	0,1

VEDU 1921 AASTAL.

L'Esthonie en 1921.

Läti <i>Lettonia</i>	Norra <i>Norvega</i>	Rootsi <i>Suède</i>	Prantsuse <i>Franca</i>	Saksa <i>Alamagna</i>	Soome <i>Finlande</i>	Vene <i>Russie</i>	Ühisriigid <i>États-Unis</i>	KOKKU <i>TOTAL</i>	%/o
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
42.146,0	—	51.758,3	127.663,9	4460,9	284.272,7	1231.330,1	1,0	1.813.490,4	24,9
—	—	60,4	—	183,0	430,0	—	—	673,3	0,0
96,0	—	2,8	—	3679,9	327,8	400,5	—	4577,4	0,1
—	—	42,4	3445,6	36,5	1916,7	74.297,1	—	80.014,1	1,1
932,3	10.577,0	654,0	8250,0	14.570,4	615,1	152,5	—	3.468.412,2	47,6
3977,2	—	887,3	6382,7	16.239,4	8494,1	756.319,6	7,0	793.770,0	10,9
10.359,9	—	10.929,3	53.043,6	68.894,9	90.741,1	5543,4	58,4	405.986,1	5,5
6401,3	—	794,4	—	168.660,4	5547,7	1236,1	—	279.231,9	3,8
2158,7	—	421,6	—	456,6	745,3	6904,4	—	10.784,9	0,1
25.502,4	—	357.709,8	44,0	229,2	13.710,6	451,6	16,8	397.731,3	5,4
0,8	—	62,3	10,6	131,0	142,0	2989,6	201,3	5452,5	0,1
581,5	—	1292,6	—	788,9	1862,5	1072,6	—	6373,4	0,1
—	—	0,6	—	50,1	3,9	112,8	—	167,5	0,0
5383,5	—	943,4	48,6	13.443,6	1138,7	1682,9	23,5	24.667,3	0,4
97.539,6	10.577,0	425.559,2	198.889,0	291.824,8	409.942,3	2082.493,2	308,0	7.291.332,4	100
1,3	0,2	5,8	2,7	4,0	5,6	28,6	0,0	100%	

tides. %/o

2,3	—	2,9	7,0	0,2	15,7	67,9	—	100,0
—	—	9,0	—	27,1	63,9	—	—	100,0
2,1	—	—	—	80,4	7,3	8,7	—	100,0
—	—	0,1	4,3	—	2,4	92,9	—	100,0
—	0,3	—	0,3	0,4	—	—	—	100,0
0,5	—	0,1	0,8	2,0	1,1	95,3	—	100,0
2,5	—	2,7	13,1	17,0	22,4	1,4	—	100,0
2,3	—	0,3	—	60,4	2,0	0,4	—	100,0
20,1	—	3,9	—	4,2	6,9	64,2	—	100,0
6,4	—	89,9	—	0,1	4,0	0,2	—	100,0
—	—	1,2	0,2	2,4	2,5	54,8	3,7	100,0
9,1	—	20,3	—	12,4	29,2	16,8	—	100,0
—	—	—	—	29,9	2,3	67,3	—	100,0
21,8	—	3,8	0,2	54,5	4,6	6,8	0,1	100,0

kogu väljaveetud ainete kaal võrdus 1921 a.—5,7⁰/₁₀ ja 1920 a. 4,2⁰/₁₀ vastava aasta üldväljaveo kaalust, olid mõlemal aastal pea ühesuguse vähese tähtsusega.

Tähtsamate gruppide pea väljaveo kaupadeks 1921 aastal olid grupp V „Puu ja puutööstuse saadused“ — metsamaterjal (palgid, liiprid, lauad, prop-sid j. m. tarbepuud (3.326.222 p. ehk 94,9⁰/₁₀) ja vineer (142.183 p. ehk 4⁰/₁₀), gr. I. „Toidu ja maitseained“ — kartul (1.194.769)—65,9⁰/₁₀ ja kartuli jahu 23.262 p.—1,29⁰/₁₀), teravili ja jahvatud vili (390.738 p.—21,6⁰/₁₀), puuvili (75.342 p. 4,17⁰/₁₀), piiritus (42.615 p.—2,30⁰/₁₀), või, juust 9901 p. 0,6⁰/₁₀ ja kala ja lihasaadused—16.124 p.—0,9⁰/₁₀, gr. VI. „Paber ja trükitöö“—paberi tootesained (52.474 p. — 6,6⁰/₁₀) ja paber igasugune (740.121 p.—93,2⁰/₁₀) ja VII. „Tekstiil ja riidekaubad,“ linad ja takud 342.001 p. 84,2⁰/₁₀) ja gr. X. „Kivid, mullad ja nende saadused,“ tsement—394.850p.—99,3⁰/₁₀. Mis puutub 1920 a. tähtsamate väljaveo kaupadesse nimetatud gruppide järele, siis on nad pea samad olnud, kui 1921 a., ainult 1920 a. väljaveos puuduvad I-ses grupis karjasaadused ja kohvi, missugused ained, olgugi et neid vähesel arvul alles 1921 aastal väljavedama hakati — väljaveo suurenemine oli üldnimetatud grupi järele 105.675 p. ehk 5,8⁰/₁₀. VII. grupi järele 89.851 p. ehk 22,1⁰/₁₀. Teiste järele oli vähenemine, nimelt I. gr. 105 675 p.—5,8⁰/₁₀, V. gr. 750.721 p.—17,8⁰/₁₀, VI. gr. 376.331 p. 32,2⁰/₁₀ ja X. gr. 246.977 p.—38,2⁰/₁₀; kokku nimetatud 5 grupi järele oli väljavedu 1921 a. 1.177.703 p.—14,6⁰/₁₀ — vähem kui 1920 aastal. Kogu 1921 a. väljavedu oli 1.117 884 p.—13,3⁰/₁₀ vähem kui 1920 aastal.

Kõige suuremateks kaubasaajateks riikideks on 1921 a. olnud Inglismaa, Vene, Hollandi, Rootsi ja Soome; väljavedu nimetatud maadesse võrdub 6.371,7 tuh. p. ehk 87,5⁰/₁₀ 1921 a. üldväljaveost. Eesti kaupade tarvitajate maade kohta toome järgmise tabeli, kus väljavedu on võetud 1920 ja 1921 a. eest võrdlevalt nende aastate väljaveo üldsummadega.

Riikide nimetus	1921 a.		1920 a.	
	Kaal tuh. p	% üldväljav.	Kaal tuh. p.	% üldväljav.
Inglismaa	2.847,7	39,1	3.807,5	45,2
Vene	2.082,5	28,6	1.299,5	15,4
Hollandi	606,0	8,3	519,4	6,2
Rootsi	425,6	5,8	614,5	7,3
Soome	409,9	5,6	940,6	11,2
Saksamaa	291,8	4,0	325,4	3,9
Prantsusmaa	198,9	2,7	301,8	3,6
Daani	158,1	2,2	346,0	4,1
Danzig	109,7	1,5	—	—
Läti	97,5	1,3	159,9	1,9
Norra	10,6	0,2	—	—
Muud	0,5	0,5	97,6	1,2
	7.291,3	100	8.412,2	100

Väljavedu 1921 aastal, nagu tabelist näha, on võrreldes 1920 a. vähenenud järgmistesse maadesse ja järgmiste protsentide võrra:

Soome	56,4	0/0
Daani	54,3	„
Lätimaale	39,1	„
Prantsusmaale	34,1	„
Rootsi	30,8	„
Inglismaale	30,8	„
Saksamaale	10,3	„
Mujale	0,1	„

Väljavedu on suurenenud aga samal aastal järgmistesse riikidesse alltähendatud protsentide võrra:

Vene	37,6	0/0
Hollandi	14,3	„
Danzig	100	„
Norra	100	„

Missuguseid kaupu üksikute gruppide järele on kaubatarvitajatesse riikidesse välja veetud protsentides nende gruppide kaalust arvatud, selgitab tabel Nr. 3.

Sellest tabelist näeme, et I. grupi kaubad (kartul, teravili, jahu, sool, suhkur, lihasaadused, või jne.) läksid suuremalt osalt Venemaale (67,9 0/0), Soome (15,7 0/0), Prantsusmaale (7,0 0/0); III. gr. kaubad (kasuka nahad, jõhv.d, seaharjased, soolikad jne.) peajasjalikult Saksamaale, (80,4 0/0), Soome ja Venemaale (kokku 16,0 0/0); IV. gr. ained (seemned) veeti pea kõik Venemaale (92,9 0/0); puu ja puutööstuse saadused (V gr.) läksid Inglismaale (78,6 0/0) ja Hollandisse (17,4 0/0), kuna paber (VI gr.) läks pea kõik Venemaale (95,3 0/0). VII grupi kaupade (lina, takud, puuvilla riie jne.) tarvitajad maad olid: Inglise 25,3 0/0, Soome (22,4 0/0), Saksa (17 0/0), Prantsuse (13,1 0/0) ja Daani (13,4 0/0); VIII grupi kaubad (vana raud, malm j. m.) läksid Saksamaale (60,4 0/0) ja Danzigi (34,5 0/0), IX gr. kaubad (igasugused masinad ja nende osad) — Venemaale (64,2 0/0) ja Lätimaale (20,1 0/0). X gr. kaupadest (tsement) läks suurem hulk (89,9 0/0) Rootsi. Ülejäänud gruppide kaubad veeti välja väiksel arvul ja mitmetele maadele.

Siin olgu tähendatud, et väljavedu, niisama ka sissevedu ei sisalda mitte absoluutselt õigeid andmeid, sest kaubad sagedasti saadetakse komisjonäride kaudu maadesse, kust nad lõpulikkudesse siht-maadesse edasi toimetakse. Eesti väliskaubanduse praktika näitab, et ka Eestist saavad kaubad sagedasti sihitud vahetalitajatele maadele sealt edasi saatmiseks kauba tarvitajatele maadele. Sarnasteks vahetalitajateks on Eesti väljaveo juures tuntud sakslased ja soomlased.

3. SISSE- JA VÄLJAVEDU 1921 AASTAL TOIDU-TARBE, TOORES, TÖÖSTUSE POOLVALMIS JA VALMIS AINETE GRUPPIDE JÄRELE.

Silmitsedes 1921 a. sissevedu toidu-tarbe, toores- poolvalmis ja valmis ainete gruppide järele, leiame, et kõige suurem sissevedu on olnud toores- poolvalmis ja toidu-tarbeainete gruppide järele, kus juures toores-poolvalmis ainete sissevedu võrdus 44,6% ja toidu-tarbeainete — 43,0%, selle aasta üld-sisseveost. Järgmisel kohal asus valmis ainete grupp, mille järele sisseveetud kaupade kogukaal oli 11,7% aasta üldsisseveost, viimasel kohal asus grupp elusloomad (0,1%). Nimetatud gruppide järele sisseveetud kaupade kogukaal kujunes järgmiselt:

	Kaal tuh. p.	%üldsisseveost
I. Toidu, maitse ja tarbeained	4.121,1	43,9
II. Elusloomad	0,1	0,1
III. Toores ja tööstuse poolvalmis ained	4.191,4	44,6
IV. Tööstuse valmis ained	1.067,4	11,4
Kokku	9.380,3	100

Sarnane sissevedu on seletatav põhjustega, mis eelpool ette toodud. Toores ja poolvalmis ainete sisseveo ülekaal on väga loomulik, arusaadav, ning annab tunnistuse, et meie vabrikute ja tööstus-ettevõtete ja põllumajanduse seisukord hakkab juba paranema, sest pea kõik selle grupi kaubad läksid tööstuse ettevõtetele ümbertöötamiseks ja põlluväetiseks. Toidu, maitse ja tarbeainete sisseveo suurus olenes peaaegjalikult neist tingimistest, mis eelpool nimetatud, nimelt: sisseveo vabanemine sel aastal litsentsidest ja kuludest, vilja ikaldus eelmisel 1920 a., tekkinud suur toidu- ja tarbeainete puudus siseturul; Venemaa suhtes j. m. Kuid peab tähendama, et toidu- ja tarbeainete võrdlemisi suure sisseveo põhjuseks oli majandus elu paranemise tõttu jõu ja nõudlikkuse suurenemine, mille tagajärjel sarnaseid artikleid sisse veeti, millel esimese järgu tähtsus puudus ja ilma milledeta oleks väga hästi läbi saadud, näit. nisu jahu, mille sisseveetud hulk (708,02) tuh. p.) võrdus 17,2% sisseveetud toidu- ja tarbeainete kogukaalust. Peale selle, peab tähendama, et suur hulk (57,6%) sisseveetud toidu- ja tarbeaineid on samased, mida sisemaal ei valmistata ehk mis alalisteks sisseveo aineteks on olnud enamalt, kuid mille tähtsus on esimesjärguline, nagu suhkur, sool, heeringad, tee, kohvi.

Mis puutub valmisainete (vabriku saaduste) sisseveosse, siis ei olnud tema hulk võrdlemisi mitte liiga suur (1067,5 tuh. p.) 11,4% ja pealegi pea kolmas osa neist kaupadest (3,8%) läks sisemaa tööstuse ja põllumajanduse, tähendab riigi majanduse ülesehitamiseks; sarnasteks vabriku saadusteks olid igasugused masinad, riistad ja nende jaod. Lõpuks olgu tähendatud, et mõnedgi selle grupi kaupadest (riie, paber ja osalt ka masinad) oleks ära jäänud, kui meie suurtööstus oleks produtseerinud ja oma saaduste kvaliteeti ja hinda ilma turu järele kindlaks teinud.

Elusloomade sissevedu oli nii võrd väikene (60), et teda arvesse võtta ei tule.

Toome allpool 1921 a. tähtsamate sisseveo kaupade jaotuse toidu-tarbe, toores-poolvalmis ja valmis ainete 4 grupi järele.

Tab. 4. SISSEVEDU 1921 a. TOIDU-, TARBE-, TOORES-,
POOLVALMIS- JA VALMISAINETE GRÜPPIDE JÄRELE.

Kaupade nimetus.	Tuhandeis puudades.	
I. Toidu-, maitse- ja tarbeained :		
Teravili		269,63
Riis		208,95
Kaunvili		37,86
Jahvatatud vili :		
Nisujahu	709,02	
Muu jahu	44,28	
Tangud, manna, herkulo	22,69	774,99
Puuvili, marjad, pähklid :		
Apelsinid	10,33	
Rosinad	2,42	
Pähklid, mandlid	3,89	
Puuvili kuivat. ning muu	5,87	22,50
Toidu õlid ja muud toiduained taimeriigist		3,57
Maitseained narkootilised :		
Kohvi	1,20	
Sigurid	0,79	
Kakao	15,0	
Tee	4,85	
Tubak	17,54	
Paberossid	0,6	
Muud	0,57	40,55
Suhkur		683,16
Sahariin		6,10
Liha ja lihakaup mitmesugune		4,19
Kalad :		
Heeringad	842,54	
Silgud soolatud	52,48	
Muud	0,73	895,75
Piim ja piima saadused , ...		23,72
Seal hulgas kondenseer. piim.	22,85	
Sool		823,33
Vürtsid ja humalad		7,17
Joogid :		
Äädika hape	2,18	
Mineraal vesi	1,28	
Muud joogid	2,02	5,48
Looma toit		24,82
Petroleum		234,26
Bensiin		39,48
Muud äratähendamata		10,63
		<u>4.121,12</u>

Kaupade nimetus.	Tuhandeis puudades.	
II. Elus loomad.		0,6
III. Tooresained ja poolfabrikaadid:		
Saadused loomariigist:		
Toored nahad	43,36	
Parknahad	6,66	
Kasuka nahad	0,21	
Suled, jõhvid jne.	<u>0,49</u>	50,72
Elus taimed ja seemned:		
Elus taimed	0,76	
Seemned	<u>7,85</u>	8,61
Puu ja puutööstuse saadused:		
Metsamaterjaal ehituse ja tööstuse tarvis (lauad, kuuse- ja kase palgid, laastud)	202,43	
Kütte puud	<u>397,52</u>	599,95
Tselluloos, puumass, paberimass.		365,25
Tekstiil tooresained (vill, puuvill).		125,55
Metallid ümbertöötamata:		
Malm, teras, raud	524,56	
Vask	<u>3,13</u>	527,69
Kivid, mullad, toorelt ümbertöötamata		209,64
Söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused:		
Kivisöed, briketid, koks	1652,30	
Õlid mineraal riigist	216,85	
Õlid taimeriigist	12,60	
Õlid loomariigist	7,04	
Vaigud mitmesugused	<u>12,53</u>	2.175,06
Keemia-ained ja saadused:		
Väetis ained	214,92	
Keemia tooresained	62,67	
Aptegi kaubad.	6,88	
Muud tähendamata happed ja soolad	<u>118,46</u>	402,94
		4.191,67
IV. Valmis saadused:		
Nahakaup		6,25
Puu ja puutööstuse saadused:		
Tisleri töö	1,48	
Aamissepa töö.	0,99	
Igasugune puukaup	<u>4,06</u>	6 53

Kaupade nimetus	Tuhandis puudades
Paber ja trükitöö:	
Paber mitmesugune	26,09
Paberist kaubad	8,15
Papp igasugune	62,8
Trükitööd	4,63
Muud	<u>0,07</u>
	101,74
Tekstiil ja riidekaubad:	
Kööed, niit, lõng	11,04
Kotid, bresendid, purjurie	14,09
Riie igasugune.	29,98
Vildid, vaibad	2,76
Pesu, valmisriie	3,52
Muud tekstiil-kaubad	<u>5,05</u>
	66,43
Metallist kaubad ja riistad	262,19
Sõidu- ja veoriistad, masinad ja tööõud ja nende osad:	
Sõidu- ja veoriistad	21,77
Põllutöömasinad ja riistad	148,39
Töömasinad	93,40
Jõumasinad	54,44
Elektri-masinad ja tarbeasjad	14,71
Möödu-riistad, aparaadid ja instrumendid	5,69
Muusikariistad	1,28
Muud kaubad	<u>22,08</u>
	361,66
Kivi- ja mullasaadused:	
Sauest põletatud asjad	50,52
Fajans kaubad	17,87
Portselaan kaubad	7,81
Klaas-kaup	53,59
Tsement	27,0
Muud kivi ja mulla saadused	<u>4,0</u>
	150,79
Rasvasaadused:	
Seep	10,81
Küünlad	1,07
Gummi kaup	9,43
Muud	<u>29,72</u>
	64,92
Keemia ained ja saadused:	
Värvid igasugused	25,54
Pudu- ja kunstikaubad	7,74
Muud segakaubad	13,11
	<u>1.067,49</u>
K o k k u 4 gr. järele	9.380,34

1921 a. väljaveo ainete peamiseks grupiks oli toores ja poolvalmis ainete grupp—53,7%. Teisel kohal asus toidu ja tarbeainete grupp—24,8%, kolmandal valmisainete—21,4% ja neljandal elusloomad 0,1%. Tähendatud gruppide väljaveetud kaupade kaal oli:

	kaal tuh. p.	% üldväljaveost.
I. Toidu ja tarbeained	1.813,49	24,8
II. Elusloomad	0,67	0,1
III. Toores ja vabriku poolvalmis ained	3.914,98	53,7
IV. Valmis ained	1.562,19	21,4
KOKKU:	7.291,33	100

Toores ja poolvalmis ja toidu-tarbeainete grupid, nagu tabelist näha, figureerivad hea väljaveo artiklitenä, kuna valmisained on olnud enam vähem kõrvalise tähtsusega, missugust nähtust meie väljaveo juures, arvesse võttes veel seda, et toidu-tarbeainete hulgast on 56,0% tooresaineid (kartul, tera- ja aiavili) ei saa mitte normaalseks lugeda. Kuid peab tähendama, et sarnane nähtus põhjeneb loomulikkudel—riigi majanduslistel alustel. Nagu teada, Eesti rahva majanduslised väärtused, mille rohkusest ära ripub riigi väliskaubandus, seisavad tema maapinnas (põllud, metsad) ja maapõues: (põlevkivi, turvad). Nii põllumajandus, mis alal küll 70% rahvast töötab ja metsasaajandus, kui ka põlevkivi ja turbatööstus ei ole veel niivõrd arenenud, et nad suudaksid oma saadusi ümbertöötatult ehk valmiskujul ekspordeerida. Sellepärast on arusaadav, mispärast tooresainete hulk domineeriv on 1921 a. väljaveos. Kuidas saab väljavedu tooresainete suhtes tulevikus kujunema, see oleneb sellest, kui võrd suurt rõhku saab riik panema põllukultuuri tõstmise ja põllu, karja, metsa saaduste ümbertöötamise peale, s. o. kui võrd ta saab neid arendama ja toetama. Igatahes tooresainete väljavedu peaks vähendatud saama nende ümbertöötamise läbi valmissaadusteks, mis otstarbeks tuleks laialt võimaldada ära kasutada väliskapitaali, mis viimasel ajal ise suurt huvi on hakanud avaldama nii Eesti tööstuse ja looduse varade ärakasutamise, kui ka tema põllu ja karja saaduste ümbertöötamise vastu (sigade kasvatus ja eksport.)

Mis puutub suurtööstuse saaduste ekspordeerimisse, siis olgu siin nii palju tähendatud, et ta üldse ärarippuv on suurtööstuse funktsioneerimise võimalus- test. Iseäralise halva konjunkturi tõttu, mis tekkinud on Venemaa turu kaotamise läbi, kellele ta enne sõda pea ainult töötas, operatsioon-kapitaali puudusest (Vene revolutsioon tegi paljud meie töösturitest vaeseks), ja uute turgude leidmise raskusest—ühelt poolt tema poolt valmistatavate saaduste Euroopa turu nõuetele mitte vastavuse, teiselt poolt viimase ostujõuetuse ja suure võistluse pärast ei ole suurtööstuse ettevõtted suutnud täiel määral produtseerima hakata. Järjekult ei võinud ka nende produktid enam vähem tähelepanemise väärt osa väljaveos etendada. Peale paberi tööstuse, mis end Venemaa tellimistega

on suutnud varustada, ning puu ja tekstiil tööstuse, mille saadused on enesele juba välisurõudele teid leidnud, puudub teiste tööstusharude produktidel väljaveos igasugune tähtsus. Sellepärast ei või suuri lootusi teiste suurtööstuse saaduste väljaveo suurenemise peale panna ka lähemas tulevikus; arvatavasti ei avane suurtööstuse saaduste väljaveo suurenemise võimalused täiel mõõdul mitte enne, kui nende pea tarvitaja — Venemaa — ostujõud ei ole paranenud, kuid see nõuab juba pikemat aega. Kesktööstusel, iseäranis mõnel tema osal, keemia-naha tööstusel, märkame paremaid väljavaateid enda saaduste väljaveo suhtes kui suurtööstusel, mispärast ka teda tuleks võimalikult rohkem ergutada ja toetada, krediidi andmise, tarvilikkude tööstus-tooresainete sisseveo tollide alandamise, odavate kütteinete muretsemise ja maksude vähendamise läbi, missugused tingimised on ühtlasi maksvad ka väljaveo suhtes tähtsamate suurtööstuse ettevõtete edurikkama ja produktiivsema tegevuse kohta.

Mis puutub Eesti maapõue varanduste (õlikivi, turvas) ärakasutamisse, siis peab tähendama, et ta veel organiseerimise ajajärgus on, olgu et õlikivi kasutamine on juba enam vähem reaalseid tagajärgi annab (1920 a. oli õlikivi toodang 3 miljoni puuda, kuna 1921 a. saak ulatas juba kuni 5 miljonini). Õlikivi tähtsus tööstusele ja ka väliskaubandusele seisab peasjalikult temast õlide destilleerimises ja fraktsioneerimises. Õli destilleerimine ja fraktsioneerimine võib tulevikus tähtsamaks tööstuse haruks areneda ning uue väärtuslise väljaveo artikli — õli anda. Ühtlasi oleks see ka teistele tööstus-harudele väga suure tähtsusega, sest odava määre ja põletisainete muretsemine kodumaalt teeks nende saadused odavamaks ja ilma turul võistlusvõimulisemaks.

Niisamuti on ka turbatööstusel suur tähtsus meie vabrikutele odava kütta-aine muretsemise suhtes. Turvas kui odav omamaa kütta-aine võimaldaks tööstusele märksa oma produktide hinda alandada, mis iseäranis tähtis eksport produktide juures. Järjekult mõjuks see ka meie väliskaubanduse bilansi peale positiivselt kivisüte sisseveo vähendamise mõttes. Kuid turbatööstus on veel täiesti lapsekingades ning ei etenda meie suurtööstuses, ei ka raudteel mingisugust osa. Tema arendamise peale tuleks riigil väga tõsist tähelepanu pöörda.

Alljärgnev tabel võimaldab tutvunemist ülalnimetatud 4 gruppisse kuuluvate ainete väljaveoga enamvähem üksikasjaliselt ja täielikult.

Tab. 5. VÄLJAVEDU 1921 a. TOIDU-, TARBE-, TOORES-, POOLVALMIS- JA VALMISAINETE GRUPPIDE JÄRELE.

Kaupade nimetus	Tuhandis puudades
I. Toidu-, maitse- ja tarbeained:	
Rukis	314,11
Oder ja kaer	12,50
Erned ja oad	0,81

Kaupade nimetus	Tuhandeis puudades	
Rukki-jahu	47,15	
Nisu-jahu	3,20	
Kaera-tangud	5,97	
Manna	1,35	
Riis	0,14	
Kartulid	1.194,77	
Kartuli-jahu	23,26	
Sibulad	4,09	
Või	7,80	
Juust	2,09	
Piim (kuiv, kondenseer.)	0,43	
Munad	9,34	
Sea-liha	1,26	
Sea-pekk	2,60	
Suitsetatud sealiha	1,12	
Looma-liha	0,14	
Liha konservid	1,11	
Aned tapetud ja muud kodu- ja mets-linnud	0,78	
Kilud	1,96	
Heeringad	5,19	
Muud kalad	2,59	
Õunad	74,15	
Muud aiasaadused	1,19	
Suhkur	4,89	
Kompvekid ja sahvt	1,22	
Siirup	1,77	
Kakao	0,20	
Sigurid	19,86	
Sool	11,12	
Piiritus ja piiritus-joogid	43,05	
Muud kaubad	6,28	1.813,49
II. Elus loomad.		
Hobused	0,43	
Kalad	0,24	0,67
III. Toored ja poolvalmis materjaalid.		
Saadused loomariigist:		
Nahad toored	0,02	
Nahad pargitud	0,2	
Kasuka-nahad (rebane, orav, tõhk, nirk, jännes ja muud)	0,35	
Seaharjaksed	0,36	
Hobuse jõhvid	0,76	
Soolikad, maod ja muud	2,89	4,58

Kaupade nimetus	Tuhandeis puudades	
Elus taimed ja seemned :		
Linaseemned	77,96	
Rohu ja muud seemned	<u>2,06</u>	80,02
Metsa materjaalid :		
Lauad igasugused (selle hulgas ka plangud, latid j. n. e. . . . .)	1.843,40	
Palgid, liiprid, pakud	880,69	
Brussid	7,06	
Propsid igasugused	548,82	
Telefoni postid	<u>8,16</u>	3.288,15
Tooresained paberi valmistamiseks :		
Kaltsud	9,99	
Tselluloos	<u>42,48</u>	52,47
Tekstiil tooresained :		
Linad ja takud	342,00	
Muud tekstiil tooresained (vatt, jute)	<u>1,2</u>	343,2
Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja muud :		
Põlevkivi	1,7	
Toores gummi	<u>1,1</u>	2,8
		3.914,98
IV. Valmissaadused		
Puukaubad :		
Vineer platid	142,19	
Mööbel	3,16	
Tools põhjad	32,72	
Vineer kartongid	0,44	
Vaadid	1,47	
Muud puukaubad	<u>0,28</u>	180,26
Paber igasugune ja sellest valmistatud kaubad :		
Trükipaber	209,99	
Ajalehe-, kontsept-, rotatsioon-paber	423,82	
Muu paber	106,35	
Kartonaash ja trükitööd ja muud	<u>1,13</u>	741,30
Tekstiil kaubad :		
Linast ja puuvillast valmistatud kaubad (kangad, riie)	54,47	
Villast valmistatud kaubad (kangad, riie)	5,90	
Muud tekstiil kaubad	<u>0,81</u>	62,79

Kaupade nimetus	Tuhandeis puudades	
Metall kaubad:		134,47
Sõidu- ja veoriistad, masinad ja nende osad:		
Sõidu- ja veoriistad (automobiilid, veo- riistad ja muud . . . . .)	5,15	
Põllutööriistad, masinad ja nende osad	0,29	
Muud masinad ja riistad	<u>5,35</u>	10,79
Kivi ja mulla saadused:		
Tsement	394,85	
Telliskivid	1,50	
Muud kivi ja mulla saadused	<u>2,88</u>	397,03
Rasva ja vaigu saadused		4,39
Keemia ained ja igasugused saadused:		
Tschilli salpeter	0,93	
Alused ja soolad	0,78	
Tinavalge	0,49	
Tikud	0,85	
Muud keemia ja aptegi kaubad	<u>3,72</u>	6,37
Muud kaubad: (kunst, pudu, sega ja muud)		<u>24,79</u>
		<u>1,562,19</u>
Kokku		<u>7,291,33</u>

4. SISSEVEDU JA VÄLJAVEDU 1921 a. SADAMATE KAUDU.

Vaadeldes sisse- ja väljavedu 1921 a. sadamate kaudu, näeme, et nende tähtsus on mitmesugune. 74,9 % üldisest väliskaubanduse läbikäigust on sündinud Tallinna sadama kaudu, kuna 28,1 % on läinud kõikide teiste sadamate kaudu, viimased kokku arvatud. Tallinna tähtsus on sisse- ja väljaveos kaheksaüksik, nimelt väljaveo alal on ta läbilasknud ainult 47,5 %, sisseveo alal aga 71,0 % kogu aasta jooksul välja- ja sisseveetud kaupade hulgast.

Mis puutub kaubanduslisse läbikäigusse teiste sadamate kaudu, siis on nende tähtsus suurem välja- kui sisseveos. Nii on kõikide teiste sadamate kaudu välja veetud 52,5 % üldväljaveost, sisseveetud aga ainult 38,4 % üldsisseveost. Üksikutest sadamadest on väljaveos tähtsamad olnud — Narva 25,1 % väljaveoga, Pärnu — 18,5 % ja Kunda — 6 %, sisseveos aga on neist tähtsamad Pärnu, mis sisse on lasknud 1,2 % üldsisseveo kaupade hulgas, Narva — 1,4 % ja Valga — 0,7 %.

Sisse- ja väljaveost sadamate kaudu kaalu ja protsentide järele annab pildi järgmine tabel.

Sadama nimetus	Sissevedu		Väljavedu	
	Kaal tuh. pealt	% üldsisseveost	Kaal tuh. pealt	% üldväljaveost
Tallinn	9003,7	95,9	3483,9	47,5
Pärnu	110,1	1,2	1346,7	18,5
Kunda	23,2	0,3	443,4	6
Narva	130,4	1,4	1849,9	25,1
Valga	67,2	0,7	12,1	0,5
Kuressaare.	45,7	0,5	12,1	0,5
Baltiski	—	—	142,2	1,9
K o k k u	9380,3	100	7291,3	100

5. SADAMATE SISSETULEKUD GRUPPIDE JÄRELE 1921 a.
(PARALLEEL 1920 a.)

Sadamate tulud seisavad koos järgmistest osadest:

- a) tollimaks sisseveetavate kaupade pealt,
- b) „ väljaveetavate „ „
- c) „ transiit „ „
- d) ladumaksud tollivalitsuse ladude tarvitamise eest,
- e) 2 % väljaveo maks,
- f) konfiskeeritud kaupade müük,
- g) laevade sadamate maksud ja trahvid,
- h) 5 % aksidentsiad
- i) mitmesugused tolli sissetulekud.

Sadamate sissetulekute üldsummas Mk. 713.645.946,15 oli tollimaks 1921 a. sisse- ja väljaveetud kaupade pealt 86,3 %, selle hulgas 73,3 % sisseveetud ja 13,0 % väljaveetud kaupade pealt, 1920 aastal aga ainult 41,1 %, selle hulgas 29,7 % sisseveetud ja 11,4 % väljaveetud kaupade pealt. Teiste sissetulekute osade tähtsusest annavad selgitust alljärgnevad andmed.

Sissetulekute grupid	1921		1920	
	Emk.	% üld-sissetulek.	Emk.	% üld-sissetulek.
Tallinnas sisseveetavate kaupade pealt	523.677.573,08	73,3	14.178.200,73	29,7
Tallinnas väljaveetavate kaupade pealt	93.109.731,19	13,0	5.688.607,71	11,4
Tallinnas transiit kaupade pealt	—	—	74.136,35	0,2
Ladumaks tollivalitsuse ladude tarvitamise eest	4.927.242,30	0,6	4.234.014,54	8,3
Konfiskeeritud kaupade müük	28.700,33	0,1	187.000,92	0,3
Laevade ja sadamate maksud	80.762.334,22	11,4	17.185.356,15	35,7
Trahvid	815.369,65	0,1	—	—
5% aksidentsiad	10.051.090,20	1,4	4 347.062,01	9,3
Mitmesugused tolli sissetulekud ja plomb. raha	273.905,21	0,1	643.158,83	1,4
2% väljaveo maks	—	—	1.630.238,30	3,5
K o k k u	713 645.946,15	100	48.167.775,54	100

III. VÄLISKAUBANDUS 1922 a. ESIMESEL VEERANDIL.

Vastandina kolme eelmise (1919—1921) aasta väliskaubanduse bilansidele mis kõik passiivsed olid, on käesoleva aasta esimese veerandi väliskaubanduse bilans jõudsasti paranenud ning lõppude lõpuks suure aktiviteedi annud: 712,0 miljoni marga sisseveo vastu seisab 969,9 milj. marka väljavedu, tähendab aktiviteet võrdus 257,9 milj. margale.

Üksikutest kauba liikidest on 1922 a. esimese veerandi sisseveos toidu ja maitseained esimesel kohal, mis 35,2% selle veerandi üldsisseveost välja teeb, tekstiil ja riidekaubad—teisel (15,7%), sõidu ja veoriistad ja masinad—kolmandal (12,7%); nendele järgnevad metallid ja metallkaubad (9,6%), söed, õlid, rasvad j. m. (9,5%), keemia ained (4,5%), paber (3,4%), ja muud (9,4%).

Väljaveos on esimesel kohal tekstiil ja riidekaubad (40,2% sisseveo summast), teisel toidu- ja maitseained (40,1%) ja kolmandal—puu ja puutööstuse saadused (11,4%); järgmistel kohtadel seisavad paber ja trükitöö (3,8%), elusloomad (1,8%), sõidu- ja veoriistad, masinad ja n. osad (0,7%) ja muud (3,8%).

Võrreldes 1922 a. esimese veerandi sisse- ja väljavedu kauba liikide tähtsuse järele 1921 a. omadega leiame, et sisseveo alal selles suhtes iseäralisi suuri muudatusi ei ole, kuna väljaveos on valmisaaduste ja elusloomade tähtsus eelmise aasta vastu märksa tõusnud.

1922 A. ESIMESE VEERANDAASTA VÄLISKAUBANDUSLINE BILANS

(miljonites markades)

Balance du commerce extérieur de l'Esthonie

pendant le I trimestre de 1922
(millions de marks Esthoniens)

KOKKU
TOTAL

SISSEVEDU
Importation

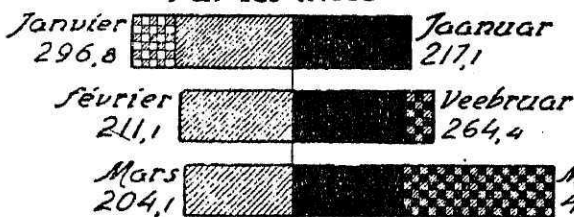
VÄLJAVEDU
Exportation

KOKKU
TOTAL

712,0

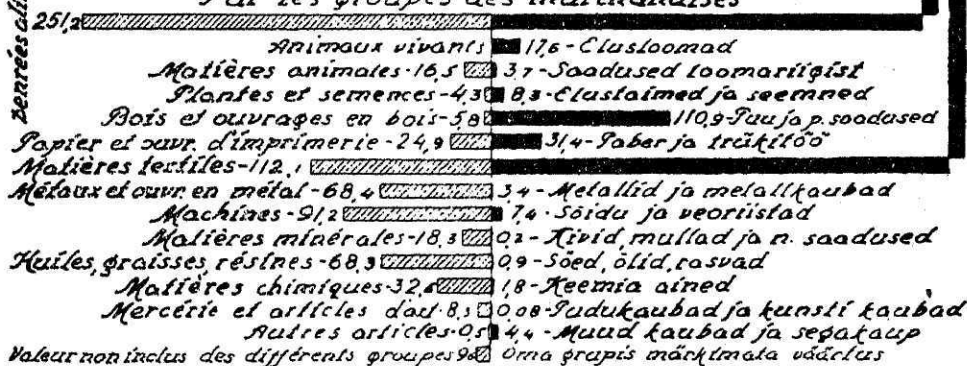
1 HUUDE JÄRELE Par les mois

969,9

369,9 - Totale ja maitsesain
389,9 - Tehtii kaubad

2 KAUPADE JÄRELE Par les groupes des marchandises

251,2
Zeaures alimetaires

3 MAODE JÄRELE Par les pays

Vene 382,3

Mis puutub aga käesoleva aasta esimese kolme kuu bilanside võrdleva-tesse arvudesse, siis tähendavad need arvud käesoleval aastal tagasiminekut sisseveos 32,1 % (336,1 milj. mk.) võrra, väljaveos aga suurenemist umbes 80 % (762,3 milj. mk.) võrra, missugune nähtus tähendab Eesti kaubandusbilansi määratud paranemist käesoleva aasta esimestel kuudel. Sarnane vahekord impordi ja ekspordi vahel on iseäranis lähelepanemiseväär, sest ta on täiesti haruldane nähtus välisriikide viimase aja väliskaubanduses, väljaarvatud Ameerika, mis, nagu „Institut International du Commerce“ näitab, üldse passiivne on viimastel aastatel olnud. Nii kattis väljavedu sisseveost Prantsusemaal 1920 a.—63,4 % ja 1921 a. 92,7 %; Soomes 1920 a. 80,2 % ja 1921 a. 94,5 %; Inglismaal 1920 a.—69,0 % ja 1921 a. 64,6 %; Greekas — 1920 a. 31,2 % ja 1921 a.—48,8 %; Hispaanias—1920 a.—72,4 % ja 1921 a. 63,3 %, j.n.e. Erandiks on ainult Ameerika, kelle majandusilm sõja läbi mitte ära ei lõhutud, nagu Euroopa riikides, vaid mis ümberpöörduvalt tublisti paranes, ja kus väljaveos suur ülekaal oli, nimelt 1920 a.—53,1 % ja 1921 a. 74,5 %, kus juures selle aktiivse bilansi katteks veel mulda sisseveeti (1921 a.—700 milj. doll.)

Käesoleva aasta esimeste kuude väliskaubanduse bilansi aktiviteet on tähtis veel sellepärast, et ta Eesti väliskaubanduses esimene on. Kuid selle bilansi aktiviteedist oleks siiski raske järeldada, et Eesti väliskaubanduse bilansid edaspidi nii jõudsasti paranema saavad. Sest, olgugi et üks väliskaubanduse paranemise tähtis tegur—kaubandus poliitika—on enam vähem õigetele alustele seatud, mille tagajärjel isegi poliitiliselt ja majandusliselt tugevatele riikidele omane kaupluse süsteem—vabakauplus—kui ka mitte täiel mõõdul, maksma hakkas,—siiski, nagu eelpool selgus, ei kindlusta meie rahva majanduse seisukord, eriti Vene turu ülesehitamisest ärarippuv suur-tööstus, ei ka põllumajandus mis meie väliskaubanduse pea alus on, sarnaste bilanside paranemist ehk aktiivsust. Küll aga võivad üksikud bilansid hea viljasaagi, juhusliste turgude leidmise ja muude põhjuste tõttu aktiivsed olla.

* * *

Jälgides meie kaubanduspoliitikat tema arenemises võime konstateerida, et viimne on seisnud peajasjalikult sise- ja väliskaubanduse reguleerimises, niisamuti ka kodumaa tööstuse kaitses, väljaveoainete suurendamise otstarbega. Tähendatud poliitika teostamist võib kahte osasse jaotada. Esimene osa sisaldab ajajärku, millal keelude (litsentside) süsteem kaupade sisse- ja väljaveoks maksev oli, kus juures valitsus esialgselt ise kauples monopolistina ehk teatavate riiklise iseloomuga asutuste kaudu, teine ajajärk aga—vabakaupluse süsteemi. Kaupluse riigistamine algas Eesti iseseisvuse esimestel päevadel, kus Riigikassa suurt rahapuudust kannatas, kus juures riik enesele ainuõiguse jättis teatavate kaupade, nagu linade, linaseemnete väljaveoks ja tee, kohvi ja suhkru sisseveoks. Lina ja linaseemnetega kauples riik monopolistina kuni 13 det.

1919 a. andes pärast seda oma õiguse üksikutele eesõigustatud firmadele, kuna suhkrul, kohvil ja tee monopool oli kestev kuni vaba sisseveo korra maksma panemiseni—esimesel mail 1921 a., millal kauplemine eraisikutele üleanti, kuigi veel valitsuse kontrolli all.

Teisel ajajärgul, mis kestis terve 1920 a., oli maksev esialgu küll veel lubade süsteem, kus juures väljaveost saadud välisvaluuta riigile pidi üleantama, kuid see süsteem kaotati ära 1 maiks 1921 a., tegelikult aga kadus tema tähtsus juba 1920 a. lõpul ära. Selle süsteemi maksvuse ajal oli tollimaksu määradel ainult fiskaalne tähtsus, sest tööstuse kaitset ja valuuta väljavoolu takistamist saavutati lubade süsteemiga. Lubade väljaandmisega ei suudetud aga loodetavat eesmärki kätte saada, sest et nad kandsid enam-vähem juhuslist laadi. Sellepärast otsustas Vabariigi Valitsus 1 maist 1921 a. seda süsteemi ära kaotada, ning tema asemele vaba sisseveo korra juurde üle minna. Seks otstarbeks seati sisse uus tollitariif uute maksumääradega, kus juures hindade langemise ja võimaliku väljamaa kaupade rohke sissevoolu tõttu Eestisse kõigepealt silmas peeti kodumaa tööstuse kaitset ja välisvaluuta kokkuhoidmise tarvidust, kuna fiskaalsed huvid ainult osalt tähelepanu leidsid. See tollitariif jagunes kolme osasse: 1) kaubad, millede sissevedu lubatud, 2) kaubad, millede sissevedu keelatud (see nimekiri sisaldab õige vähesel arvul aineid, mida riiklise julgeoleku, tervishoiu jne. pärast soovitav ei ole sisse vedada) ja 3) kaubad, millede väljavedu lubatud, kus juures väljaveo tariifi sihiks oli peasjalikult siseturu hindasid reguleerida, kuna fiskaalsed huvid kõrvalist osa etendasid. Selles tariifis ei ole kaitse sihis teostamise aluseks võetud mitte tollimaksu määrade tõstmine sisseveetavate kaupade pealt, vaid tollimaksu määrade alandamine Eestisse sisseveetavate tooresainete pealt. Maksma pannes vaba sisseveo korda, arvas Valitsus, et takistamata tulevad sisse vedada lasta kõik kaubad, mis majanduslisele ülesehitamisele ja lahendamisele kaasa aitavad, kui ka rahakurs selle sisseveo tõttu kannataks.

Peab tähendama, et esialgne kaubanduspoliitika oli tingitud iseäralistest oludest, mis sõja ja iseseisvuse eest võitlemise tagajärjel olid tekkinud, ning kandis tingimata ülemineku aja iseloomu. Majanduselu tervenemisega, meie näeme, kaovad iseenesest ka selle poliitika erikorralduse tingimised, mis üle- arused ja meie kaubanduspoliitika omandab endale õige ja selge kuju.

Kui võrd eitavalt mõjus see esialgne kaubanduspoliitika meie väliskaubanduse peale, on raske kindlaks teha, sest temal on ka omad positiivsed küljed olemas. Selle kaubanduspoliitika põhimõte oli aga täiesti õige ja seisis reaalsetel alustel, ainult tema praktiline läbiviimine, mille all meie väliskaubandus samal ajal kõige rohkem kannatas, jättis väga palju soovida.

Le Commerce Extérieur de l'Esthonie en 1919—1921.

Le bilan du commerce extérieur de l'Esthonie a été passif pendant toutes les trois années indiquées: en 1919 l'importation dépassait l'exportation de 50,2 ‰, en 1920—de 11,9 ‰, en 1921 — de 48,2 ‰.

Pourtant le premier trimestre de 1922 accuse un actif considérable: l'exportation dépasse l'importation de 257,9 millions de marks esthoniens (9 999 millions de marks contre 712 millions).

Voici les chiffres indiquant la valeur (en marks esthoniens) de l'exportation et de l'importation:

Année.	Exportation.	Importation.
1919	389.361 600	782.442.200
1920	1.228 379 956	1.395.185 291
1921	2.286 638 414	4.482.607.712

Les principales importations viennent de l'Allemagne, l'Angleterre, la Finlande, la Suède. Les exportations sont dirigées en Angleterre, en Russie, dans les Pays-Bas, en Suède, en Finlande.

Des données détaillées sur l'exportation et l'importation se trouvent dans les tableaux Nr. 1, 2, 3, 4 et 5.

Quant à la politique commerciale suivie par le Gouvernement esthonien au cours de ces trois années, on peut y discerner deux périodes: la première—celle du système des licences, la seconde—celle du commerce libre. Durant la première période le Gouvernement faisait lui-même, en monopoliste on par l'intermédiaire de quelques entreprises semi-officielles, le commerce de certains articles. Ainsi, il s'était réservé le monopole de l'exportation du lin et de l'importation du thé, du café, du sucre. Le 1 mai 1921 ce système fut aboli et le commerce devint libre. Un nouveau tarif douanier fut introduit dont le principe recteur est de permettre la libre importation de tous les articles nécessaires pour la reconstruction économique du pays.

V.

J O O K S E V O S A

PARTIE COURANTE

Tab. 1. ELANIKKUDE ARVU LIIKUMINE LINNADES VANADUSE
JÄRELE APRILLI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la population dans les villes de l'Esthonie du 1 au 30 avril 1922 selon l'âge

Linnad Villes	Üldarv Total			N e i s t								
				Kuni 14 a. âgés de moins 14 ans.			14—21 a. âgés de 14-21 a.			21 a. ja vanem âgés de 21 a. et plus		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. P.		M. H.	N. P.		M. H.	N. P.		M. H.	N. P.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A. Suurenemine. — Accroissement.												
Tallinn . . .	4593	2302	2291	285	149	136	658	277	381	3650	1876	1774
Tartu . . .	724	347	377	86	39	47	146	65	81	492	243	249
Narva . . .	906	477	479	135	64	71	141	47	94	630	316	314
Pärnu . . .	394	204	190	50	23	27	53	24	29	291	157	134
Viljandi . . .	174	82	92	25	13	12	19	8	11	130	61	69
Valga . . .	125	67	58	13	6	7	17	13	4	95	48	47
Rakvere . . .	98	51	47	9	5	4	18	9	9	71	37	34
Võru . . .	55	33	22	8	5	3	10	7	3	37	21	16
Kuresaare . . .	42	26	16	2	2	—	7	4	3	33	20	13
Haapsalu . . .	101	52	49	8	3	5	19	11	8	74	38	36
Petseri . . .	76	44	32	6	4	2	10	4	6	60	36	24
Paide . . .	61	27	34	8	2	6	11	6	5	42	19	23
Baltiski . . .	53	37	16	16	12	4	4	2	2	33	23	10
Kokku . . .	7402	3699	3703	651	327	324	1113	477	636	5638	2895	2743
B. Vähenemine. — Diminution.												
Tallinn . . .	4368	2165	2203	303	163	140	631	239	392	3434	1763	1671
Tartu . . .	975	481	494	71	33	38	211	111	100	693	337	356
Narva . . .	1068	520	548	154	73	81	196	90	106	718	357	361
Pärnu . . .	339	187	152	11	8	3	69	31	38	259	148	111
Viljandi . . .	513	346	167	18	10	8	168	127	41	327	209	118
Valga . . .	178	78	100	25	12	13	36	11	25	117	55	62
Rakvere . . .	142	60	82	12	5	7	34	10	24	96	45	51
Võru . . .	41	22	19	5	3	2	6	3	3	30	16	14
Kuresaare . . .	76	37	39	—	—	—	14	8	6	62	29	33
Haapsalu . . .	97	44	53	9	3	6	19	9	10	69	32	37
Petseri . . .	52	30	22	2	1	1	2	1	1	48	28	20
Paide . . .	71	33	38	6	4	2	22	6	16	43	23	20
Baltiski . . .	23	16	7	—	—	—	2	2	—	21	14	7
Kokku . . .	7943	4019	3924	616	315	301	1410	648	762	5917	3056	2861
Suurenemine Total de l'ac- croissement	—	—	—	35	12	23	—	—	—	—	—	—
Vähenemine Total de la diminution	541	320	221	—	—	—	297	171	126	279	161	118
1. maiks oli linnades üld- se elanikke Population au 1 mai 1922	287521	132125	155396	56469	28129	28340	51153	21309	29844	179899	82687	97212

Tab. 2. ELANIKKUDE ARVU LIIKUMINE LINNADES RAHVUSE JÄRELE
 APRILLI KUUL 1922 AASTAL.

 Mouvement de la population dans les villes de l'Esthonie du 1 au 30 avril 1922
 selon la nationalité

Linnad Villes	Eestlased Esthoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Lätlased Lettons			Teis. rahv. Autr. national		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A. Suurenemine. — Accroissement.															
Tallinn . . .	3584	1709	1875	380	190	190	287	168	119	59	35	24	283	200	83
Tartu . . .	562	273	289	57	27	30	66	21	45	7	4	3	32	22	10
Narva . . .	579	254	325	266	143	123	20	10	10	4	2	2	37	18	19
Pärnu . . .	336	177	159	14	7	7	25	9	16	5	3	2	14	8	6
Viljandi . . .	135	57	78	3	1	2	22	13	9	5	4	1	9	7	2
Valga . . .	106	56	50	4	2	2	3	2	1	10	6	4	2	1	1
Rakvere . . .	90	45	45	6	4	2	1	1	—	1	1	—	—	—	—
Võru . . .	49	30	19	2	—	2	1	1	—	1	—	1	2	2	—
Kuresaare . . .	39	24	15	—	—	—	2	1	1	—	—	—	1	1	—
Haapsalu . . .	74	42	32	6	1	5	15	6	9	2	1	1	4	2	2
Petseri . . .	32	23	9	44	21	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paide . . .	55	26	29	1	1	—	4	—	4	—	—	—	1	—	1
Baltiski . . .	39	27	12	12	10	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—
Kokku	5680	2743	2937	795	407	388	448	232	216	94	56	38	385	261	124
B. Vähenemine. — Diminution.															
Tallinn . . .	3447	1611	1836	367	202	165	235	137	98	50	29	21	269	186	83
Tartu . . .	788	393	395	73	34	39	69	29	40	10	4	6	35	21	14
Narva . . .	715	346	369	294	147	147	14	3	11	7	4	3	38	20	18
Pärnu . . .	297	164	133	10	8	2	18	7	11	2	—	2	12	8	4
Viljandi . . .	497	336	161	4	2	2	11	7	4	1	1	—	—	—	—
Valga . . .	134	61	73	8	5	3	2	1	1	34	11	23	—	—	—
Rakvere . . .	138	57	81	3	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Võru . . .	30	16	14	3	2	1	4	2	2	1	—	1	3	2	1
Kuresaare . . .	67	33	34	1	—	1	5	3	2	1	—	1	2	1	1
Haapsalu . . .	70	35	35	4	1	3	13	5	8	—	—	—	10	3	7
Petseri . . .	19	17	2	33	13	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paide . . .	63	28	35	1	—	1	5	3	2	—	—	—	2	2	—
Baltiski . . .	16	9	7	1	1	—	2	2	—	1	1	—	3	3	—
Kokku	6281	3106	3175	802	417	385	379	200	179	107	50	57	374	246	128
Suurenemine- Total de l'ac- croissement	—	—	—	—	—	3	69	32	37	—	6	—	11	15	—
Vähenemine- Total de la diminution	601	363	238	7	10	—	—	—	—	13	—	19	—	—	4
1. maiks oli linnades üldse elanikke — Population au 1. mai 1922	239495	111460	128035	17234	7534	9700	16040	6674	9366	6547	2755	3792	8205	3702	4503

Tab. 3. ELANIKKUDE ARVU LIKUMINE LINNADES VANADUSE
JÄRELE MAI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la population dans les villes de l'Esthonie du 1 au 30 mai 1922 selon l'âge

Linnad Villes	Üldarv Total			N e i s t								
				Kuni 14 a. âgés de moins 14 ans.			14—21 a. âgés de 14-21 a.			21 a. ja vanem âgés de 21 a. et plus		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
A. Suurenemine. — Accroissement.												
Tallinn . . .	6912	3733	3179	386	195	191	1110	515	595	5416	3023	2393
Tartu . . .	1014	482	532	151	77	74	141	62	79	722	343	379
Narva . . .	1193	574	619	216	98	118	184	73	111	793	403	390
Pärnu . . .	490	240	250	48	20	28	68	34	34	374	186	188
Viljandi . . .	342	184	158	26	15	11	48	23	25	268	146	122
Valga . . .	200	103	97	17	10	7	38	12	26	145	81	64
Rakvere . . .	137	70	67	9	5	4	37	18	19	91	47	44
Võru . . .	69	33	36	12	5	7	11	6	5	46	22	24
Kuresaare . . .	182	105	77	22	11	11	13	7	6	147	87	60
Haapsalu . . .	279	142	137	20	12	8	50	21	29	209	109	100
Paide . . .	82	40	42	12	4	8	18	8	10	52	28	24
Petseri . . .	60	34	26	6	3	3	1	—	1	53	31	22
Baltiski . . .	87	71	16	5	2	3	21	17	4	61	52	9
Kokku . . .	11047	5811	5236	930	457	473	1740	796	944	8377	4558	3819
B. Vähenemine. — Diminution.												
Tallinn . . .	6596	3172	3424	570	296	274	976	359	617	5050	2517	2533
Tartu . . .	1895	943	952	162	75	87	328	142	186	1405	726	679
Narva . . .	1984	1095	889	338	207	131	413	219	194	1233	669	564
Pärnu . . .	518	264	254	51	27	24	103	42	61	364	195	169
Viljandi . . .	474	266	208	70	40	30	118	58	60	286	168	118
Valga . . .	354	141	213	37	19	18	113	35	78	204	87	117
Rakvere . . .	165	76	89	8	4	4	51	15	36	106	57	49
Võru . . .	83	40	43	12	5	7	12	6	6	59	29	30
Kuresaare . . .	134	73	61	9	3	6	23	13	10	102	57	45
Haapsalu . . .	145	89	56	5	2	3	31	19	12	109	68	41
Paide . . .	96	56	40	14	10	4	44	38	6	38	8	30
Petseri . . .	39	22	17	2	1	1	10	2	8	27	19	8
Baltiski . . .	17	6	11	—	—	—	2	—	2	15	6	9
Kokku . . .	12500	6243	6257	1278	689	589	2224	948	1276	8998	4606	4392
Suurenemine Total de l'ac- croissement	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vähenemine Total de la diminution	1453	432	1021	348	232	116	484	152	332	621	48	573
1. juuniks oli linnades üld- se elanikke Population au 1 juin 1922	286068	131693	154375	56121	27897	28224	50669	21157	29512	179278	82639	96639

Tab. 4. ELANIKKUDE ARVU LIIKUMINE LINNADES RAHVUSE JÄRELE MAI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la population dans les villes de l'Esthonie du 1 au 30 mai 1922 selon la nationalité

Linnad Villes	Eestlased Esthoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Lätlased Lettons			Teis. rahv. Autr. national		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A. Suurenemine. — Accroissement.															
Tallinn	5413	2756	2657	591	363	228	376	220	156	68	38	30	464	356	108
Tartu	845	405	440	65	38	27	71	25	46	5	1	4	28	13	15
Narva	770	366	404	362	170	192	23	15	8	6	4	2	32	19	13
Pärnu	426	205	221	23	18	5	23	7	16	8	4	4	10	6	4
Viljandi	305	155	150	9	7	2	18	13	5	2	2	—	8	7	1
Valga	174	90	84	9	5	4	1	—	1	14	8	6	2	—	2
Rakvere	123	59	64	7	6	1	1	—	1	2	2	—	4	3	1
Võru	66	30	36	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Kuresaare	155	91	64	8	2	—	—	—	—	—	—	—	5	2	3
Haapsalu	222	116	106	15	5	10	12	4	8	8	6	2	22	11	11
Paide	60	33	27	12	5	7	10	2	8	—	—	—	—	—	—
Petseri	34	17	17	26	17	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baltiski	73	60	13	4	4	—	9	6	3	—	—	—	1	1	—
Kokku	8666	4383	4283	1133	646	487	558	298	260	113	65	48	577	419	158
B. Vähenemine. — Diminution.															
Tallinn	5018	2282	2736	528	263	265	489	253	236	74	41	33	487	333	154
Tartu	1602	806	796	120	58	62	107	41	66	6	4	2	60	34	26
Narva	1284	687	597	615	360	255	34	16	18	6	5	1	45	27	18
Pärnu	455	224	231	18	15	3	19	9	10	5	1	4	21	15	6
Viljandi	454	253	201	6	4	2	5	4	1	2	2	—	7	3	4
Valga	264	97	167	15	7	8	4	2	2	70	35	35	1	—	1
Rakvere	158	71	87	6	5	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Võru	80	39	41	1	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1
Kuresaare	124	64	60	6	6	—	4	3	1	—	—	—	—	—	—
Haapsalu	113	69	44	7	6	1	9	5	4	2	—	2	14	9	5
Paide	75	47	28	7	3	4	14	6	8	—	—	—	—	—	—
Petseri	14	7	7	25	15	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baltiski	11	2	9	2	2	—	2	1	1	1	—	1	1	1	—
Kokku	9652	4648	5004	1356	745	611	688	340	348	167	88	79	637	422	215
Suurenemine- Total de l'ac- croissement	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vähenemine- Total de la diminution	986	265	721	223	99	124	130	42	88	54	23	31	60	3	57
1. juuniks oli linnades üldse elanikke — Population au 1. juin 1922	238509	111195	127314	17011	7435	9576	15910	6632	9278	6493	2732	3761	8145	3699	4446

Tab. 5 EESTI SISSEVEDU
Importation de l'Esthonie

Kauba grupid	Danzig Danzig	Daani Dane- mark	Hollandi Lays Bas	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	Norra Norvège	Rootsi Suède
A. PUUDADES							
1. Toidu- ja maitseained . . .	78.641,3	2.837,5	1.126,8	31.588,1	7.231,5	2.798,1	11.333,2
2. Elusloomad . . .	—	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	—	2165,1	103,9	926,3	—	57,2
4. Elustaimed ja seemned . . .	39,9	—	—	—	554,8	—	12,6
5. Puu ja puutööstuse saadus . . .	—	—	—	1,3	59,2	4,7	42,5
6. Paber ja trükitöö . . .	20,5	—	0,8	16,2	535,0	—	0,1
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup . . .	494,9	—	26,3	17.967,7	220,2	—	121,1
8. Metallid ja metallkaubad . . .	297,0	—	223,2	7.361,6	2.692,5	91,5	1.459,2
9. Sõidu- ja veoriistad, masi- nad, tööõud j. n. osad . . .	767,7	—	25261,6	92,3	280,9	—	419,5
10. Kivid, mullad j. n. saadused . . .	0,6	—	—	28,3	1.124,6	—	—
11. Sõed, õlid, rasvad, vaigud, n. saadused jne.	670,0	186,4	711,8	1.116.782,7	3.237,7	238,8	328,6
12. Keemia ained ja saadused . . .	14.053,9	—	284,6	10.620,6	170,2	—	34.815,2
13. Pudukaubad ja kunstkaup . . .	—	—	—	0,3	7,1	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . . .	118,3	—	13,2	16,9	153,7	—	0,2
KOKKU . . .	95.104,1	3.023,9	29.813,4	1.184.579,9	17.193,7	3.133,1	48.589,4
% . . .	4,8	10,5	1,5	59,3	0,9	0,15	2,4
Sellest:							
Narva Tolliameti kaudu . . .	—	—	—	—	16,1	—	—
Valga " " . . .	—	—	—	—	8411,2	—	—
Pärnu " " . . .	469,9	—	—	—	64,5	—	—
B. MARKADES							
1. Toidu- ja maitseained . . .	34.761.210	1.045.600	1.188.200	7.686.600	718.880	45.000	1.040.000
2. Elusloomad . . .	—	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	—	700.000	702.000	557.013	—	92.000
4. Elustaimed ja seemned . . .	10.000	—	—	4.100	1.150.300	—	6.200
5. Puu ja puutööstuse saadus . . .	—	—	—	49.000	117.900	25.000	115.000
6. Paber ja trükitöö . . .	20.000	—	500	22.823.317	446.600	—	1.000
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup . . .	3.003.500	—	76.000	3.419.000	2.849.900	—	1.467.950
8. Metallid ja metallkaubad . . .	30.250	—	8.162.000	363.000	696.570	30.000	411.200
9. Sõidu- ja veoriistad, masi- nad, tööõud j. n. osad . . .	595.300	—	5.500.000	17.000	723.800	—	1.119.000
10. Kivid, mullad j. n. saadused . . .	13.000	—	—	46.947.000	1.099.293	—	—
11. Sõed, õlid, rasvad, vaigud, nende saadused jne.	201.000	33.000	480.000	4.543.500	1.238.720	150.000	147.000
12. Keemia ained ja saadused . . .	235.000	—	2.050.500	10.000	152.400	—	1.612.000
13. Kunstkaubad ja pudukaup . . .	—	—	100	34.000	64.500	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . . .	120.000	—	20.000	—	650.300	—	—
KOKKU . . .	38.989.260	1.078.600	18.177.300	86.598.417	10.466.176	250.000	6.011.350
% . . .	11,8	0,3	5,5	26,1	3,15	0,1	1,8
Sellest:							
Narva Tolliameti kaudu . . .	—	—	—	—	31.000	—	—
Valga " " . . .	—	—	—	—	1.900.433	—	—
Pärnu " " . . .	84.582	—	—	—	75.493	—	—

numbrid mis ei ole allpool nähtud

APRILLI KUUL 1922 a.
pendant le mois d'avril 1922.

Saksa Aller- magne	Soome Finlande	Vene Russie	Muud maad Autr.pays	KOKKU Total	%	Marchandises
<i>(en pouds)</i>						
260.745,6	1.054,2	6,2	42,7	397.405,2	19,9	1. Denrées alimentaires.
2 tk.	—	—	—	2 looma	—	2. Animaux vivants.
1.425,8	15,1	—	2,7	4.696,1	0,2	3. Matières animales.
722,7	—	—	—	1.330,0	0,05	4. Plantes et semences.
2.204,4	18,3	—	—	2.330,4	0,1	5. Bois et ouvrages en bois.
3.838,4	27.198,3	—	0,1	31.609,4	1,6	6. Papier et ouvrages d'imprimerie.
14.267,5	731,9	1.592,7	0,1	35.422,4	1,8	7. Matières textiles et vêtements.
36.279,5	1.021,3	—	—	49.425,8	2,45	8. Métaux et ouvrages en métal.
17.948,2	291,0	—	—	45.061,2	2,2	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
11.727,5	492,1	—	—	13.373,1	0,7	10. Matières minérales.
146.810,1	1.055,9	26.530,9	—	1.296.552,9	65,0	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
59.822,4	158,1	—	—	119.925,0	6,0	12. Matières premières et produits chimiques.
243,7	2,5	—	—	253,6	—	13. Mercerie et articles d'art.
152,9	21,6	7,4	—	484,2	—	14. Autres articles et articles non spécifiés.
556.188,7	32.060,3	28.137,2	45,6	1.997.869,3	100	
27,8	1,6	1,4	—	—	—	
2,6	0,1	—	0,4	19,2		Dont douanés:
—	—	—	—	8.411,2		Narva.
62,9	—	—	—	597,3		Valga.
						Pärnu.
<i>(en marks Esth.)</i>						
45.373.360	1.266.360	15.000	205.450	93.345.550	28,2	1. Denrées alimentaires
200.000	—	—	—	200.000	0,05	2. Animaux vivants.
3.067.100	537.500	—	20.000	5.675.613	1,7	3. Matières animales.
216.100	—	—	—	1.382.600	0,4	4. Plantes et semences.
1.315.881	11.000	—	—	1.588.881	0,5	5. Bois et ouvrages en bois.
2.694.617	2.966.463	—	300	6.178.480	1,85	6. Papier et ouvrages d'imprimerie.
29.652.315	4.570.900	286.000	1.300	64.731.182	19,5	7. Matières textiles et vêtements.
17.214.873	900.190	—	—	30.864.083	9,3	8. Métaux et ouvrages en métal.
21.135.777	286.600	—	—	29.723.477	9,0	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
3.714.625	481.000	—	—	5.324.918	1,6	10. Matières minérales.
18.778.275	1.438.900	4.313.100	—	73.726.995	22,2	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
7.348.585	95.960	—	—	16.037.945	4,8	12. Matières premières et produits chimiques.
1.528.500	41.500	—	—	1.644.600	0,5	13. Mercerie et articles d'art.
193.430	200.000	—	—	1.222.730	0,4	14. Autres articles et articles non spécifiés.
152.438.438	12.796.363	4.614.100	227.050	331.647.054	100	
46,0	3,8	1,4	0,05	—	—	
11.065	180	—	2.070	44.285		Dont les douanés:
—	—	—	—	1.900.433		Narva.
57.878	—	—	—	217.953		Valga.
						Pärnu.

Tab. 6. EESTI VÄLJAVEDU
Exportation de l'Esthonie

Kauba grupid	Belgia Belgique	Daani Danemark	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	Rootsi Suède	Saksa Allemagne
A. Puudades —						
1. Toidu ja maitseained	209.889,7	—	6.333,2	5.797,0	10.932,4	381.552,4
2. Elusloomad	—	—	—	249 looma	—	—
3. Saadused loomariigist	—	—	550,5	—	0,5	274,6
4. Elustaimed ja seemned	—	—	—	—	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	149.325	—	87.743	—	66,0	695,6
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	2.746,7	—	—
7. Tekstiil ja riidekaubad	10.436,5	—	—	908,8	341,9	7.259,2
8. Metallid ja metallkaubad	—	—	—	12,5	200,9	14.454,5
9. Sõidu ja veoriistad, masinad, tööõud ja nende osad	—	—	—	254,5	—	153,2
10. Kivid, mullad ja nende saadused	—	—	—	—	1.101,1	11,2
11. Sõed, õlid, rasvad, vaigud j. n. e.	—	—	—	—	106,8	—
12. Keemia ained ja saadused	—	—	2.385,8	1,6	—	17,7
13. Pudu- ja kunstikaubad	—	10,5	—	—	—	18,9
14. Muud kaubad ja segakaup	—	—	7,2	3	43,9	120,7
K O K K U	369.651,2	10,5	97.019,7	9.724,1	12.793,5	404.558
Sellest:	%					
Narva tolliameti kaudu	34,8	—	9,1	0,9	1,2	38,0
Pärnu " "	—	—	—	3 looma	—	—
Valga " "	—	—	—	7.714,6	—	—
				+246 l.		
B. Markades. —						
1. Toidu ja maitseained	9.296.000	—	677.688	4.346.600	5.303.000	19.523.450
2. Elusloomad	—	—	—	3.432.000	—	—
3. Saadused loomariigist	—	—	925.000	—	10.000	1.097.000
4. Elustaimed ja seemned	—	—	—	—	—	—
5. Puu ja puutööst. saad.	12.080.000	—	14.010.000	—	80.000	748.000
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	605.000	—	—
7. Tekstiil ja riidekaub.	14.542.900	—	—	4.824.000	1.455.300	20.586.168
8. Metallid ja metallkaub.	—	—	—	19.500	135.000	528.000
9. Sõidu ja veoriist., masinad, tööõud ja nende osad	—	—	—	1.305.000	—	1.505.000
10. Kivid, mullad ja nende saadused	—	—	—	—	750.800	600
11. Sõed, õlid, rasvad, vaigud j. n. e.	—	—	—	—	—	2500
12. Keemia ained ja saadused	—	—	2.104.515	4335	10.000	10.500
13. Pudukaubad ja kunstikaub.	—	50.000	—	—	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup	—	—	26.000	1000	107.000	437.500
K O K K U	35.918.900	50.000	17.743.203	14.537.435	7.851.100	44.438.718
Sellest:	%					
Narva tolliameti kaudu	20,6	—	10,15	8,3	4,5	25,4
Pärnu " "	—	—	—	85.000	—	—
Valga " "	—	—	—	7.943.100	—	—

APRILLI KUUL 1922 a.

pendant le mois d'avril 1922.

Soome Suurlande	Vene Russeite	Muud maad D'autres pays	Kokku Total	o/o	Marchandises
<i>(en pouds).</i>					
11.489,5	80.338,2	45,3	706.377,7	66,5	1. Denrées alimentaires.
—	10 tk.	—	259 looma	—	2. Animaux vivants.
—	29,9	—	855,5	—	3. Matières animales.
1.528,6	—	—	1.528,6	0,2	4. Plantes et semences.
11,6	—	—	237.841,2	22,4	5. Bois et ouvrages en bois.
—	—	—	2.746,7	0,3	6. Papier et ouvrages d'imprim.
10.164,3	7	—	29.117,7	2,7	7. Matières textiles et vêtements.
56.416,4	—	—	71.084,3	6,7	8. Métaux et ouvrages en métal.
—	—	—	417,2	—	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties de machines.
9,5	—	—	1.112,3	0,1	10. Matières minérales.
301,7	4,2	—	430,4	—	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
—	9.111,5	—	11.517,8	1,1	12. Matières premières et produits chimiques.
—	—	—	10,5	—	13. Mercerie et articles d'art.
41,7	—	—	216,5	—	14. Autres articles et articles non spécifiés.
79.963,3	89.490,8	45,3	1.063.256,4	100	
7,6	8,4	—	+ 259 looma		
—	39.835,5	—	39.835,5		Dont douanés:
—	+ 10 tk.	—	+ 10 looma		Narva
—	—	—	3 looma		Pärnu
—	—	—	7.714,6		Valga
—	—	—	+ 246 looma		
<i>(en marks Esth.)</i>					
4.587.000	26.534.527	80.000	70.348.265	40,3	1. Denrées alimentaires.
—	250.000	—	3.682.000	2,1	2. Animaux vivants.
—	110.000	—	2.142.000	1,2	3. Matières animales.
750.000	—	—	750.000	0,4	4. Plantes et semences.
10.000	—	—	26.928.000	15,4	5. Bois et ouvrages en bois.
—	—	—	605.000	0,4	6. Papier et ouvrages d'imprim.
20.365.000	20.000	—	61.793.368	35,4	7. Matières textiles et vêtements.
1.290.000	—	—	1.972.500	1,1	8. Métaux et ouvrages en métal.
49.000	—	—	2.859.000	1,6	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties de machines.
—	—	—	751.400	• 0,45	10. Matières minérales.
75.000	4.200	—	91.700	0,05	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
—	150.000	—	2.269.350	1,3	12. Matières premières et produits chimiques.
—	—	—	50.000	—	13. Mercerie et articles d'art.
17.000	—	—	588.500	0,3	14. Autres articles et articles non spécifiés.
27.143.000	27.068.727	80.000	174.831.083	100	
15,5	15,5	0,05	—		
—	9.751.710	—	9.751.710		Dont douanés:
—	—	—	85.000		Narva
—	—	—	7.943.100		Pärnu
—	—	—	—		Valga

LAEVAD APRILLI KUUL 1922 a.

dant le mois d'avril de l'année 1922. A. Entrées.

Pavillons nationaux								Kokku			Neist — Dont					
Saksa Alle- magne		Soome Fin- lande		Ühisriig. Elats- Unis		Vene Russie		Total			Laaditult avec cargaison			Laadimata avec ballast		
Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahutus		Arv	Mahutus		Arv	Mahutus	
									Brutto	Netto		Brutto	Netto		Brutto	Netto
<i>Grand cabotage</i>																
—	—	—	—	—	—	—	—	3	9.108	5.786	3	9.108	5.786	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	316	203	1	316	203	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3.762	2.193	3	3.762	2.193	—	—	—
2	1560	—	—	—	—	—	—	3	2.846	1.711	3	2.846	1.711	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.076	1.243	1	2.076	1.243	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1.234	662	2	1.234	662	—	—	—
2	2.438	—	—	—	—	—	—	5	6.218	3.464	5	6.218	3.464	—	—	—
—	—	1	1.717	—	—	—	—	2	3.606	2.196	2	3.606	2.196	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	7	9.525	5.650	7	9.525	5.650	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	4.947	2.757	3	4.947	2.757	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.267	764	1	1.267	764	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	4.630	2.754	3	4.630	2.754	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.355	1.411	1	2.355	1.411	—	—	—
—	—	—	—	1	5.619	—	—	1	5.619	4.201	1	5.619	4.201	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.105	648	1	1.105	648	—	—	—
1	1.590	—	—	—	—	—	—	1	1.590	1.104	1	1.590	1.104	—	—	—
1	1.099	—	—	—	—	—	—	4	2.956	1.895	3	1.857	1.203	1	1.099	692
1	414	—	—	—	—	—	—	1	414	188	1	414	188	—	—	—
6	8.304	—	—	—	—	—	—	9	15.810	9.741	9	15.810	9.741	—	—	—
7	7.499	—	—	—	—	—	—	7	7.499	4.512	6	6.202	3.721	1	1.297	791
1	513	—	—	—	—	—	—	1	513	298	1	513	298	—	—	—
1	506	—	—	—	—	—	—	1	506	211	—	—	—	1	506	211
1	1.297	2	1.600	—	—	—	—	3	2.897	1.705	3	2.897	1.705	—	—	—
—	—	—	—	2	9.175	—	—	3	13.098	8.768	3	13.098	8.768	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5.179	3.157	1	5.179	3.157	—	—	—
—	—	—	—	5	26.587	—	—	5	26.587	17.281	5	26.587	17.281	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	11.140	7.041	3	11.140	7.041	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	5.168	1	5.168	2.246	—	—	—	1	5.168	2.246
23	25.220	3	3.317	8	41.381	1	5.168	77	151.971	93.790	73	143.901	89.850	4	8.070	3.940
<i>Petit cabotage</i>																
—	—	—	—	—	—	—	—	8	1.759	942	—	—	—	8	1.759	942

Tab. 8. B. VÄLJALÄINUD AURU
Mouvement du port de Tallinn (Réval) pen

Mineku sadam <i>Port de destination</i>	Rahvusline lipp											
	Belgia <i>Belgique</i>		Daani <i>Dane- mark</i>		Eesti <i>Esthonia</i>		Inglis <i>Angle- terre</i>		Norra <i>Norvège</i>		Rootsi <i>Suède</i>	
	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto
I. Kaugesõit												
Belgiasse:												
Gent	—	—	—	—	1	1073	—	—	—	—	—	—
Antwerpen	1	1286	—	—	1	529	—	—	—	—	—	—
Ostende	—	—	—	—	—	—	1	5.179	—	—	—	—
Daanimaale:												
Kopenhagen	—	—	1	1544	—	—	—	—	—	—	1	316
Danzig	—	—	—	—	—	—	1	1.643	3	3.493	1	568
Inglismaale:												
London	—	—	—	—	—	—	1	1.320	1	1.317	—	—
Hull	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.298	—	—
Newcastle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falmouth	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leith	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.355
Lätimaale:												
Riia	—	—	1	1573	1	171	—	—	—	—	—	—
Windavi	—	—	—	—	1	359	—	—	1	1.334	—	—
Liibawi	—	—	—	—	—	—	2	4.166	—	—	—	—
Norramaale:												
Haugesund	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6.027	—	—
Rootsimaale:												
Sandhamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.026
Verkeböck	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	651
Stockholm	—	—	—	—	2	559	—	—	—	—	2	1.348
Oxelösund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrköping	—	—	—	—	—	—	1	1.834	—	—	—	—
Saksamaale:												
Stettin	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.120	—	—
Hamburg	—	—	—	—	—	—	1	2.684	1	3.249	—	—
Memel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	666
Kiel	—	—	—	—	—	—	1	3.923	—	—	—	—
Brunsbüttel	—	—	—	—	—	—	1	5.992	—	—	—	—
Pillau	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holtenau	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soomemaale:												
Hangö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helsingi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ühisriikidesse:												
Norfolk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venemaale												
Peterburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
KOKKU—Total	1	1.286	2	3.117	6	2.691	9	26.741	9	17.838	8	6.930
II. Rannasõit												
Rannasõit — Petit cabotage	—	—	—	—	3	141	—	—	—	—	—	—

LAEVAD APRILLI KUUL 1922 a.

dant le mois d'avril 1922. B. Sorties.

Pavillons nationaux								Kokku Total		Neist — Dont						
Saksa Alle- magne		Soome Fin- lande		Ühisriig. Elats- Unis		Vene Russie				Laaditult avec cargaison			Laadimata avec ballast			
Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahutus		Arv	Mahutus		Arv	Mahutus	
									Brutto	Netto		Brutto	Netto		Brutto	Netto
<i>Grand cabotage.</i>																
1	1.107	—	—	—	—	—	—	2	2.180	1.220	2	2.180	1.220	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1.815	1.177	2	1.815	1.177	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5.179	3.157	—	—	—	1	5.179	3.157
1	563	—	—	1	5.799	—	—	4	8.222	5.606	—	—	—	4	8.222	5.606
—	—	—	—	—	—	—	—	5	5.704	3.265	—	—	—	5	5.704	3.265
1	986	—	—	—	—	—	—	3	3.623	2.121	3	3.623	2.121	—	—	—
—	—	—	—	1	6.061	—	—	1	6.061	3.771	—	—	—	1	6.061	3.771
—	—	—	—	1	4.754	—	—	1	1.298	735	—	—	—	1	1.298	735
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4.754	2.911	—	—	—	1	4.754	2.911
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.355	1.411	—	—	—	1	2.355	1.411
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1.744	1.153	2	1.744	1.153	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1.693	848	1	1.334	753	1	359	95
—	—	—	—	—	—	—	—	2	4.166	2.438	1	2.181	1.387	1	1.985	1.051
—	—	—	—	—	—	—	—	1	6.027	3.579	—	—	—	1	6.027	3.579
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.026	712	—	—	—	1	1.026	712
—	—	—	—	—	—	—	—	1	651	378	—	—	—	1	651	378
—	—	—	—	—	—	—	—	4	1.907	1.208	3	1.857	1.203	1	50	5
1	2.581	—	—	—	—	—	—	1	2.581	1.639	—	—	—	1	2.581	1.639
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.834	1.054	—	—	—	1	1.834	1.054
9	9.704	—	—	—	—	—	—	10	10.824	6.861	9	8.981	5.240	1	1.843	1.121
3	3.258	—	—	—	—	—	—	5	9.191	5.577	1	680	415	4	8.511	5.162
—	—	—	—	—	—	—	—	1	666	327	—	—	—	1	666	327
2	6.835	—	—	—	—	—	—	3	10.758	6.774	—	—	—	3	10.758	6.774
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5.992	3.714	—	—	—	1	5.992	3.714
2	1.197	—	—	—	—	—	—	2	1.197	865	—	—	—	2	1.197	865
—	—	—	—	1	4.755	—	—	1	4.755	2.912	—	—	—	1	4.755	2.912
1	1.297	1	800	2	7.747	—	—	4	9.844	7.093	3	6.428	4.530	1	3.416	2.563
—	—	2	2.517	—	—	—	—	2	2.517	1.419	2	2.517	1.419	—	—	—
3	2.653	—	—	—	—	—	—	3	2.653	1.578	3	2.653	1.578	—	—	—
—	—	—	—	2	11.349	—	—	2	11.349	7.753	—	—	—	2	11.349	7.753
—	—	—	—	—	—	4	24.586	4	24.586	11.905	1	11.997	6.828	3	13.189	5.077
24	30181	3	3317	8	40465	4	24.586	74	157.152	94.661	33	47.390	29.024	41	109.762	65.637
<i>Petit cabotage.</i>																
—	—	—	—	—	—	—	—	3	141	10	—	—	—	3	141	10

Tuleku sadam. <i>Port de provenance</i>	Rahvusline lipp															
	Daani <i>Danemark</i>		Eesti <i>Estonie</i>		Hollandi <i>Pays-Bas</i>		Inglis <i>Angleterre</i>		Läti <i>Lettonie</i>		Norra <i>Norvège</i>		Poola <i>Pologne</i>		Rootsi <i>Suède</i>	
	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto
Belgiast:	I. Kaugesõit.															
Antwerpen	—	—	1	529	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Daanimaalt:																
Kopenhagen	6	5934	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aalborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	71
Svendborg	1	798	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Danzig	—	—	2	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	533
Hollandist:																
Amsterdam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglismaalt:																
Newcastle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1136	—	—	—	—
Hull	—	—	4	6094	—	—	—	—	—	1	1589	—	—	—	—	—
Great Yarm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	634	—	—	—
Yarmouth	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	360
Liverpool	—	—	—	—	—	—	1	1695	—	—	—	—	—	—	—	—
London	—	—	—	—	—	—	1	1320	—	—	1	1089	—	—	—	—
Blyth	—	—	1	1130	—	—	—	—	—	2	2219	—	—	—	1	696
Lätimaalt:																
Riia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	386
Vindavi	—	—	1	359	1	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norremaal:																
Kristiania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	500	—	—	—	—
Finseid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1316	—	—	—	—	—
Rootsimaalt:																
Gävle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	204
Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	217
Göteborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	949
Stockholm	—	—	2	1018	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3062
Saksamaalt:																
Emden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Memel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Flensburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harmstadt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wilhelmshaf	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bremen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lübeck	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Königsberg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stettin	—	—	2	3350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soomemaal:																
Lavansaari	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hangö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	186
Abo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helsingi	—	—	27	1663	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marienhavn	1	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ühisriikidest:																
Baltimore	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
New-York	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venemaal:																
Peterburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Merelttag. tul	—	—	13	709	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
KOKKU	8	6780	54	15195	1	205	2	3015	—	—	7	7849	1	634	15	6664
Rannasõit —	II. Rannasõit.															
<i>Petit cabotage</i>	—	—	190	8950	—	—	—	—	2	44	—	—	—	—	—	—

Pavillons.										Kokku		Neist — Dont					
Saksa Allemagne		Soome Finlande		Ühisriigid Etats-Unis		Vene Russie		Kokku Total		Laaditult avec cargaison			Laadimata avec ballast				
Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahutus Brutto Netto	Arv	Mahutus Brutto Netto		Arv	Mahutus Brutto Netto			
<i>Grand cabotage</i>																	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	529	285	1	529	285	—	—	—	
1	563	—	—	—	—	—	—	7	6497	3872	4	3563	2152	3	2934	1720	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	71	58	1	71	58	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	798	463	—	—	—	1	798	463	
—	—	—	—	—	—	—	—	3	873	466	3	873	466	—	—	—	
1	951	—	—	—	—	—	—	1	951	552	1	951	552	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1136	674	1	1136	674	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	5	7683	4356	5	7683	4356	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	634	347	1	634	347	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	360	232	1	360	232	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1695	1099	1	1695	1099	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2409	1427	2	2409	1427	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	4	4045	2243	4	4045	2243	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	386	263	1	386	263	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	564	244	1	205	149	1	359	95	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	500	263	1	500	263	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1316	739	1	1316	739	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	204	130	1	204	130	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	217	104	1	217	104	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	3	949	521	3	949	521	—	—	—	
—	—	1	103	—	—	—	—	7	4183	2931	7	4183	2931	—	—	—	
1	1558	—	—	—	—	—	—	1	1558	935	1	1558	935	—	—	—	
1	172	—	—	—	—	—	—	1	172	58	1	172	58	—	—	—	
1	534	—	—	—	—	—	—	1	534	270	—	—	—	1	534	270	
1	91	—	—	—	—	—	—	1	91	72	1	91	72	—	—	—	
1	1268	—	—	—	—	—	—	1	1268	725	1	1268	725	—	—	—	
2	1972	—	—	—	—	—	—	2	1972	1197	2	1972	1197	—	—	—	
6	4835	—	—	—	—	—	—	6	4835	2857	6	4835	2857	—	—	—	
4	1313	—	—	—	—	—	—	4	1313	1064	1	333	306	3	980	758	
14	11.894	—	—	—	—	—	—	14	11.894	7027	13	10.948	6640	1	946	387	
13	14.600	4	9876	—	—	—	—	19	27.826	16.083	19	27.826	16.083	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	—	—	1	3	3	
—	—	2	86	—	—	—	—	3	272	196	2	203	130	1	69	66	
2	1666	3	596	—	—	—	—	5	2262	1318	3	596	353	2	1666	965	
—	—	4	257	—	—	—	—	4	257	181	4	257	181	—	—	—	
6	7732	27	16.809	—	—	—	—	60	26.204	14.561	35	24.667	13.597	25	1537	964	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	48	31	—	—	—	1	48	31	
—	—	1	3528	2	11.444	—	—	3	14.972	9728	3	14.972	9728	—	—	—	
—	—	—	—	2	8384	—	—	2	8384	5762	2	8384	5762	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	3	1254	3	1254	654	—	—	3	1254	654	
—	—	—	—	—	—	—	—	13	709	235	—	—	—	13	709	235	
54	49.149	42	31.255	4	19.828	3	1254	191	141.828	84.226	135	129.991	77.615	56	11.837	6611	
<i>Petit cabotage</i>																	
—	—	—	—	—	—	—	—	192	8994	6636	112	5005	3557	80	3989	3079	

Tab. 10. VÄLJALÄINUD AURU
 Mouvement du port de Tallinn (Réval) pendant

Mineku sadam. Port de destination	Rahvusline lipp															
	Daani <i>Danemark</i>		Eesti <i>Esthonie</i>		Hollandi <i>Pays-Bas</i>		Inglis <i>Angleterre</i>		Läti <i>Lettonie</i>		Norra <i>Norvège</i>		Poola <i>Pologne</i>		Rootsi <i>Suède</i>	
	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto
I. Kaugesõit.																
Belgiasse:																
Gent . . .	2	1743	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Daanimaale:																
Kopenhagen	4	3048	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Danzig . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	964	1	634	—	—
Inglismaale:																
Hull . . .	—	—	1	1073	1	205	1	1889	—	—	—	—	—	—	—	—
London . . .	—	—	—	—	—	—	1	1320	—	—	—	—	—	—	1	731
Southamt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	924	—	—	—	—
Tyn . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boness . . .	—	—	1	1792	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lätimaale:																
Riia . . .	—	—	2	268	—	—	1	2221	—	—	—	—	—	—	1	1540
Lībavi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norraaale:																
Frederikshal.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4201	—	—	—	—
Narviek . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prantsusm.:																
Dunkirchen	1	1207	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rootsimaale:																
Rafco . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1136	—	—	1	1653
Transsund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3829	—	—	—	—
Sundsvall	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1527
Immingham.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vallvik . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oxelösund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helsingborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3631	—	—	—	—
Stockholm	—	—	5	1564	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1552
Saksamaale:																
Svinemünd	—	—	—	—	—	—	1	3553	—	—	—	—	—	—	—	—
Lübeck . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wilhelmshaf.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamburg . . .	—	—	—	—	—	—	1	2684	—	—	1	3308	—	—	—	—
Stettin . . .	—	—	2	1845	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	349
Soomemaale																
Borgo . . .	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	204
Suursaar . . .	—	—	2	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hango . . .	—	—	2	23	—	—	—	—	—	—	1	2463	—	—	—	—
Kotka . . .	—	—	3	230	—	—	—	—	1	22	2	2444	—	—	3	600
Viiborg . . .	—	—	6	768	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	264
Tammisaar	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lavansaar	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abo . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valkom . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1544
Helsing . . .	—	—	43	2176	—	—	—	—	1	22	1	500	—	—	2	685
Fredriksham.	—	—	1	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ühisriikides.																
New-York	—	—	—	—	—	—	1	3092	—	—	—	—	—	—	—	—
Venemaale:																
Peterburg . . .	—	—	2	705	1	2076	2	3430	—	—	—	—	—	—	—	—
KOKKU	7	5998	75	10617	2	2281	8	18189	2	44	13	28400	1	634	16	10649
II. Rannasõit.																
Rannasõit —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petitcabotag.	—	—	125	8939	—	—	—	—	—	—	1	1115	—	—	2	750

Pavillons nationaux								Kokku		Neist — Dont						
Saksa Allemag.		Soome Finlande		Ühisriig. Etats-Unis		Vene Russie		Total		Laaditult avec cargaison			Laadimata avec balast			
Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahut. Brutto	Arv	Mahutus Brutto	Netto	Arv	Mahutus Brutto	Netto	Arv	Mahutus Brutto	Netto
<i>Grand cabotage</i>																
2	1499	—	—	—	—	—	—	4	3242	1915	4	3242	1915	—	—	—
—	—	—	—	1	4839	—	—	5	7887	5431	4	7839	5400	1	48	31
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1598	902	1	634	347	1	964	555
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3167	1946	3	3167	1946	—	—	—
1	946	—	—	—	—	—	—	3	2997	1532	3	2997	1532	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	924	542	1	924	542	—	—	—
—	—	—	—	1	6263	—	—	1	6263	3738	—	—	—	1	6263	3738
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1792	1057	1	1792	1057	—	—	—
—	—	—	—	1	3545	—	—	5	7574	4519	5	7574	4519	—	—	—
1	1291	—	—	—	—	—	—	1	1291	736	—	—	—	1	1291	736
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4201	2631	—	—	—	1	4201	2631
—	—	—	—	1	5174	—	—	1	5174	3283	—	—	—	1	5174	3283
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1207	732	1	1207	732	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2789	1630	—	—	—	2	2789	1630
1	1558	—	—	—	—	—	—	4	5387	3217	—	—	—	4	5387	3217
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1527	935	—	—	—	1	1527	935
—	—	—	—	1	4769	—	—	1	4769	2970	—	—	—	1	4769	2970
—	—	—	—	1	6340	—	—	1	6340	3911	—	—	—	1	6340	3911
5	8488	—	—	—	—	—	—	5	8488	5208	1	877	549	4	7611	4659
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3631	2307	—	—	—	1	3631	2307
—	—	1	69	—	—	—	—	9	3185	2371	7	2981	2248	2	204	123
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3553	2265	—	—	—	1	3553	2265
1	1099	—	—	—	—	—	—	1	1099	692	1	1099	692	—	—	—
1	1268	—	—	—	—	—	—	1	1268	725	—	—	—	1	1268	725
1	999	—	—	—	—	—	—	3	6991	4247	1	999	533	2	5992	3714
19	17949	4	9876	—	—	—	—	26	30019	17050	24	28961	16449	2	1058	601
—	—	—	—	—	—	—	—	4	214	140	—	—	—	4	214	140
—	—	1	35	—	—	—	—	3	56	43	—	—	—	3	56	43
1	964	—	—	—	—	—	—	4	3450	2179	3	987	596	1	2463	1583
2	1230	1	182	—	—	—	—	12	4708	2794	—	—	—	12	4708	2794
—	—	1	3528	—	—	—	—	8	4560	3446	1	11	8	7	4549	3438
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	2	—	—	—	1	4	2
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	—	—	1	3	3
1	878	2	401	—	—	—	—	3	1279	728	1	878	514	2	401	214
1	1081	—	—	—	—	—	—	1	1081	674	—	—	—	1	1081	674
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1544	911	—	—	—	1	1544	911
7	9000	23	15994	1	4844	—	—	78	33221	18799	50	27324	15608	28	5897	3191
—	—	—	—	—	—	—	—	2	3227	2052	—	—	—	2	3227	2052
—	—	—	—	1	6270	—	—	1	6270	3840	—	—	—	1	6270	3840
1	172	—	—	—	—	3	1254	9	7637	4516	9	7637	4516	—	—	—
45	48422	33	30085	8	42044	3	1254	213	193617	116619	121	101130	59703	92	92487	56916
<i>Petit cabotage</i>																
4	2801	3	268	—	—	—	—	135	13873	8374	47	4568	2522	88	9305	5852

Tab. 11. TÖÖBÖRSETE TEGEVUS
Activité des bourses du travail

	Tööjõu pakkumine: registreeritud töö- otsijate arv Offre de travail: chiffre des demandés enregistrés		Ajutiselt töödelt ta- gastalnutte arv Chiffre des rentrés après l'exécution des travaux temporaires		Tööjõu nõudmised: ülesantud vaba koh- tade arv Demande de travail: chiffre des places va- cantes enregistrées	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	1	2	3	4	5	6

A. Tööstuse harude järele.

1. Metalli tööstus	47	—	1	—	7	—
2. Puu	26	—	—	—	25	—
3. Naha	5	1	1	—	1	—
4. Kiu	14	63	—	—	—	—
5. Mineraali	9	—	—	—	2	—
6. Paberi ja trüki tööstus	—	1	—	—	—	—
7. Keemia tööstus	—	—	—	—	1	—
8. Toidu- ja maitseainete tööstus	—	—	—	—	—	—
9. Ehitustööstus	31	—	8	—	23	—
10. Riiete valmistus	2	6	—	—	1	—
11. Kaubandus	—	5	—	—	—	1
12. Transport	3	—	—	—	2	—
13. Majateenistus.	13	120	—	3	5	97
14. Põllutöö	133	122	2	4	97	161
15. Tervishoid	2	1	—	—	—	—
16. Kontori teenijad	3	—	—	—	—	—
17. Vabad elukutsed	17	8	1	—	—	1
18. Õppimata töölisel	69	111	12	4	98	17
19. Mitmesugused tööd	19	2	—	—	5	1
20. Õpilased	5	2	1	—	1	—
21. Metsa tööstus	—	—	—	—	—	—
22. Rahva haridus	—	8	—	—	—	—
23. Tehnika	7	—	—	—	—	—
24. Põllu, karja ja aia asjatundjad	10	—	—	—	2	—
Kokku—Total	415	450	26	11	270	278

B. Üksikute börsete järele.

1. Tallinna linna	115	48	23	5	128	10
2. Tartu linna ja maakonna	238	314	3	6	128	257
3. Valga linna	24	6	—	—	4	1
4. Pärnu linna	1	2	—	—	—	2
5. Viru maakonna	14	3	—	—	8	6
6. Narva linna	23	77	—	—	2	2
7. Saaremaa ja Kuresaare linna	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	415	450	26	11	270	278

APRILLI KUUL 1922 a.

pendant le mois avril 1922.

Töandjate arv Chiffre des offres	Tööle saadete arv Chiffre des désignations		Tööle jäänute arv Chiffre des occupés actuellement		Tööta töäjõu hulgas väljajäänute arv Chiffre des personnes rayées des listes des chômeurs enregistrés		Tööta töäjõu arv 1-seks juuniks Chiffre des chômeurs pour le 1 juin		Tagasivõetud töäjõu nõudmiste arv Chiffre des offres retirés		Vabade kohtade arv 1-seks juuniks Chiffre des places vacantes au 1 mai	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

Par les occupations.

5	19	—	12	—	60	—	82	—	2	—	2	—
6	35	—	25	—	8	—	57	—	—	—	—	—
1	5	—	3	—	1	—	8	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	6	15	71	—	—	—	—
1	4	—	2	—	—	—	21	—	2	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
1	1	—	1	—	1	—	9	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
7	34	—	18	—	50	—	49	—	9	—	6	—
1	1	—	—	—	—	4	8	24	—	—	1	—
1	4	2	—	2	1	1	16	28	—	—	—	—
2	4	—	2	—	6	—	4	—	1	—	—	—
101	4	163	—	75	10	128	23	145	—	6	3	27
211	114	185	76	117	27	9	86	13	13	34	15	35
—	—	—	1	—	—	—	9	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—
1	3	4	2	—	8	6	73	44	—	—	—	1
30	57	22	34	20	101	55	149	187	52	—	9	—
5	7	—	4	—	6	—	56	6	2	—	—	—
1	1	2	1	—	7	—	20	5	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	8	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	17	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—
2	4	—	2	—	14	—	23	4	—	—	—	—
376	297	378	183	214	302	209	730	550	89	40	36	63

Par les bourses du travail.

42	114	10	63	7	195	94	176	84	65	3	16	1
314	174	361	115	205	91	96	444	347	20	33	10	48
4	6	1	4	1	—	—	20	5	—	—	—	—
2	—	3	—	1	4	—	12	3	—	1	—	2
11	3	1	1	—	—	—	30	7	—	—	9	9
3	—	2	—	—	12	19	47	104	4	3	1	3
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
376	297	378	183	214	302	209	730	550	89	40	36	63

Tab. 12. TÖÖBÖRSETE TEGEVUS

Activité des bourses du travail

	Tööjõu pakkumine: registreeritud töö- otsijate arv Offre de travail: chiffre des demandes enregistrées		Ajutiselt töödelt ta- gasitulnute arv Chiffre des rentrés après l'exécution des travaux temporaires		Tööjõu nõudmised: ülesantud vaba koh- tade arv Demande de travail: chiffre des places va- cantes enregistrées	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	1	2	3	4	5	6

A. Tööstuse harude järele.

1. Metalli tööstus	72	—	7	—	36	—
2. Puu "	45	—	1	—	31	—
3. Naha "	9	—	—	—	1	—
4. Kiu "	15	71	—	—	—	—
5. Mineraali "	12	—	1	—	5	—
6. Paberi ja trüki tööstus	—	1	—	—	—	2
7. Keemia tööstus	11	—	1	—	7	—
8. Toidu- ja maitseainete tööstus	5	—	—	—	—	—
9. Ehitustööstus	44	—	8	—	15	—
10. Riiete valmistus	1	11	—	—	—	1
11. Kaubandus	9	11	—	—	—	1
12. Transport	4	—	1	—	—	—
13. Majateenistus.	15	214	—	2	5	137
14. Põllutöö	107	132	5	4	103	156
15. Tervishoid	5	3	—	—	—	1
16. Kontori teenijad	—	—	—	—	—	—
17. Vabad elukutsed	30	31	—	1	1	—
18. Õppimata töölised	213	213	34	13	225	124
19. Mitmesugused tööd	80	7	—	—	2	—
20. Õpilased	8	1	—	—	—	—
21. Metsa tööstus	10	—	—	—	20	—
22. Rahva haridus	1	10	—	—	2	—
23. Tehnika	7	—	—	—	—	—
24. Põllu, karja ja aia asjatundjad	19	6	2	—	12	1
Kokku — Total	722	711	60	20	465	423

B. Üksikute börsete järele.

1. Tallinna linna	200	81	48	10	161	20
2. Tartu linna ja maakonna	423	494	12	10	267	366
3. Valga linna	22	15	—	—	7	12
4. Pärnu linna	3	4	—	—	—	1
5. Viru maakonna	9	4	—	—	16	8
6. Narva linna	65	113	—	—	14	7
7. Saaremaa ja Kuresaare linna	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	722	711	60	20	465	423

MAI KUUL 1922 a.

pendant le mois mai 1922.

Tööandjate arv Chiffre des offres	Tööle saadetute arv Chiffre des désignations		Tööle jäänute arv Chiffre des occupés actuellement		Tööta tööjõu hulgast väljajäänute arv Chiffre des personnes rayées des listes des chômeurs enregistrés		Tööta tööjõu arv 1-seks juuniks Chiffre des chômeurs pour le 1 juin		Tagasiõdetud tööjõu nõudmiste arv Chiffre des offres retirés		Vabade kohtade arv 1-seks juuniks Chiffre des places vacantes au 1 mai	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

Par les occupations.

19	51	—	29	—	60	—	69	—	17	—	2	—
16	51	—	26	—	35	—	38	—	3	—	1	—
1	3	—	2	—	6	1	9	—	—	—	—	—
—	1	7	—	—	6	22	24	120	—	—	—	—
3	8	—	5	—	16	—	13	—	—	—	—	—
1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—
3	10	—	7	—	6	—	8	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
11	41	—	28	—	35	—	39	—	3	—	1	—
1	—	1	—	1	4	21	5	13	1	—	—	—
1	—	—	—	—	11	18	14	21	—	1	—	17
—	2	—	2	—	2	—	5	—	—	—	—	—
132	7	276	8	132	11	72	19	157	1	13	4	16
226	106	154	75	113	87	24	31	12	16	39	16	15
—	—	—	—	—	6	3	7	3	—	—	—	1
—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—
1	3	—	4	1	26	29	70	45	—	—	13	1
72	213	165	146	128	76	36	172	245	30	1	17	7
2	3	—	5	—	33	5	98	8	7	—	—	—
—	2	—	2	—	17	3	9	3	—	—	10	—
1	11	—	10	—	1	—	1	—	—	—	—	—
1	—	—	—	1	2	13	1	13	—	—	2	—
—	—	—	—	—	7	—	14	—	—	—	—	—
12	16	—	5	—	20	4	19	6	1	—	—	—
503	528	605	254	378	468	251	672	647	79	54	66	57

Par les bourses du travail.

62	186	40	122	27	127	57	175	91	48	3	7	—
403	326	533	229	346	298	153	352	352	18	41	30	27
15	7	12	1	4	—	—	22	11	3	6	3	2
1	—	3	—	—	3	—	12	7	—	—	—	3
10	3	1	1	1	19	6	19	4	1	2	23	14
12	6	16	1	—	20	35	91	182	9	2	3	11
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
503	528	605	354	378	468	251	672	647	79	54	66	57

EESTI PANGAASUTUSED.

Etablissements financiers en Esthonie.

Tab. 13. ÄRISEIS 1922 AASTA 1. JAANUARIKS

Situation financière au 1. janvier 1922.

Panga nimi Dénomination des établissements	A k t i v a — A c t i f					Bilans Bilan
	Kassajajooks. arved teistes rahaasutustes Caisse et comp- tes courants	Panga väärt- paberid, kallid met., veksliid ja muud väärtus- välisvaluutas Valeurs	Laenuid, veks- lite diskont. Avances et escomptes	Korrespon- dendid Correspon- dants	Muud aktiiva summad Comptes di- vers d'actif	
I. Eesti pank — Banque d'Esthonie	151.531.167,06	93.234.973,69	1.355.477.089,18	247.686.853,40	19.544.341,27	1.867.474.424,60
1. Eestimaa Tööst. ja Kaub. pank	20.037.129,45	19.551.397,40	222.897.616,22	64.695.298,64	45.848.860,46	373.030.272,17
2. Harju pank	16.353.859,29	6.923.623,57	108.094.548,10	131.029.585,65	15.692.507,95	278.093.524,56
3. Tallinna Krediid pank	10.549.434,89	3.040.910,16	84.497.855,00	12.715.224,79	11.102.740,02	121.906.164,86
4. Põhja pank	14.706.789,15	371.051,82	66.293.782,89	8.768.977,75	20.748.146,18	110.888.747,79
5. Eesti Laenu pank	6.079.570,07	405.828,94	40.921.133,80	527.164,29	20.351.740,11	68.285.437,21
6. Tallinna Linnapank.	10.191.880,85	822.966,12	25.800.756,41	4.751.845,29	2.597.073,47	44.164.522,14
7. Tallinna Aktsia pank	3.911.636,25	1.388.700,57	17.361.701,98	6.132.601,03	4.127.277,75	32.871.917,58
8. Eesti Rahvapank.	1.318.737,91	75.646,40	62.994.542,90	6.338.677,01	842.918,52	71.570.522,74
9. Tallinna Kaupmeeste Disk. ja Laenu pank.	3.232.441,06	1.199.708,60	15.069.449,80	482.330,00	819.798,39	20.803.722,85
10. Tartu pank.	2.858.627,38	1.876.811,72	22.797.262,07	14.774.336,41	15.113.272,09	57.422.309,67
11. Kauba pank	5.227.441,72	172.387,00	25.339.880,08	1.267.832,45	2.372.115,86	34.379.657,11
12. Tartumaa pank	1.172.708,30	822.573,00	8.795.035,82	147.015,90	2.163.933,54	13.101.266,56
13. Pärnu Krediid pank.	3.223.162,34	1.647.718,55	22.289.314,07	792.330,71	1.574.921,18	29.526.446,85
14. Pärnu pank	647.171,40	250.668,43	23.168.082,50	1.036.303,31	872.089,57	26.974.315,21
15. Sakala pank	2.286.538,18	402.643,31	28.825.615,24	2.755.274,00	191.316,11	34.461.386,84
16. Viru pank	3.599.724,07	283.943,07	10.094.966,84	337.906,23	3.500.478,62	17.817.018,83
II. Erapangad K o k k u: Banques privées	105.395.352,31	39.188.473,66	785.241.543,72	256.552.673,46	147.919.189,82	1.334.297.232,97
III. Panga kontorid (5) 5 autres banques	61.478.625,40	971.707.293,54	113.856.271,42	2.275.802.011,44	21.672.110,78	3.444.516.312,58
I, II ja III Kokku — Total p. I, II, III	318.405.144,77	1.104.130.740,89	2.254.574.904,32	2.780.041.538,90	189.135.641,87	6.646.287.970,15
IV. Ühispanngad (82) Banques coopératifs	16.621.744,13	912.247,26	176.428.835,09	13.243.378,05	19.217.119,80	226.423.324,33
Ü l d s e: — Total:	335.026.888,90	1.105.042.988,15	2.431.003.739,41	2.793.284.916,35	208.352.761,67	6.872.711.294,48
Vastavad arvud 1. I. 1921 a.: Situation au 1. I. 1921	156.574.360,5	*)	1.496.398.305,8	358.606.607,4	123.177.892,5	2.134.757.166,2

*) Arvmed sel aastal teistes arvetes näidatud — Chiffres correspondants unis avec des autres comptes.

Panga nimi <i>Dénomination des établissements</i>	P a s s i v a — P a s s i f					
	Osakapitaal <i>Capital</i>	Tagavara ja muud eri- kapitaalid <i>Réserves</i>	Hoiusummad <i>Dépôts</i>	Rediskont ja passiv-laenuid <i>Récompte</i>	Korrespondendid <i>Correspondants</i>	Muud passiva summad <i>Comptes divers de passif</i>
I. Eesti pank— <i>Banque d'Esthonie</i>	250.000.000,—	10.674.154,73	895.079.367,99	—	174.706.723,07	537.014.178,81
1. Eestimaa Toöst. ja Kaub. pank	65.000.000,—	32.080.000,—	194.653.477,40	22.754.799,75	12.784.931,31	45.777.063,71
2. Harju pank	25.000.000,—	1.567.791,80	82.533.262,99	9.100.418,63	116.194.912,74	43.757.138,40
3. Tallinna Krediid pank	10.250.000,—	390.547,32	77.324.281,09	3.744.057,15	7.294.960,17	22.902.319,13
4. Põhja pank	10.000.000,—	637.705,17	49.269.728,63	1.371.827,—	19.681.411,45	29.928.075,54
5. Eesti Laenu pank	10.000.000,—	1.232.699,65	32.439.556,17	13.436.345,61	1.025.887,28	10.150.948,50
6. Tallinna Linnapank	2.000.000,—	272.743,90	36.960.709,03	1.057.741,—	932.753,09	2.940.575,12
7. Tallinna Ahtsia pank	6.000.000,—	—	22.575.850,24	3.332.176,92	24.773,05	939.117,37
8. Eesti Rahvapank	2.000.000,—	23.550,27	4.866.779,09	55.798.276,36	5.888.989,51	2.992.927,51
9. Tallinna Kaupmeeste Disk. ja Laenu pank	5.000.000,—	313.616,50	12.797.736,96	321.099,45	587.567,49	1.783.702,45
10. Tartu pank	1.500.000,—	661.585,33	41.665.748,46	785.490,—	9.018.505,80	3.790.980,08
11. Kauba pank	6.000.000,—	432.374,04	19.085.504,87	2.727.661,31	3.318.554,67	2.815.562,22
12. Tartumaa pank	600.000,—	24.232,76	8.487.069,51	748.419,—	858.145,—	2.383.400,29
13. Pärnu Krediid pank	515.350,—	184.307,26	15.513.049,27	3.218.747,99	11.026.223,77	2.287.516,55
14. Pärnu pank	1.000.000,—	107.941,13	15.860.004,06	2.777.500,—	4.711.578,49	1.076.043,54
15. Sakala pank	5.000.000,—	134.945,18	20.574.547,76	3.560.000,—	3.027.671,30	2.946.722,60
16. Viru pank	1.500.000,—	9.196,24	9.463.560,20	—	2.155.341,41	1.128.921,98
II. Erapangad K o k k u : <i>Banques privées</i>	151.365.350,—	38.073.235,55	644.070.865,73	124.714.560,17	198.472.206,53	177.601.014,99
III. Panga kontonid (5) <i>5 autres banques</i>	56.663.000,—	43.888.371,56	175.860.733,17	28.192.556,63	2.078.579.349,11	1.066.332.302,11
I, II ja III Kokku— <i>Total</i> p. I, II, III	458.028.350,—	92.635.761,84	1.715.010.966,89	147.907.116,80	2.451.758.276,71	1.780.947.495,91
IV. Ühis pangad (82) <i>Banques coopératives</i>	8 576 929,36	3.198.798,77	128.951.923,08	53.599.416,30	19.394.679,03	17.701.577,79
Ü l d s e : — <i>Total:</i>	466.605 279,36	95.834.560,61	1.838.962.889,97	201.506.533,10	2.471.152.957,74	1.798.649.073,70
Vastavad arvud 1. I. 1921 a. <i>Situation au 1. I. 1921</i>	104.231.476,7		1.130.726.779,6	25.185.040,8	683.735.370,5	190.878.498,6

Tab. 14. ÄRISEIS 1922 AASTA 1. MÄRTSIKS.

Situation financière au 1 mars 1922.

Panga nimi Dénomination des établissements	A k t i v a — A c t i f						Bilans Bilan
	Kassajajooks. rahaasutustes Caisse et comptes courants	Panga väärt- paberid, kallid met., vekslid ja muud väärtus- võllisvaluutas Valeurs	Laenuid, veks- lite diskont. Avance et escomptes	Korrespon- dendid Correspon- dants	Muud aktiva summad Comptes di- vers d'actif	6	
I. Eesti pank.— <i>Banque d'Esthonia</i>	I	2	3	4	5	6	
1. Eestimaa Tööst. ja Kaub. pank	286.285.861,77	205.731.578,69	1.797.013.102,29	605.264.402,52	37.148.285,94	2.881.443.231,21	
2. Harju pank.	18.888.202,63	19.602.348,13	294.435.839,20	57.478.492,62	106.354.931,09	496.759.813,67	
3. Tallinna Krediid. pank	10.063.137,75	8.692.797,42	118.130.288,01	189.413.926,54	24.821.106,87	351.121.256,59	
4. Põhja pank.	7.005.412,86	2.802.988,45	108.657.595,87	13.276.154,03	12.855.925,31	144.598.076,52	
5. Eesti Laenu pank	8.119.411,99	748.347,15	72.317.710,78	2.799.616,17	22.013.326,63	105.998.412,72	
6. Tallinna Linnapank.	4.785.892,81	499.098,75	48.318.742,70	271.060,24	25.718.864,42	79.593.658,92	
7. Tallinna Aktsia pank	6.681.449,67	5.574.472,35	25.790.646,88	7.460.307,49	1.431.910,75	46.888.787,15	
8. Eesti Rahvapank.	4.751.061,19	1.352.209,27	23.128.674,26	3.055.566,55	4.143.619,87	36.431.131,14	
9. Tallinna Kaupmeeste Disk. ja Laenu pank.	798.376,88	143.597,98	63.579.131,64	3.673.381,21	1.113.094,51	69.307.582,22	
10. Tartu pank.	1.054.800,83	1.551.878,94	15.489.337,79	445.965,40	1.325.690,64	19.867.673,60	
11. Kauba pank	3.868.098,50	1.685.012,25	20.771.066,05	6.920.209,85	26.956.460,62	60.200.847,27	
12. Tartumaa pank	3.274.624,31	245.304,53	28.958.148,21	2.031.606,14	2.871.616,95	37.381.300,14	
13. Pärnu Krediid. pank.	418.115,21	822.578,00	15.050.195,19	80.894,80	657.691,84	17.029.471,04	
14. Pärnu pank.	1.330.980,71	808.621,86	29.517.885,43	2.261.469,83	1.526.178,48	35.445.136,31	
15. Sakala pank	602.288,26	466.239,00	22.740.183,19	2.164.633,87	1.051.489,04	27.024.833,36	
16. Viru pank	1.860.314,98	415.452,66	32.306.127,94	1.092.436,96	502.457,85	36.676.790,38	
	5.667.044,80	286.458,57	13.627.828,30	301.198,73	2.638.602,06	22.521.132,46	
II. Erapangad <i>Banques privées</i>	79.119.213,38	45.697.400,31	983.319.402,44	292.726.920,42	235.982.966,94	1.586.845.903,49	
III. Panga kontorid (5) <i>5 autres banques</i>	65.081.397,79	1.785.640.118,20	161.725.797,23	1.164.053.199,97	154.385.046,83	3.330.885.560,02	
I, II ja III Kokku— <i>Total p. I, II, III</i>	380.486.472,94	2.037.069.097,20	2.892.058.301,96	2.062.044.522,91	427.516.299,71	7.799.174.694,72	

IV. Ühispankade järele saav. andmed ainult I/II ja I/VII kogutud

Données concernant les banques coopératives sont communiquées seulement au I. I. et I/VII

Panga nimi <i>Dénomination des établissements</i>	P a s s i v a — P a s s i f					
	Osakapitaal <i>Capital</i>	Tagavara ja muud eri- kapitaaliid <i>Réserves</i>	Hoiusummad <i>Dépôts</i>	Rediskont ja passiv-laenuid <i>R'escompte</i>	Korrespon- dendid <i>Correspon- dants</i>	Muud passiva summad <i>Comptes di- vers d'passif</i>
	7	8	9	10	11	12
I. Eesti pank. — <i>Banque d'Esthonie</i>	250.000.000,—	10.674.154,73	1.018.096.396,72	—	538.135.801,85	1.069.536.877,91
1. Eestimaa Tööst. ja Kaub.pank	65.000.000,—	32.080.000,—	206.624.843,77	25.249.942,75	32.215.584,97	135.589.442,18
2. Harju pank.	25.000.000,—	1.567.791,80	95.101.671,52	14.063.789,45	166.772.928,28	48.615.075,54
3. Tallinna Krediid pank	10.250.000,—	390.547,32	79.971.295,94	20.509.013,84	7.578.026,66	25.899.192,76
4. Põhja pank.	10.000.000,—	637.705,17	47.188.343,82	20.641.236,56	1.800.635,45	25.730.489,72
5. Eesti Laenu pank	10.000.000,—	1.232.699,65	35.637.663,34	13.758.959,86	1.977.261,97	16.987.074,10
6. Tallinna Linnapank'	2.000.000,—	272.743,90	39.858.968,51	52.741,00	932.753,09	3.771.580,65
7. Tallinna Aktsia pank	6.000.000,—	—	23.066.308,15	5.639.627,50	490.154,19	1.235.041,30
8. Eesti Rahvapank.	2.000.000,—	23.550,27	4.217.949,21	56.858.257,21	3.198.907,34	3.008.918,19
9. Tallinna Kaupmeeste Disk. ja Laenu pank.	5.000.000,—	176.834,70	8.884.975,44	3.288.078,25	326.342,18	2.191.443,03
10. Tartu pank.	10.000.000,—	1.661.585,33	37.335.800,33	122.362,24	8.386.511,19	2.694.588,18
11. Kauba pank	6.000.000,—	432.374,04	22.352.628,33	1.082.112,89	3.938.432,15	3.575.752,73
12. Tartumaa pank	3.000.000,—	24.232,76	11.977.183,34	508.419,00	969.472,20	550.163,74
13. Pärnu Krediid pank.	1.500.000,—	184.307,26	19.864.567,88	—	12.409.166,80	1.487.094,37
14. Pärnu pank.	1.000.000,—	105.916,46	17.193.667,08	3.142.717,99	4.483.538,82	1.098.993,01
15. Sakala pank	5.000.000,—	134.945,18	22.789.473,66	975.000,00	4.682.277,32	3.095.094,22
16. Viru pank	1.500.000,—	9.195,24	12.824.079,78	3.642.709,96	2.998.446,08	1.546.701,40
II. Erapangad K o k k u : <i>Banques privées</i>	163.250.000,—	38.934.429,08	684.889.420,10	169.534.970,50	253.160.438,69	277.076.645,12
III. Panga kontorid (5) — 5 <i>autres banques</i>	57.100.000,—	43.951.471,56	163.219.294,22	23.892.402,26	2.518.617.584,94	524.104.807,04
I, II ja III Kokku — <i>Total p. I, II, III</i>	470.350.000,—	93.560.055,37	1.866.205.111,04	193.427.372,76	3.304.913.825,48	1.870.718.330,07

IV. Ühispankade järele saav. andmed ainult 1/1 ja 1/VII kogutud.
Données concernant les banques coopératives sont communiquées seulement au 1/1 et 1/VII.

Tab. 15. ÄRISEIS 1922 AASTA 1. APRILLIKS.
Situation financière au 1 avril 1922.

Panga nimi <i>Dénomination des établissements</i>	A k t i v a — A c t i f						Bilans <i>Bilan</i>
	1 <i>Caisse et comptes courants</i>	2 <i>Valeurs</i>	3 <i>Avances et escomptes</i>	4 <i>Correspondants</i>	5 <i>Comptes divers d'actif</i>	6	
I. Eesti pank. — <i>Banque d'Esthonie</i>	279.457,352,05	258.727,940,22	1.885.449,959,95	793.925,483,43	7.934.850,53	3.175.495,586,18	
1. Eestimaa Tööst. ja Kaub. pank	22.741.731,17	21.135.409,76	286.894.018,06	49.047.482,26	63.773.785,10	443.592.426,35	
2. Harju pank	8.265.949,47	7.011.224,56	137.159.691,45	155.458.277,21	24.802.647,10	332.697.789,79	
3. Tallinna Krediid pank	7.137.269,67	2.957.206,95	111.672.093,01	22.921.049,68	17.109.982,83	161.797.602,14	
4. Põhja pank	3.147.968,25	687.522,28	83.729.479,60	3.772.629,73	19.329.197,43	110.666.797,29	
5. Eesti Laenu pank	1.848.646,51	579.335,55	51.268.321,50	160.091,99	21.141.242,01	74.997.637,56	
6. Tallinna Linna pank	8.936.098,09	1.051.959,59	27.416.791,43	10.537.282,56	2.978.428,74	50.920.560,41	
7. Tallinna Aktsia pank	2.097.298,19	1.375.083,96	29.178.969,09	7.893.607,62	4.639.237,31	45.184.196,17	
8. Eesti Rahvapank	595.470,02	138.654,66	63.976.257,26	5.123.176,42	1.035.434,80	70.868.993,16	
9. Tallinna Kaupmeeste Disk. ja Laenu pank	1.257.718,47	1.201.796,96	16.575.271,90	1.431.653,89	1.507.058,35	21.973.499,57	
10. Tartu pank	2.975.608,03	1.489.273,37	26.522.744,95	11.230.582,07	24.712.717,63	66.930.926,05	
11. Kauba pank	4.611.776,71	176.391,28	31.276.704,81	1.102.627,43	3.244.826,62	40.412.326,85	
12. Tartumaa pank	679.527,28	822.573,00	16.616.850,65	65.802,80	749.394,55	18.934.148,28	
13. Pärnu Krediid pank	2.586.473,07	696.757,84	31.640.103,50	2.073.911,—	1.592.060,98	38.589.305,39	
14. Pärnu pank	774.397,71	1.434.887,39	23.425.009,67	2.249.210,67	1.192.680,59	29.076.185,03	
15. Sakala pank	1.033.730,04	325.492,81	35.258.298,92	3.016.098,27	598.209,08	40.231.769,12	
16. Viru pank	2.334.622,21	300.762,57	15.303.786,17	387.538,38	2.775.840,63	21.102.549,96	
17. Valga pank (end. Vast Kred üh.)	1.354.871,22	6.976,83	14.213.781,32	585.223,62	776.979,11	16.937.832,10	
II. Erapangad <i>Banques privées</i>	72.379.155,11	41.391.309,36	1.002.128.112,29	277.056.245,60	191.959.722,86	1.584.914.545,22	
III. Panga kontorid (5) — <i>5 autres banques</i>	29.301.232,02	875.250.076,07	160.846.880,65	1.513.256.326,04	149.196.046,81	2.727.850.561,59	
I, II ja III Kokku — <i>Total p. I, II, III</i>	381.137.739,18	1.175.369.325,65	2.998.424.952,89	2.584.238.055,07	349.090.620,20	7.488.260.692,99	
IV. Ühispankade järele saav. andmed ainult I/I ja I/II kogutud <i>Données concernant les banques coopératives sont communiquées seulement au I/I et I/II</i>							

Panga nimi <i>Dénomination des établissements</i>	P a s s i v a — P a s s i f					
	Osakapitaal <i>Capital</i>	Tagavara ja muud eri- kapitaalid <i>Réserves</i>	Hoiusummad <i>Dépôts</i>	Rediskont ja passiv-laenuid <i>Riescompte</i>	Korrespon- dendid <i>Correspon- dants</i>	Muud passiva summad <i>Comptes di- vers de passif</i>
	7	8	9	10	11	12
I. Eesti pank. — <i>Banque d'Esthonie</i>	250.000.000, —	10.674.154,73	1.128.645.746,71	—	753.510.477,24	1.032.665.207,50
1. Eestimaa Tööst. ja Kaub.pank	65.000.000, —	34.280.000, —	233.224.790,76	25.218.363,75	9.948.663,35	75.920.608,49
2. Harju pank.	25.000.000, —	1.567.791,80	86.403.952,98	30.890.261,62	137.400.766,35	51.435.017,04
3. Tallinna Krediid pank.	10.250.000, —	393.983,72	84.702.292,69	24.785.129,76	9.708.331,28	31.957.864,69
4. Põhja pank.	10.000.000, —	637.705,17	50.385.110,86	21.890.554,32	2.036.208,30	25.717.218,64
5. Eesti Laenu pank	10.000.000, —	1.232.699,65	32.399.167,94	16.353.309,32	1.771.902,15	13.240.558,50
6. Tallinna Linnapank	2.000.000, —	272.743,90	43.639.524,63	52.741,00	932.753,09	4.022.797,79
7. Tallinna Aktsia pank	6.000.000, —	—	27.287.696,26	3.106.469,09	5.832.952,18	2.957.078,64
8. Eesti Rahvapank.	2.000.000, —	23.550,27	5.097.983,32	55.822.275,56	5.521.029,12	2.404.154,89
9. Tallinna Kaupmeeste Disk. ja Laenu pank.	5.000.000, —	313.616,50	10.631.976,98	3.410.078,25	213,78	2.617.614,06
10. Tartu pank.	10.000.000, —	2.201.900,66	43.263.259,85	562.362,24	6.922.735,58	3.980.667,72
11. Kauba pank	6.000.000, —	606.967,87	23.536.657,68	1.213.032,37	6.187.818,10	2.867.840,63
12. Tartumaa pank	3.000.000, —	24.232,76	13.426.177,62	848.419,00	584.693,51	1.050.625,39
13. Pärnu Krediid pank.	1.500.000, —	178.637,26	22.656.598,06	—	12.746.986,25	1.507.088,82
14. Pärnu pank.	1.000.000, —	203.741,69	17.962.151,81	1.882.230,49	7.156.166,99	871.894,05
15. Sakala pank	5.000.000, —	134.945,18	25.734.234,75	3.225.000, —	2.806.495,54	3.331.093,65
16. Viru pank	1.500.000, —	9.195,24	12.142.643,43	3.625.075, —	2.086.247,70	1.739.388,59
17. Valga pank(ene.Vast.Kred.üh.)	1.000.000, —	189.277,68	7.708.599,37	4.352.439,25	2.382.842,14	1.304.673,66
II. Erapangad <i>Banques privées</i>	164.250.000, —	42.270.989,35	740.202.823,99	197.237.741,22	214.026.805,41	226.926.185,25
III. Panga kontorid (5) — <i>autres banques</i>	57.100.000, —	43.951.471,56	165.392.193,10	15.076.898,17	1.981.626.330,33	514.703.668,43
I, II ja III Kokku — <i>Total p. I, II, III</i>	471.350.000, —	96.896.615,64	2.034.240.763,80	212.314.639,39	2.899.163.612,98	1.774.295.061,18

IV. Ühispankade järele saav. andmed ainult 1/I ja 1/VII kogutud.

Données concernant les banques coopératives sont communiquées seulement au 1/I et 1/VII.

Tab. 16. VALUUTA HINNAD TAL

Cours du change à Tal

Valuuta	Börse koosolekute päevad —					
	2	4	6	9	11	13
1 £ (ingl. nael)	ostjad . . . 1485	1485	1470	1465	1465	1462 ¹ / ₂
	müüjad . . . 1490	1490	1475	1469	1470	1465
	tehtud . . . 1490	1490	1480—1475	1472—1469	1465—1470	1465
1 \$ (dollar)	ostjad . . . 336	334	330	327	327	327
	müüjad . . . 337	336	332	330	330	330
	tehtud . . . 337	—	334—332	330	330	329
1 Saksa mark	ostjad . . . 1,20	1,17	1,16	1,13 ¹ / ₂	1,16	1,15
	müüjad . . . 1,20 ¹ / ₂	1,18	1,16 ¹ / ₂	1,14	1,17	1,16
	tehtud . . . —	1,18	1,18—1,16 ¹ / ₂	1,14 ¹ / ₂ —1,13 ¹ / ₂	1,16—1,17	1,16
1 Soome mark	ostjad . . . 6,90	6,90	6,97 ¹ / ₂	6,95	6,90	6,90
	müüjad . . . 6,95	6,95	7,00	6,98	7,00	7,00
	tehtud . . . 6,90	6,95	6,97 ¹ / ₂	6,98	6,90	7,00
1 Rootsi kroon	ostjad . . . 87,00	86,50	85,50	85,25	84,50	84,50
	müüjad . . . 87,25	87,00	86,00	85,50	85,00	85,00
	tehtud . . . —	—	—	85,25	85,00	85,00
1 Daani kroon	ostjad . . . 71,00	71,00	70,25	70,00	70,00	70,00
	müüjad . . . 71,50	71,50	70,75	70,40	70,50	70,50
	tehtud . . . —	—	—	—	—	70,50
1 Tsheho-Sl. kr.	ostjad . . . 6,50	6,50	6,40	6,25	6,20	6,25
	müüjad . . . 6,60	6,60	6,47 ¹ / ₂	6,40	6,30	6,40
	tehtud . . . —	—	—	—	—	—
1 Prants. frank	ostjad . . . 30,75	30,50	30,35	30,00	30,20	30,00
	müüjad . . . 31,00	30,75	30,60	30,30	30,50	30,30
	tehtud . . . —	—	—	—	30,20	30,10
Hollandi gulden	ostjad . . . 128,00	127,50	127,00	126,50	126,25	126,50
	müüjad . . . 129,00	128,50	128,00	127,50	127,25	127,00
	tehtud . . . —	—	—	—	—	—
1 Läti rubla	ostjad . . . 1,29	1,29	1,27 ¹ / ₂	1,29 ¹ / ₂	1,29 ¹ / ₂	1,29
	müüjad . . . 1,31	1,31	1,30	1,31	1,31	1,31
	tehtud . . . 1,29 ¹ / ₂	—	—	1,29 ¹ / ₂	1,29 ¹ / ₂	—
1 Kuld rubla	ostjad . . . 165	165	165	165	165	165
	müüjad . . . —	—	—	—	—	—
	tehtud . . . —	—	—	—	—	—

Märkus: Peale selle said noteeritud aktsiad — „Ilmarine“ (nom. 1000) 6. V. ostjad pank“ (nom. 250) 23. V. ostjad 450.

LINNA BÖRSEL MAI KUUS 1922 a.

linn (Reval) mai 1922.

Les jours du Börse						Keskmsed ostjate hinnad.—Moyen pour les achet.		
16	18	20	23	27	30	Mais 1922 a.	Aprill. 1922 a.	Mais 1921 a.
1462 ¹ / ₂	1462 ¹ / ₂	1462 ¹ / ₂	1462 ¹ / ₂	1462 ¹ / ₂	1460	1467	1486	1222
1467 ¹ / ₂	1467 ¹ / ₂	1465	1465	1465	1465			
1467—1465	1465	1465	1465	1465	1465			
327	327	327	327	327	327	329	336	300 (24.V)
330	329 ¹ / ₂	329 ¹ / ₄	329 ¹ / ₄	329 ¹ / ₂	329 ¹ / ₄			
329 ¹ / ₂ —329	329 ¹ / ₂	329 ¹ / ₄	329 ¹ / ₄	329 ¹ / ₄	—			
1,19	1,13 ¹ / ₂	1,10	1,09	1,11	1,21	1,15	1,19	5,15
1,20	1,14 ¹ / ₂	1,10 ¹ / ₂	1,09 ¹ / ₂	1,12	1,22			
1,19 ¹ / ₂ —1,19	1,14—1,14 ¹ / ₂	1,10 ¹ / ₂	1,08 ¹ / ₂ —1,09	1,13—1,12	1,22			
6,92	6,80	6,80	6,82 ¹ / ₂	6,85	6,85	6,88	6,49	6,51
6,97	6,85	6,87 ¹ / ₂	6,87 ¹ / ₂	6,87 ¹ / ₂	6,87 ¹ / ₂			
6,95	—	—	6,87 ¹ / ₂	6,87 ¹ / ₂	—			
84,00	84,10	84,40	85,00	85,00	84,75	85,04	87,85	71,81
84,50	84,45	84,85	85,50	85,30	85,25			
—	—	84,40	85,25	—	—			
69,75	70,00	70,25	70,00	71,75	71,50	70,46	71,46	57,00 (28 V)
70,25	70,50	70,75	70,35	72,25	71,80			
—	70,00—70,50	—	—	—	—			
6,25	6,25	6,25	6,20	6,20	6,20	6,29	6,47	—
6,40	6,40	6,40	6,35	6,35	6,35			
—	—	—	—	—	—			
29,75	29,90	29,85	29,40	29,75	29,80	30,02	30,91	22,00 (7.V)
30,10	30,20	30,15	29,75	30,00	30,10			
—	—	30,00	29,75	—	—			
126,00	127,00	127,25	127,00	127,50	127,50	127,00	127,75	110,00 (28.V.)
127,00	128,00	128,25	128,00	128,50	128,50			
—	—	—	—	—	—			
1,29	1,29	1,28	1,27	1,27	1,27	1,28	1,28	0,65 (24.V)
1,31	1,31	1,30 ¹ / ₂	1,30	1,30	1,30			
—	—	—	—	—	—			
165	160	160	160	160	160	163	165	125
—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—			

1100, müüjad 1200; „Port-Kunda“ (nom. 100) 20. V. ostjad 325, 23. V. ostjad 325; „Põhja

Tab. 17. TÄHTSAMATE TOIDUAINETE
 Prix de détail des principaux articles

LINNA, ALEVI JA VALLA NIMETUS Villes, bourgs et communes	Jahu ja vilja produktid						Keedu vili				
	Rukki jahu (puud) Farine de seigle (poud)	Nisu jahu (puud) Farine de froment (p.)	Rukkileib (nael) Pain de seigle (livre)	Peenleib (nael) Pain bis (livre)	Naelasai (nael) Pain blanc (livre)	Odratangud (nael) Gruau d'orge (livre)	Kartulid (puud) Pommes de terre (p.)	Peedid (nael) Betteraves (livre)	Kaalikad (nael) Navets (livre)	Kapsad hap. (nael) Choucroute (livre)	Herned kuivat. (nl.) Pois séchés (livre)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Tallinnas	9 nael	12nael	7,3	14,9	17	10,5	56,3	6,8	3	6,5	12
2. Baltiskis	310	—	7,3	15	19	10	50	—	—	—	16
3. Rakveres	310	460	8	—	19,5	10,5	50	—	2	—	10
4. Narvas	335	400	6,8	14,5	18,5	10	54,2	2,5	2,5	10toop	12
5. Paides	315	—	7	12	20	8	50	—	—	10toop	8
6. Haapsalus	285	330	7	12	17,5	8	45	—	—	6,5	10
7. Tartus	315	375	7	11	16,5	12,5	42,5	1,5	2	3,5	15
8. Viljandis	302,5	—	7	12,5	18,5	7,5	37,5	—	1,5	4,5	7,3
9. Pärnus	300	380	6,5	13	18	9	40	1,5	2	4	10
10. Võrus	280	310	7,5	17	20	8	35	—	—	4,5	7
11. Valgas	315	415	8	—	20	9	40	—	—	—	9
12. Petseris	320	360	8	—	20	10	50	—	—	—	8
13. Kuresaares	—	360	6	13,5	20	20toop	—	—	3,5	8 toop	18toop
Keskmiselt linnades: — Moyen pour les villes	301	376,7	7,2	13,5	18,8	9,4	45,9	—	2,4	4,9	10,4
14. Tapa alev (Järva m.)	300	400	7	—	18	7,5	50	3	3	10toop	—
15. Nõmme " (Harju m.)	290	425	7	16	22,5	10	40	5	4	—	—
16. Kärda " (Lääne m.)	—	—	9	—	20	—	32,5	—	—	—	9,5
17. Kihelkonna vald (Saarem.)	—	—	—	—	20	—	40	—	1,5	5	—
18. Leisi " "	—	—	—	—	20	—	35	—	—	—	—
19. Orisaare " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Hellamaa " "	—	—	6	—	22	—	40	—	—	—	—
21. Sindi alev (Pärnu m.)	320	—	7	14	19	—	—	—	—	—	8
22. K.-Nõmme " "	—	400	8,5	—	18	10	40	—	—	4	—
23. Mõisküla " "	325	400	7	12	20	9,5	40	—	—	5	9,5
24. Põltsamaa " (Viljandi m.)	300	400	6,5	12	20	—	32,5	—	2	—	7,5
25. Jõgeva " (Tartu m.)	300	350	7,5	13	17,5	10	45	—	—	7	9
26. Mustvee " "	315	425	7	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Kallaste " "	280	450	—	—	20	8	40	—	—	—	8
28. Elva " "	290	—	7	11	—	—	40	—	—	10toop	8
29. Nuustaku " "	280	320	—	—	—	7	35	—	—	—	7
30. Tõrva " (Valga m.)	280	300	—	—	—	6	33	—	3	3	6
31. Võõbsu " (Võru m.)	290	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—

TURUHINNAD EESTIS, APRILL 1922 a.

d'alimentation en Esthonie, Avril 1922.

Liha ja kala							Rasvad			Piim ja munad		Sool ja suhkur		
Vasikaliha (nael) <i>Veau (livre)</i>	Loomaliha (nael) <i>Boeuf (livre)</i>	Lambaliha (nael) <i>Mouton (livre)</i>	Sealihasoolatud (n) <i>Porc salé (livre)</i>	Seapekk (nael) <i>Lard (livre)</i>	Haugidvärsked (nl.) <i>Brochets (livre)</i>	Heeringad sool. (n.) <i>Harengs salés (livre)</i>	Searasvulatam. (n) <i>Saindoux (livre)</i>	Köögivi (nael) <i>Beurre (livre)</i>	Lauavi (nael) <i>Beurre frais (livre)</i>	Piim rõõsk (toop) <i>Lait frais</i>	Kana munad (paar) <i>Oeufs (paire)</i>	Sool jäme (nael) <i>Sel (livre)</i>	Suhkur tüki (nael) <i>Sucre (livre)</i>	Suhkur peenike (n) <i>Sucre en poudre (liv.)</i>
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
19,4	17,7	27,8	26,8	30,5	25,1	17,5	34,3	73,1	82,6	13,5	14,1	1,8	24,5	18,8
12,5	14	20	24	25	—	14,5	27	55	—	14	10	1,5	26	20
15	15	18,5	25	32	19	14	35	62,5	70	10,5	11	1,5	28	20
13	13,5	—	—	35,5	16,5	18,5	39	70	79	10,5	13,5	2	27	20
14	13,5	16	27,5	30	—	13	35	65	85	10,5	11	2	—	20
12,5	14	20	20	30	13	15	32,5	57,5	70	11	11,5	2	25	19
11,5	14	25	27,5	29	14	—	45	65	75	11	13,5	—	27	19
12	13	15,5	27,5	29	14,5	15	31	60	67,5	9	12	1,6	25,5	19,5
13	14	17,5	24	31,5	20	15	35	62,5	77,5	10,5	14	2	27,5	19,8
10	13,5	—	26	30	12,5	14	35	47,5	62,5	8,5	9	2	28	20,5
13	15,5	17,5	—	32,5	25	17	37,5	62,5	75	12	12	2	27	19
10	14	—	—	35	20	17,5	40	50	60	20	8	1,5	25	20
9	11,5	15	—	—	9	7(tükk)	45	42,5	70	9	11	1,5	32	25
12,7	14,1	19,3	25,4	30,8	17,1	15,5	36,3	59,5	72,8	11,5	11,6	1,8	26,9	20
10	12	12	25	30	20	14	—	65	70	10	8	1	25	19
13	18	21,5	28	29	—	18,5	37,5	70	80	13	11	2	24	19
8,5	11,5	—	—	—	—	14	—	47,5	70	12,5	8	2,5	28	22
9	11	17	21	—	8	—	—	35	—	10	6	2	32	25
7	9	—	17	—	10	—	25	35	40	10	8	1,5	—	25
6	7	—	—	—	11	—	—	42,5	—	—	5,5	—	—	—
7	9	—	22	—	10	—	—	40	60	8	8	1,5	—	22
11	—	—	—	23	—	—	—	65	72,5	10	12,5	—	—	—
7	13	—	22	—	—	15	30	60	—	10	10	—	26	21
11,5	12,5	—	—	—	—	16	30	62,5	—	9	11,5	1,5	26	19,5
10	16	18	20	30	12,5	14	35	52,5	62,5	10	7,5	2	24	20
12	15	—	—	32,5	—	15	—	57,5	75	11	11	1,5	26	19
11	13	—	—	—	16,5	14,5	—	50	60	14	9,5	2,5	28	23
9,5	11	—	—	30	11	18,5	—	55	75	10	10	2,5	27,5	23
10	12	—	—	—	—	14,5	32	55	65	9	12	—	—	—
7	10	—	—	30	—	16	—	55	—	7	10	—	—	—
11	14	—	—	—	16,5	15	30	60	75	10	9	2	30	22
8	10	—	—	30	8	15	33	50	70	10	10	3	30	21

Tab. 18. TÄHTSAMATE TOIDUAINETE
 Prix de détail des principaux articles

LINNA, ALEVI JA VALLA NIMETUS <i>Villes, bourgs et communes</i>	Jahu ja vilja produktid						Keedu villi				
	Rukki jahu (puud) <i>Farine de seigle (poud)</i>	Nisu jahu (puud) <i>Farine de froment (p.)</i>	Rukkileib (nael) <i>Pain de seigle (livre)</i>	Peenleib (nael) <i>Pain bis (livre)</i>	Naelasai (nael) <i>Pain blanc (livre)</i>	Odratangud (nael) <i>Grain d'orge (livre)</i>	Kartulid (puud) <i>Pommes de terre (p.)</i>	Peetid (nael) <i>Betteraves (livre)</i>	Kaalikad (nael) <i>Navets (livre)</i>	Kapsad hap. (nael) <i>Choucroute (livre)</i>	Herned kuivat. (ni.) <i>Pois séchés (livre)</i>
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Tallinnas	9 (n.)	12,5 (n.)	7,2	15,1	17	10,4	53,1	7,4	3	7,1	13,5
2. Baltiskis	360	—	8	16	19	10	45	—	—	5	16
3. Rakveres	350	490	8	15,5	19,5	10	50	4,5	2,5	5	10,5
4. Narvas	347,5	400	7	15	19	10,5	56,3	2,5	2,5	10 (tp.)	12
5. Paides	315	—	7	12	20	8	37,5	—	—	10 (tp.)	8
6. Haapsalus	297,5	400	7	14	17,5	9	50	—	—	7	10
7. Tartus	—	400	8	12,5	16	8,5	50	—	3,5	2,5	8,5
8. Viljandis	305	—	7	12,5	18,5	7,3	37,5	—	—	—	7,8
9. Pärnus	300	380	6,5	13	17,5	9	42,5	—	2	4	10
10. Võrus	315	—	8	17	20	8,5	40	2	3	3,5	8
11. Valgas	295	—	7,5	11,5	18	8	37,5	—	3,5	3,5	6
12. Petseris	370	—	8	—	20	—	35	—	—	—	—
13. Kuresaares	—	400	6,5	14	20	19 (tp.)	—	2,5 (tk.)	4 (tk.)	—	19 (tp.)
Keskmiselt linnades: — <i>Moyen pour les villes</i>	325,5	411,7	7,4	14	18,6	8,3	44,5	3,8	2,9	4,7	10
14. Narva Jões. al. (Viru m.)	375	480	8	—	15	10	60	—	—	4	10
15. Jõhvi " "	350	—	8	—	18	12	—	3,5	2,5	6	12
16. Kunda " "	320	340	7,5	—	20	7,5	50	—	—	—	9
17. Tapa "(Järva m.)	320	—	7,5	—	20	10	40	5	2,5	—	10
18. Kärkla "(Lääne m.)	—	—	9	—	20	12	35	—	—	—	9,5
19. Kihelkonnavaid (Saarem.)	—	—	7	—	18	—	40	—	—	3	10
20. Leisi " "	—	—	—	—	20	—	35	—	—	—	7
21. Orisaare " "	240	—	—	—	—	—	38	—	—	—	—
22. Hellamaa " "	220	—	—	—	22	—	30	—	—	—	—
23. Sindi alev (Pärnu m.)	320	—	6,5	13	19	—	—	—	—	—	—
24. Mõisküla " "	325	350	7	12	20	9	37,5	—	—	—	9
25. Jõgeva " (Tartu m.)	325	—	7,5	13	18,5	7,5	40	—	—	—	—
26. Kallaste " "	335	450	—	—	21	9	35	—	—	—	9
27. Elva " "	310	—	7	—	—	7	45	—	—	5	9
28. Nuustaku " "	300	350	—	—	—	7	30	—	—	—	—
29. Tõrva " (Valga m.)	300	—	—	—	—	7	30	—	—	2	—
30. Antsla " (Võru m.)	350	420	8,5	12,5	24	12	35	—	—	—	8
31. Võõbsu " "	300	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—

TURUHINNAD EESTIS, MAI 1922 a.

d'alimentation en Esthonie, Mai 1922.

Liha ja kala								Rasvad			Piim ja munad		Sool ja suhkur		
Vasikaliha (nael) <i>Veau (livre)</i>	Loomaliha (nael) <i>Boeuf (livre)</i>	Lambaliha (nael) <i>Mouton (livre)</i>	Sealiha soolatud (n) <i>Porc salé (livre)</i>	Seapekk (nael) <i>Lard (livre)</i>	Haugid värsked (n.l.) <i>Brochets (livre)</i>	Heeringad sool. (n.) <i>Harengs salés (livre)</i>	Searasvulatam. (n) <i>Saindoux (livre)</i>	Köögivõi (nael) <i>Beurre (livre)</i>	Lauavõi (nael) <i>Beurre frais (livre)</i>	Piim rõõsk (toop) <i>Lait frais</i>	Kana munad (paar) <i>Oeufs (pair)</i>	Sool jäme (nael) <i>Sel (livre)</i>	Suhkur tüki (nael) <i>Sucre (livre)</i>	Suhkur peenike (n) <i>Sucre en poudre (liv.)</i>	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
17,9	18,7	28,1	30	34,4	20,8	17,8	35,5	58,8	70,4	16,8	9,4	1,8	24,9	18,7	
15	15	23	25	27	14	13,5	30	52,5	72,5	11,5	8	1,5	26	20	
13,5	15	21	26	32	16	15	34	52,5	65	9,5	7	1,5	28	19,5	
13	17,5	22,5	—	37,5	15	18,5	40	65	72,5	11,5	8,5	2	26	20	
14	13,5	16	27,5	30	—	15,5	35	55	85	10,5	5,5	—	—	20	
12	15	18	30	32,5	12	17,5	37,5	50	77,5	11	7,5	—	27	19,5	
11	14	20,5	31,5	37,5	10,5	—	37,5	50	65	10,5	8	—	—	—	
11	13	—	27,5	29,5	13	17	31	47,5	57,5	8,5	7	—	25,5	19,5	
12	16	19	26	32,5	13,5	14,5	37,5	57,5	72,5	10,5	6	—	27,5	19,5	
11	14	—	23,5	29	15	16	35	45	62,5	10	6,5	—	28	20	
11	16,5	18	30	—	14	17	35	60	70	11,5	6	—	27	20	
13	14	—	31	35	10	17	38	45	60	—	5	—	24	21	
11	12,5	15	22,5	35	10	7(tükk)	40	37,5	70	9	7	—	30	23	
12,7	15	20,1	27,5	32,7	13,6	16,3	35,8	51,9	69,3	10,9	7	1,9	26,7	20,1	
12	—	—	30	35	9	18	—	75	80	10	—	1,5	—	20	
12	16,5	20	27	30	12	17,5	30	65	75	9	7	—	25	20	
11	14,5	—	25	30	—	15	30	50	55	11	7	1,5	26	20	
11,5	18	20,5	—	30	18	15,5	35	45	62,5	9	8,5	1,5	26	18,8	
—	11,5	—	—	—	13	14	—	47,5	70	12,5	8	2,5	28	21	
12	10	16	25	—	8	—	—	45	—	10	7	2	28	24	
8	7	10	—	—	9	15	25	—	—	8	8	1,5	—	25	
6	7	—	—	—	11	—	—	40	—	10	6	—	—	23	
—	7	—	22	—	10	—	—	50	—	—	—	1,8	—	23	
12,5	17	—	—	25	—	—	30	55	60	9,5	6,5	—	—	—	
7,5	12,5	—	23,5	—	15	16,5	—	55	—	10	5,5	1,5	26	19	
10	15	18	—	30	12	15	35	45	69	11	7	1,5	26	19	
10	12	—	27,5	30	7	16,5	37,5	47,5	—	11	6	2,5	28	22	
11	13	—	22	28	—	14	35	50	60	10	8	—	—	—	
9	—	—	—	—	10	—	—	45	—	7	8	—	—	—	
8	16	—	25	35	15	16	—	50	65	10	4,5	—	—	21	
10	15	15	20	30	15	16,5	—	50	65	8	7,5	—	—	21	
8	10	—	25	28	8	15	33	50	70	10	6	2,5	30	21	

Tab. 19. E. V. RAHANA LIIKUMAS OLEVATE KASSATÄHTEDE SUMMA.

Circulation fiduciaire en Esthonie (Esth. marks).

S U M M A (Emk.)		Summade võrdlus 1/XII 1921. liikumas olnud summaga, mis 100% arvatud.
1/XII 1921	2.741.984.358,65	100%
1/I 1922	2.757.181.270,15	100,6 „
1/II „	2.799.094.870,15	102,1 „
1/III „	2.763.499.070,15	100,8 „
1/IV „	2.880.552.902,80	105,1 „
1/V „	2.870.730.307,65	104,7 „
1/VI „	2.784.648.702,55	101,6 „

Tab. 20. EESTI PANGA ÄRISEIS 1922 AASTAL.

Banque d'Esthonie en 1922.

	1/I. 1922 a.	1/III. 1922 a.	1/V. 1922 a.	1/VI. 1922 a.
Aktiva — Actif				
Kassa ja jooksev arve — Caisse et comptes courants.	151.531.167,06	236.285.861,77	283.694.903,04	307.604.948,64
Hoiusummad väljamaal — Dépôts à l'étranger . . .	39.606.846,—	109.806.846,—	235.204.616,—	551.073.384,55
Välisvaluuta — Valeurs et- trangères	81.944.238,69	182.569.061,69	192.211.761,13	217.670.402,56
Väärtpaberid — Valeurs . . .	7.125.735,—	7.105.185,—	7.400.785,—	7.845.985,—
Laenud — Avances	1.359.642.089,18	1.813.070.434,29	2.047.646.949,02	2.100.116.258,33
Korrespondendid — Corres- pondants	208.080.007,40	495.457.556,52	892.994.226,78	842.486.766,80
Mitmesugused arved — Comptes divers	19.544.341,27	37.148.285,94	15.494.095,42	17.597.421,—
	1.867.474.424,60	2.881.443.231,21	3.674.647.336,39	4.044.395.166,88
Passiva — Passif				
Põhikapitaal — Capital . . .	250.000.000,—	250.000.000,—	250.000.000,—	250.000.000,—
Tagavarakapit. — Réserves . .	10.674.154,73	10.674.154,73	37.770.710,41	37.770.710,41
Pangatähed — Billets de banque	350.000.000,—	700.000.000,—	700.000.000,—	700.000.000,—
Hoiusummad, jooksv. arvel— Dépôts	895.079.367,99	1.018.096.396,72	1.384.673.413,52	1.440.802.363,88
Korrespondendid — Corres- pondants	174.706.723,07	341.446.359,99	521.781.690,35	727.733.055,43
Akkreditiiivid — Créditeurs . .	34.037.119,61	196.428.011,46	98.359.447,76	62.532.850,81
Garantiid	—	—	311.872.377,37	437.459.576,96
Renteid — Caisses d'épar. . . .	—	191.689.441,86	304.376.611,58	328.713.649,59
Mitmesugused arved — Comptes divers	17.494.280,81	37.626.088,06	65.813.085,40	59.382.959,80
1921 a. kasu — Bénéfice de l'exercice 1921	135.482.778,39	135.482.778,39	—	—
	1.867.474.424,60	2.881.443.231,21	3.674.647.336,39	4.044.395.166,88

KESKBÜROOS PEALE Nr. 4 ILMUMIST SAADUD STATISTILINE
KIRJANDUS.

Ouvrages et publications, recues par le Bureau Central en mai et juin.

Rahvusvahelised väljaanded.

Monthly Bulletin of Statistics (of League of Nations) april,
may 1922.

Recueil de Coefficients et d'Equivalences (Inst. Inter. d'Agr.)
L'Europa Orientale. (Rivista mensile dell'Instituto per
L'Europa Orientale.) Nr. I—IV.

Recueil mensuel de l'Institut. Intern. du Commerce Nr. 3, 1922.

Bulletin de Statistique agricole et commerciale de l'Institut. Inter.
d'Agriculture Nr. 1—6, 1922.

Eesti.

Naroova veejõu kasutamise kava.

Eesti Arst Nr. 5—7, 1922.

Eesti Pank 1919—1921.

Daani.

Vareomsaetningen med udlandet, mars, april, maj 1922.

Statistiske Efterretningen, maj 1922.

Detailjoriser, april 1922.

Kreaturholdet og Anvendelsen of Landbrugsarealet 1921.

Hollandi.

Maandschrift van het Centraal Bureau voor de statistiek, april,
mai, juni 1922.

Bijdragen tot de statistiek van Nederland 1919, 1920.

Läti.

Latvijas arejā tirdzniecība 1920.

Latvijas semes ihpaschumi.

Latvijas pirmās tautas skaitisanas rezultāti 1920.

Lauksaimniecības brivrātīgo korespondentu rokas gramata 1922.

Valsts Adressu Kalendras 1922.

Latvija zeme un eedzivotaji.

Latvijas statistiska gada grāmata 1920.

„ bessemneeku registrazijas rezultati.

„ satwersmes Sapulzes vehleschaira rezultati.

- Leedu.** Visa Lietuva, 1922.
Lietuvos riksris, Nr. 1 1921. Nr. 2, 3, 1922.
- Prantsuse.** Banque Nationale Francaise du Commerce exterieur Nr. 4, 5 1922.
Resultats statistiques du recensement general de la population
(effectue le 5 Mars 1911) Tom I, 1—4 partie, Tom. II.
L'Exposition Nationale Coloniale de Marseille 1922.
- Poola.** Statistique du Travail (Revue mensuelle, mars, avril-mai 1922.)
Revue mensuelle de statistique. Tome V, fascicule 2. 1922.
- Italia.** Rivista mensile della citta di Venezia (dell'Ufficio Comunale di
Statistica) Nr 4, 5 1922,
Bolletino mensile dell'Ufficio del Lavoro e della statistica di
Torino Nr. 3, 4 1922.
L'Economista 4—11, 18, 25 Giugno 1922.
L'Italia Economica nel 1920. R. Bachi.
- Rootsi** Fiske ar 1920.
Domstalarnas och de exekutiva Myndigheternas verksamhet
1915—1916.
Sweden Economic Review Nr. 2, 1922.
Folkmängden inom Administrativa områden den 31 December
1920, 1921.
Fattigravden 1920.
Allman Sparbanksstatistik 1920.
Statistisk Årsbok for Sveriges 1922.
Uppgifter om Bankerna 1922. 30. IV. 31. V.
Statistisk Årsbok för Stockholm Stad 1921.
Sveriges in-och Utförsel, april 1922.
Statistisk Manadsskrift N. 1—5 1922.
- Saksa.** Die Volkzählung im Deutschen Reiche am 1 Dezember 1910 I. u II,
Nachrichtendienst. Bankengemeinschaft Darmstädter-National-
bank. Nr. 1—20. 1922.
Der Osten, Nr. 34—40, 1922.
Vierteljahrshäfte zur Stat. d. Deutschen Reichs, 4 Heft 1921.
Deutsches Statistisches Zentralblatt Nr. 1—2 1922.
- Soome.** Suomen kolmanuet kaupunkipäiväit, 1920.
Monthly Bulletin of Bank of Finlande Nr. 4—5, 1922
Sosialinen Aikakauskirja Nr. 5, 6, 1922.
Suomen kunnalislehti Nr. 1—2, 1922.
- Ameerika.** Federal reserve Bulletin, january, february, march, april, may 1922.
Commerce Reports, June 1922.

V.

RAHVUSVAHELISED STATISTILISED
ANDMED

STATISTIQUE INTERNATIONALE

Tab. 1. SÜNDIVUS, SUREVUS ja SÜNDIVUSE ÜLEKAAL (LOOMULIK JUURE
Naissances, décès et l'excédent de

Riigid	Sündivus								Surevus		
	1876— 1885	1886— 1895	1896— 1905	1908— 1913	1916	1917	1918	1919	1876— 1885	1886— 1895	1896— 1905
Austria	38,4	37,6	36,4	31,9	—	—	14,4	—	30,3	28,4	24,9
Belgia	31,7	29,5	28,8	23,4*	—	—	11,4	—	21,4	20,4	17,8
Bulgaaria	—	36,7 ¹	40,9	41,0 ²	—	—	—	—	—	23,3 ¹	23,2
Daani	32,1 ³	31,0 ⁴	28,4	27,1	24,4	23,7	24,3	22,7	19,2 ³	18,7 ⁴	15,5
Hispaania	36,2 ⁵	35,7 ⁶	34,7 ⁷	32,1	28,9	28,8	29,6	28,2	31,6 ⁵	30,4 ⁶	27,4 ⁷
Hollandi	35,9 ³	33,6 ⁴	32,2 ⁸	29,1	26,5	26,0	24,8	24,2	22,7 ³	20,4 ⁴	17,1 ⁸
Iiri	24,7	22,9	23,3	23,1	21,1	19,9	20,0	20,5	18,3	18,2	17,9
Inglise	34,2	30,9	28,6	24,9	21,6	17,8	17,7	18,5	20,0	18,8	16,8
Islandi	31,4	31,0	28,9 ⁹	26,2	—	26,3	26,4	—	24,5	19,5	17,2 ⁹
Itaalia	37,3 ¹⁰	36,6	33,2	32,4	—	—	—	—	28,4 ¹⁰	26,2	22,4
Norra	31,3 ¹¹	30,4	29,2 ¹	26,0	24,2	25,1	24,8	22,5	17,3 ¹¹	17,0	15,0
Portugaali	—	32,0	31,2	34,6 ¹²	—	—	—	—	—	21,7	20,7
Prantsuse	24,9 ¹⁰	22,8	21,8	19,5	—	—	12,0	12,3	22,5 ¹⁰	22,3	20,4
Rootsi	29,8	28,1	26,4	24,4	21,2	20,8	20,3	19,6	17,8	16,5	15,8
Rumeenia	44,4 ¹³	45,7 ⁴	40,5 ⁸	43,1 ¹⁴	—	—	—	—	26,7 ¹³	33,0 ⁴	26,9 ⁸
Saksa	38,0	36,5	35,2	29,5	—	—	—	—	25,8	23,9	20,6
Schoti	33,8	31,0	29,4	26,2	22,8	20,1	20,2	21,7	20,0	19,0	17,4
Schveitsi	30,0	27,8 ¹⁵	28,2	24,7	18,7	18,2	18,4	—	22,1	20,5 ¹⁵	17,8
Serbia	42,7 ³	43,4	39,7	38,2*	—	—	—	—	29,8 ³	27,4	23,8
Soome	36,2	33,0	32,0	29,5	24,0	24,3	23,8	—	22,4	20,2	18,8
Ungari	44,4	42,5	38,3	36,0	—	—	—	—	35,1	31,8	27,0
Vene	—	49,0 ¹⁶	45,4 ¹⁷	45,6 ¹⁸	—	—	—	—	—	36,2 ¹⁶	29,4 ¹⁷

Kokkuseadmiselpruugitud 1876—1913 a. „Annuaire International de Statistique“, 1916
 *) 1909—1912, ¹) 1888—1892, ²) 1910—1911, ³) 1875—1884, ⁴) 1885—1894, ⁵) 1878—1887,
 —1913, ¹³) 1883—1885, ¹⁴) 1912—1913, ¹⁵) 1886—1891, ¹⁶) 1891—1895, ¹⁷) 1896—1897, ¹⁸) 1906—1909.

KASV) EUROOPA RIIKIDES 1876—1919 A. (lga tuhane elaniku peale).

naissance dans les pays d'Europe.

					Sündivuse ülekaal (— surevuse ülekaal)							
1908— 1913	1916	1917	1918	1919	1876— 1885	1886— 1895	1896— 1905	1908— 1913	1916	1917	1918	1919
21,5	—	—	27,3	—	8,1	9,2	11,5	10,4	—	—	—12,9	—
15,7*	—	—	21,0	—	10,3	9,1	11,0	7,7*	—	—	—9,6	—
22,4 ²	—	—	—	—	—	13,4 ¹	17,7	18,6 ²	—	—	—	—
13,2	13,4	13,3	13,1	13,1	12,9 ³	12,3 ⁴	13,9	13,9	11,0	10,4	11,2	9,6
22,8	21,3	22,3	33,6	23,2	4,6 ⁵	5,3 ⁶	7,3 ⁷	9,3	7,6	6,5	—4,0	5,0
13,9	12,9	13,1	17,1	13,2	13,2 ³	13,2 ⁴	15,1 ⁸	15,2	13,6	12,9	7,7	11,0
16,9	16,5	16,8	18,0	18,0	6,4	4,7	5,4	6,2	4,6	3,1	2,0	2,5
14,1	14,0	14,4	17,6	13,8	14,2	12,1	11,8	10,8	7,6	3,4	0,1	4,7
14,8	—	11,8	16,1	—	6,9	11,5	11,7 ⁹	11,4	—	14,5	10,3	—
20,4	—	—	—	—	8,9 ¹⁰	10,4	10,8	12,0	—	—	—	—
13,6	13,6	13,4	16,7	13,7	14,0 ¹¹	13,4	14,2	12,4	10,6	11,7	8,1	8,8
20,5 ¹²	—	—	—	—	—	10,3	10,5	14,1 ¹²	—	—	—	—
18,6	—	—	23,6	18,5	2,4 ¹⁰	0,5	1,4	0,9	—	—	—11,6	6,2
14,0	13,6	13,4	18,0	14,4	12,0	11,6	10,6	10,4	7,6	7,4	2,3	—5,2
24,7 ¹⁴	—	—	—	—	17,7 ¹³	12,7 ⁴	13,6 ⁸	18,4 ¹⁴	—	—	—	—
16,5	—	—	—	—	12,2	12,6	14,6	13,0	—	—	—	—
15,5	14,6	14,3	16,1	15,3	13,8	12,0	12,0	10,7	8,2	5,8	4,1	6,4
15,2	12,9	13,2	19,0	—	7,9	7,3 ¹⁵	10,4	9,5	5,8	5,0	—0,6	—
23,7*	—	—	—	—	12,9 ³	16,0	15,9	14,5*	—	—	—	—
16,4	16,5	17,6	28,5	—	13,8	12,8	13,2	13,1	7,5	6,7	—4,7	—
24,6	—	—	—	—	9,3	10,7	11,3	11,4	—	—	—	—
28,9 ¹⁸	—	—	—	—	—	12,8 ¹⁶	16,0 ¹⁷	16,7 ¹⁸	—	—	—	—

—1919. Statistisk aarbok for Norge (1920), ja „Statistisk aarvog (Danmarks) 1921.

6) 1888—1897, 7) 1898—1903, 8) 1895—1904, 9) 1897—1906, 10) 1877—1886, 11) 1881—1885, 12) 1910

Tab. 2. MALMI ja TERASE PRODUKTSIOON TÄHTSAMATES MAAILMA RIIKIDES 1913—1922 a. (tonnides).
Production de l'acier et de la fonte dans les différents pays 1913—1922 (ton.)

Riigid	1921						1920						1913					
	Tervel aastal 12 mois.		Keskml. kuus. Moyenne mensuell.		Tervel aastal 12 mois.		Keskml. kuus. Moyenne mensuell.		Tervel aastal 12 mois.		Keskml. kuus. Moyenne mensuell.		Tervel aastal 12 mois.		Keskml. kuus. Moyenne mensuell.			
	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers	Malm.—Fonte	Teras.—Aciers		
Austraalia .	352.365	—	—	—	86.096	7.175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Belgia .	825.000	68.750	760.000	63.300	1.092.516	91.043	2.306.028	192.169	2.484.696	207.058	4.325.688	360.474	—	—	—	—		
Greeka .	—	—	—	—	44.340	3.695	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hispaania .	—	—	—	—	—	—	—	—	424.774	35.398	241.995	20.160	—	—	—	—		
Inglise .	2.700.000	225.000	3.700.000	308.300	8.007.900	678.000	9.056.800	767.000	10.428.000	869.000	7.908.000	659.000	—	—	—	—		
Itaalia .	—	—	—	—	423.500	35.300	—	—	427.000	35.580	989.000	82.500	—	—	—	—		
Jaapan .	—	—	—	—	168.729	14.060	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kanaada .	626.000	51.660	426.104	53.263	984.000	82.000	1.128.000	94.000	1.020.000	85.000	1.056.000	88.000	—	—	—	—		
Luksemburg	960.000	80.000	760.000	63.300	693.000	57.700	570.000	47.500	2.500.000	208.300	1.300.000	108.300	—	—	—	—		
Lõuna Aifrika	—	—	—	—	50.000	4.165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Prantsuse .	3.200.000	250.000	2.900.000	241.600	3.312.000	276.000	2.964.000	247.000	5.208.000	434.000	4.416.000	368.000	—	—	—	—		
P.Am.-Ü.-R.	16.750.000	1.395.900	20.100.000	1.675.000	36.924.000	3.077.000	40.704.000	3.392.000	31.476.000	2.623.000	31.812.000	2.651.000	—	—	—	—		
Rootsi .	—	—	—	—	452.300	37.700	485.600	40.460	730.200	60.850	749.400	62.450	—	—	—	—		
Saksa .	7.500.000	625.000	9.000.000	750.000	—	—	7.710.000	—	12.888.000	1.074.000	15.312.000	1.276.000	—	—	—	—		
Tcheho-Slov.	—	—	—	—	—	—	972.976	81.081	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vene . . .	—	—	—	—	174.730	84.230	888.533	77.370	4.600.000	383.000	4.015.000	334.500	—	—	—	—		

Kokkuseatud „Recueil mensuel de l'Institut International du Commerce“ 1921 ja 1922 a. numbrite andmetel.

Tab. 3. LOOMADE ARV LĀTIMAAL 1921 a. (tuhandetes)
Bétail en Lettonie en 1921 (en milliers).

Kreisid <i>Dénomination des districts</i>	Hobused <i>Chevaux</i>	Sarvloomad <i>Bétail à cornes</i>	Lammad <i>Brebis</i>	Sead <i>Porcs</i>
1	2	3	4	5
Rīga	21	71	62,5	35
Cēcis	25	96	115	43
Valmēra	19	73	122	50
Valka	21	81	109	44
Livonie	86	321	408,5	172
Liépaņa et Aizpūte	20	49	89,5	33
Ventspils	8,5	22,5	39	13
Kouldīga	11,5	34	57	20
Talsi	11	31	60	20
Courlande	51	136,5	245,5	86
Toukoume	9	27	44	15
Yelgava et Baouske	23	56	71	45,5
Yaouyelgava	11,5	31	29	19,5
Jlilouxtē	11	21	24	16
Zemgāle	54,5	135	168	96
La Courlande et la Zemgāle	105,5	271,5	413,5	182
Daougavpils	33	60	93	43
Rēzēkne	24,5	57	92	35
Loudza	33,5	90	125	50
Latgāle	91	207	310	128
Kokku Lātimaa Lettonie	282,5	799,5	1.132	482

Tabel on Lāti Statistika Büroo poolt saadetud.

Tableau est communiqué par le Bureau de statistique de Lettonie.

Tab. 4. LOOMADE ARV DAANIMAAL 1893–1921.*)
Effectif du bétail en Danemark (1893–1921).

15 juulil	Hobused	Sarvloomad	Sead	Lammad	Kitsed	Kanad ja kanapojad
1893	411	1696	829	1247	25	5856
1898	449	1745	1168	1074	32	8767
1903	487	1840	1457	877	39	11555
1909	535	2254	1468	727	40	11816
1914	567	2463	2497	515	41	15140
1919	558	2188	716	509	44	12134
1920	563	2286	1008	504	45	13987
1921	557	2355	1327	484	47	17185

*) Algallikas: Kreaturholdet og anvendelsen of landbrugs arealet 1921 (Stat. meddelelser 4,64,2)

Tab. 5. ELUKALLIDUSE INDEKS-NUMBRID MAAILMAS

Nombres-indices du cont de la vie

Riigid	Austria	Belgia	Daani	Helveet- sia	Hollandi	Inglise	Itaalia	Norra	Poola	Prantsuse	Rootsi	Saksa	Soome	Austra- lia	Briti India	Kanada	Lõuna Afrika	Uus Merema-	P.-A. Chhis- indid
Missugune indeks aluseks pandud 1)	Ametlik indeks	Ametlik ind. 59linnajaoks	Ametlik ind. 100lin. jaoks	Ind. võetud 23linnajaoks	Ind. Amster- dami jaoks	Ametlik ind. 630 lin. jaoks	Ametlik ind. Rooma jaoks	Ametlik ind. 31linnajaoks	Ametlik ind. Varsavi jaoks	1. jaan. 30. juun. 1914 a.	Ametlik ind. 40linnajaoks	Ametlik ind. 47linnajaoks	Ametlik ind. 20linnajaoks	Ametlik ind. 30linnajaoks	Ametlik ind. Bombayjaok.	Ametlik ind. 60. ja kohaj. 1914 a.	Ametlik ind. 9 linna jaoks	Ametlik ind. 25linnajaoks	Tööstusbröo Board, indeks
Reg. mille kal- lidus 100-ks arvatud	Juuli 1914 a.	April 1914 a.	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.	Märts 1920 a.	Juuli 1914 a.	1. jaan. 30. juun. 1914 a.	Juuli 1914 a.	Jaanuar 1914 a.	1. jaan. 30. juun. 1914 a.	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.	1914	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.	Juuli 1914 a.
1920	—	453	262	245	—	252	313	—	—	—	270	842	911	167	189	190	155	149	205
August	—	463	—	253	—	256	316	—	—	—	—	795	991	—	191	188	156	150	—
September	—	471	—	253	—	261	325	331	—	363	—	777	1.030	—	192	186	158	152	—
Oktoober	—	477	—	262	—	264	348	—	—	—	281	827	1.063	—	193	187	161	154	—
November	—	476	—	258	—	276	369	—	—	—	—	872	1.085	163	186	185	161	155	193
Detsember	—	468	—	249	104	269	378	333	11.173	370	—	916	1.103	166	181	181	155	157	—
1921	6.700	450	264	243	—	265	374	—	14.084	—	271	944	1.065	161	169	153	159	181	176
Jaanuar	—	434	—	237	—	251	379	—	17.024	—	—	901	1.013	—	162	175	149	160	—
Veebruar	8.100	411	—	234	98	241	384	301	17.974	338	—	901	1.027	160	168	147	147	160	169
Märts	—	399	—	231	—	233	411	—	17.244	—	249	894	1.008	160	165	144	159	168	166
April	—	389	—	212	—	238	396	—	17.909	—	—	880	1.012	167	161	141	159	166	166
Mai	9.800	384	—	210	67	219	390	302	20.270	307	—	896	1.051	173	153	136	158	162	162
Juuni	—	379	237	214	—	219	387	—	25.709	—	236	963	1.139	177	152	133	157	163	163
Juuli	—	384	—	209	—	222	391	—	30.407	—	—	1.045	1.175	180	155	130	156	162	162
August	—	386	—	206	93	230	400	296	39.817	295	—	1.062	1.205	185	158	130	155	165	165
September	20.500	391	—	200	—	210	415	—	48.656	—	231	1.146	1.208	183	155	128	155	164	164
Oktoober	—	394	—	198	—	203	423	—	47.628	—	—	1.397	1.162	182	153	127	153	163	163
November	—	393	—	192	89	199	423	263	46.740	297	—	1.550	1.103	179	152	124	152	163	163
Detsember	59.400	387	212	189	—	192	430	—	46.883	—	216	1.640	1.124	173	152	122	151	161	161
1922	—	380	—	179	—	188	426	—	48.085	—	—	1.989	1.120	165	149	120	150	168	168
Jaanuar	—	371	—	177	—	186	—	266	52.358	291	—	2.302	1.107	165	148	120	150	168	168
Veebruar	77.800	367	—	167	—	182	420	—	—	—	195	3.462	—	162	146	122	151	168	168
Märts	87.200	367	—	167	—	181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	155
April	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) „Linnade“ all ka mitmel pool alevikud arvatud.

Tab. 6. EN-GROS KAUPADE INDEKS-NUMBRID.

Nombres-indices des prix de gros

Riigid	Belgia	Bulgaria	Dani	Helveetsia	Hollandi	Inglise	Itaalia	Norra	Poola	Prantsuse	Rootsi	Rumeenia	Saksa	Soomes	Austraalia	India	Egiptus	Jaapan	Kanada	Lõuna-Aafrika	P.-Am.-Bureau of Labor Ind.		
Missugune indeks aluseks pandud	Majandus-min. ind.	Ametlik ind.	"Finanz-ti-kunde" ind.	"Neue Zürcher Ztg." (Dr. Lorenz) ind.	Ametlik ind.	"Economist" ind.	Prof. Bach'i ind.	"Ökonomisk Revue" ind.	Ametlik ind.	Ametlik ind.	Ametlik ind.	Ametlik ind.	Ametlik ind.	Kommerskolle-avaldatav ind. (Stockholm)	Ametlik ind.	Melburne jaoks	Ametik ind.	Kalkuta jaoks	Ametik ind.	Kairo ind.	Jaapani panga ind.	"Mitchell" ind.	1913
Reg. mille kalidus 100-ks arvatud	Aprill 1914	1913	Juul 1912	Juul 1914	1913	1913	1913	1. jaan 1914	Jaanuar 1914	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913	1913
1919 aastal	(1)	—	—	—	299	285	366	—	(1)	356	(1)	—	—	981	—	—	—	—	—	—	225	240	212
1920 "	—	—	—	—	281	283	624	382	—	510	—	—	—	1.384	—	—	—	—	—	—	299	258	243
Jaanuar 1921	—	2.392	341	238	213	209	642	344	—	407	272	—	—	1.156	205	205	178	201	177	204	177	194	177
Veebruar	—	2.135	290	230	197	192	613	319	—	376	256	—	—	1.264	201	174	180	195	165	180	195	165	167
Märts	—	2.437	280	219	188	189	604	312	—	360	249	—	—	1.258	185	175	171	191	158	171	191	158	162
Aprill	—	2.006	270	208	176	183	584	297	—	347	239	—	—	1.326	179	183	172	190	155	172	190	155	154
Mai	—	1.945	257	186	182	182	547	294	—	329	230	—	—	1.308	174	184	170	191	147	170	191	147	151
Juuni	—	1.680	284	185	182	179	509	294	—	325	223	—	—	1.366	170	178	161	192	142	161	192	142	148
Juuli	—	1.721	265	179	176	178	520	300	—	330	216	—	—	1.428	167	183	159	197	139	159	197	139	148
August	—	1.730	256	177	180	179	542	297	—	331	211	—	—	1.917	168	184	158	199	138	168	199	138	152
September	—	1.758	224	181	180	183	580	287	60.203	344	201	—	—	2.067	168	187	169	207	137	169	207	137	152
Oktoober	—	2.052	202	184	169	170	599	286	65.539	331	194	—	—	2.460	164	184	180	219	135	180	219	135	150
November	—	2.061	186	182	165	166	595	276	58.583	332	189	—	—	3.416	158	180	171	214	133	171	214	133	149
Detsember	—	2.155	188	178	165	162	595	269	57.046	325	188	—	—	3.487	155	180	160	209	135	160	209	135	149
1922	—	2.172	178	176	161	159	577	260	59.231	314	180	—	—	3.665	152	178	—	206	132	—	206	132	148
Jaanuar	—	2.272	177	171	163	168	563	253	63.445	306	178	—	—	4.103	152	179	152	204	133	152	204	133	151
Veebruar	—	2.287	182	171	161	160	533	240	73.465	307	178	—	—	5.433	151	182	153	201	131	153	201	131	152
Märts	—	—	178	163	161	169	527	236	—	314	—	—	—	6.355	—	—	—	198	132	—	198	132	152
Aprill	—	—	177	161	—	163	—	231	—	317	—	—	—	6.574	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juuni	—	—	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Parandatud numbrid

Tab. 7. TURUHINDADE INDEKS-NUMBRID VÄLISRIIKIDES 1921—1922.
Nombres indices des prix de détail à l'étranger.

Riigid	Riigid, kus turuhinnad langemistenditsi avaldavad														Riigid, kus turuhinnad tõusmisel on										
	Belgia	Daani	Hollandi	Inglise	Norra	Prantsuse	Rootsi	Schveitsi	Soome	Austraalia	Britt-India	Egiptus	Kanada	Lõuna-Aafrika	Meerimaa	P.-A. Ühisriigid	Austria	Bulgaria	Itaalia	Poola	Saksa	Tšehhoslovaki	Vene		
Missugune indeks	Ametlik indeks	100 punkti ind.	6 linna in-deks	680 linna in-deks	31 linna in-deks	Parisi in-deks	40 punkti in-deks	28 linna in-deks	Ametlik in-deks	Am. indeks	30 l. kohta	Bombay in-deks	Kairo in-deks	60 linna in-deks	9 linna in-deks	28 linna in-deks	Uus-Meerimaa	1914	1914	1914	1914	1914	1914	1914	1913 a. keskmine = 100
1921 a.	493	276	203	278	334	410	283	230	1174	184	163	252	195	172	178	169	6200	1617	367	25	140	1265	1643	2413	410
Jaauar .	484	184	263	308	382	262	224	224	1107	184	156	229	190	165	175	155	—	1596	376	31	827	1191	1494	2782	000
Veebruar .	436	178	249	299	358	253	201	218	1187	181	154	204	178	160	169	133	8100	1506	386	32	883	1188	1423	3753	143
Märts .	418	174	238	300	328	248	218	211	1107	178	154	201	171	156	169	149	—	1564	432	31	711	1171	1450	3880	300
Aprill .	406	169	232	292	317	237	211	208	1147	168	162	203	165	152	167	142	—	1569	421	32	640	1152	1456	3624	571
Mai .	417	166	218	290	312	234	208	213	1278	161	174	193	148	139	164	145	9800	1665	409	35	393	1175	1445	4803	000
Juuni .	408	166	226	297	317	234	207	207	1324	161	177	197	154	134	163	132	—	1612	402	45	655	1274	1346	5943	000
Juuli .	425	172	225	290	329	228	204	213	1359	154	183	205	159	133	161	150	1762	417	53	100	1399	1364	6074	000	
August .	421	169	210	288	331	218	198	198	1357	—	180	217	155	131	156	160	1896	430	60	728	1418	1474	5809	000	
September	431	167	200	281	327	211	196	1286	147	179	204	149	129	152	149	20700	2038	461	75	174	1532	1519	8063	000	
Oktoober	437	165	195	268	323	202	189	1198	143	176	198	148	125	150	147	—	2149	459	75	848	1914	1544	10093	000	
November	432	161	185	257	319	190	187	1151	142	169	192	149	121	147	139	60300	2187	458	74	659	2088	1544	14937	371	
Detsember	412	159	172	230	304	182	162	1089	—	157	—	138	121	144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1922 a.	395	197	159	179	245	307	189	176	1145	140	160	182	143	119	145	136	—	2359	469	73	598	2319	1444	—	
Jaauar .	380	169	177	238	294	185	173	1124	141	161	187	142	119	141	139	90400	—	2364	463	75	157	2727	1461	—	
Veebruar .	377	—	173	234	304	182	162	1089	—	—	—	—	—	—	—	104300	—	—	—	—	—	—	—	—	
Märts .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Aprill .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mai .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Statistiliseadmisel pruugitud: Recueil mensuel de l'Institut International du Commerce, mars, avril, mai Monthly bulletin of Statistics of League of Nations, march, april (Bulletin mensuel de l'Office permanent, avril. Бюллетень статист. Ком. Вып. № 59.

NUMBRI HIND
125 EMK.

ETRANGER 5 FR.

EESTI
RAHVUSRAAMAYKOGU
AR